

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Qvi ... Illas Omnes Complectitvr Historias, Qvæ Post Secvndam Sex
Tomorvm Editionem ...

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1586

VD16 ZV 1269

Febrvarii Die

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77432)

politano Regulus, quem nos virum nouimus, fuisse; superioribus annis allocuti, donauit. Is enim cum in Gallia, quod se amisso imperio receperat, de quodam sacerdote accepisset, Rauennæ sacerdotem planè sanctè viuere, & templum exædificare, diuino spiritu impulsus, Rauennam è Gallia venit, duæ Mariæ Lauretanæ templum toto orbe ingentibus miraculis celeberrimum, inuisurus: inuenitque; Hieronymo, aureum tradidit torquem, ut, quod iam angustum ædificarat templum, amplificaret, & facellis additis, exornaret: quod & factum est. Quibus peractis, aliquot sacratis uiris probis ac religiosis, in quibus Simon Crespolus Rauennas maximè enituit, secum iunctis, collegium instruit, titulo Boni Iesu, ac Diuæ Margarete adiecto, anno à partu Virginis trigésimo secundo supra millesimum quingentesimum quod postea Paulus tertius Pontifex Maximus insequentibus approbauit. Iulia etiã Sfondra, nobilis ac religiosa mulier, uida, Mediolanensis, quæ Mantuæ ex Piccinardata familia maritum habuerat, annuam certam pensionem pecunie illi cõsolationi cum tribuisset, multum rem ipsam iuuit, magnificasque; ædes proximas templo, & nonnullos etiam fundos comparauit.

Ex domo Gentilis tẽplu extruatur.

Eius ecclesia fit collegiata, titulo Boni Iesu, & S. Margarite.

FEBRUARIVS

VITA B. SIGEBERTI FRANCORVM REGIS,

AUTHORE SIGEBERTO MONACHO GEMBLACEN. VTRVM HIC CATALOGO SANCTORUM ADSCRIPTUS, SÌ IGNOTO MULTIS TAMEN CLARET MIRACULIS.

ANNO Dominicæ incarnationis quingentesimo octogésimo sexto Lotharius secundus, Chilperici Regis & Fredigundis filius, in Francia admodum puer regnare cœpit. Qui postquam ad intelligibilem ætatē venit, honestati morum studere cœpit, vnde à Deo exaltatus, eò usque processit, ut monarchiam regni Francorū mereretur accipere solus. Hic anno regni sui tricésimo nono Dagobertum filium suum in consortium regni adsciuit: & nē regni potestatis licentia, & iuuenilis ætatis intemperantia exorbitaret à via rectitudinis, ei viros potentia & sanctitate claros substituit, sanctum scilicet Arnulphum, ex Maiore domus Metensem Episcopum, & Pipinum Maiorem domus, tunc temporis cunctis aulicis præminentem potentia & prudentia: Istis Dagobertus vtens tutoribus, regnum Francorum propagauit latius, & maximè ad debellandos Saxones laborat intentius, qui fines regni sui crebris fatigabant excursibus. Quos auxilio patris sui Lotharij ita deuicit, ut & Regem eorū Berthoaldum perimeret, & omnes Saxones, mensuram gladij sui excedentes, gladio trucidaret.

1. Februarius. Cap. 1.

Cap. 2. S. Cuniberti vita, habetur in nouemb. Tomo 6. discipulū

Gratiter peccat S. Davidis Regis more.

Penitentiā eius.

Tam bonis Dagobertus Rex vsus principijs, post mortem patris sui cœpit paulatim resiliere à proposito aequitatis, & consilij Pipini principis, & Cuniberti Archiepiscopi Colonienfis, quem idem Pipinus post decessum sancti Arnulphi vnanimem sibi amicum, & intimum suis elegerat consilij. Nam quamuis Dagobertus Rex esset egregius bellator, sacerdotum Dei & ecclesiarum pius amator, pauperum Christi largus subleuator, & multarum bonarum artium executor: tamen carnalis incontinentiæ morbo nimis laborabat, vnde & claritudini nominis sui fœdam infamiæ notam contraxerat, & (quod grauius erat) Regis regum iram contra se accenderat. Reginas enim suas fictis ex causis alias pro alijs repudiabat, ipsis quoque desponsatis pellicum amores superducebat. Et quantum ad eò deditus esset carnali commercio, nullam tamen spem propagandæ posteritatis habebat, ex nullator vxorum filio suscepto. Permaximè ergo Rex dolebat, quia se Dei offensam incurrisse sentiebat: præsertim quòd ex regio patrum suorum semine nullum sciebat superesse, præter se & fratrem suum Charibertum: qui Charibertus propter simplicitatem nimiam minus idoneus erat ad regni gubernaculum. Sed quantum de prolis prosperitate, non tamen desperans de Dei miseratione, præcordialiter eum deprecabatur, ut sibi ex eius nutu filius daretur, qui sibi in regimine regni subrogaretur.

Iustus

Cap. 3. Iustus & pius Dominus, qui hominum erratibus ad iram attrahitur, precibus etiam humilium ad misericordiam reducit. Rex siquidem Dagobertus, dum circuiret Austrasiam nono anno regni sui, puellam quandam Ragnetrudem nomine, vultus elegantia laudabilem, genere etiam inter Austrasios non ignobilem, cum regii cultus honore sibi uxorem iunxit: qua, Deo volente, eodem anno ei genuit filium. Rex hoc latificatus nuncio, voluere coepit animo, cui sanctorum virorum potius hunc puerum traderet, qui eum sacra baptismate regenerare deberet. Erant eo tempore in Francorum regno multi apud Deum & homines sanctitate predicabiles & virtutibus. Inter quos sanctus Amandus Elnonensis clarebat gloriosus: qui ex Aquitania oriundus, Christum relictis omnibus sequebatur, & labores voluntariae peregrinationis instantia diuinae predicationis consolabatur, & eius cultus seges vberissima per Franciam in horrea Christi congregabatur. Ad hunc perquirendum per diuersa discurrunt nunci, ad festinantis Regis edictum. Is Amandus iam dudum, quia solus omnium sacerdotum non timuerat Regem redarguere pro capitalibus criminibus, iubente eo, cum iniuria de regno eius fuerat expulsus, & in remotioribus Franciae locis verbum Dei predicabat gentibus. Tandem reperitur, & vt Regem adeat quantocyus admonetur. Ille memorans praeceptum Apostoli, quod omnis anima potestatis sublimioribus debeat subijci, venit ad Regem, in villa Clypiaco morantem. Viso Rex beatissimo Amando, magno repletus est gaudio. prostratusque pedibus eius, deprecabatur vt tanto sceleri, quod in eum perpetrauerat, veniam largiri dignaretur. At ille, vt erat miratissimus, citius eum eleuauit a terra, atque clementissime indulisit. Tunc Rex ad sanctum ait: Poenitet me, quod stulte aduersum te egerim. Precor ergo, vt ne memineris iniuriae, quam tibi irrogavi, atque precem meam, quam a te postulo, non dedigneris annuere. Dedit Deus mihi filium, non meis praecedentibus meritis, precorque vt eum sacro digneris ablueri baptismate, atque in filium tibi spiritualem accipere. Quod vir Domini vehementer renuit, scilicet sciens scriptum esse, militantem Deo non oportere implicare secularibus negociis: & quietum atque remorum, non debere regia frequentare palatia. & e conspectu Regis abscessit. Rursum Rex misit ad eum viros illustres, tunc in laicali habitu palatio deferuientes, Audoenum scilicet, post Rothomagi Episcopum, & Eligium post Noiuomi Episcopum. Hi humiliter virum Dei petierunt, vt precibus Regis daret assensum, atque filium ipsius sacro dignaretur diluere fonte, & vt eum enutrire, atque lege imbueri diuina quantocyus assentiret: dicentes, quod si hoc vir Domini non renuerat, per hanc familiaritatem libentius in regno illius, vel vbicunque eligeret, licentiam predicandi haberet, seu nationes quamplures per hanc gratiam se posse conquirere fatebantur. Tandem ergo fatigatus precibus amborum, facturum se esse promisit. Audiens autem Rex, quod vir sanctus precibus eius annuerat puerum adduci praecipit: ipse vero Aurelianis contendit: vbi ei frater suus Charibertus ad hoc ipsum, vt filium eius de sacro lauacro susceperet occurrit. Ibi puer assertur qui non plusquam quadraginta dies ab ortu suo habere ferebatur. Quem accipiens vir sanctus, sacris mysterijs initiandum, cum benedictione solenni eum fecit catechumenum. Cumque finita benedictione nemo ex circumstantibus respondisset, Amen aperuit Deus os infantis, atque cunctis audientibus clara voce respondit, Amen. Statimque eum regenerans sacro baptismate, Sigebertum eum nominauit, eumque ipse cum Chariberto fratre Regis de sacro fonte suscepit. Super hoc Rex cum omni exercitu magno tripudians gaudio dehinc sanctum virum habitum in magna venerationis loco, non multo post inthronizauit eum in Traiectensis ecclesiae folio. O miram Dei gratiam: o predicabilem eius potentiam. Quis non in eius laudem exclamet? quis non super diuitijs bonitatis eius exultet? Qui olim Ieremiam prophetam in utero matris sanctificauit, cuius spiritu afflatus cum matre sua, plusquam propheta Iohannes exultauit, & nondum natus praeco nasciturum Regem preuidens gratulando salutauit: ipse etiam modo recens nato puero per os sancti patris charisma spiritualis benedictionis infudit, & quod sibi vaselectionis esset futurus, per eiusdem ostendit miraculum: quem mox vt originalis peccati ablutus est macula, spiritu sancti perfudit gratia. Vere benedictus per omnia, per quem nomen Domini adhuc benedicitur in Ecclesia, & benedicitur in secula.

Aur vix, aut nunquam inuidiam effugit gloria. Pipinus Maior domus, qui caute & pru-

Nascitur ei filius.

Vita huius est Tom. 1. die 6 Februarij.

Rom. 13.

S. Amandus venia rogat.

2. Tim. 8.

Horu vite suis habitur locis.

S. Amandus eius filium baptizat Sigebertum. Aimonius li. 4. cap. 20.

Ierem. 1. Luc. 1.

for. euidas

Cap. 4.

SURIUS

g. ber. nobel. RVIII 5

DE SIGEBERTO REGE FRANCORVM.

47

& prudenter se agebat in cunctis regni vel palatij negocijs, bonus in consilijs, fortitudine terribilis, cultu iustitiæ & fidei proposito per omnia laudabilis: quod magis omnes gloria anteibat, eò omnium maiorem penè Aufrasiarum contra se inuidiam conflauerat, obseruantibus æmulis, vt amouerent eum à latere Regis: vt aut disiungerent eum à Regis corde, aut facerent eum plecti morte. Sed ille callens moderari animo suo, noluit vinci à malo, sed vicit malum in bono. Nam vt se & omne regnum absolueret discordiæ scandalo, arrepto ad nutriendum Sigeberto Regis filio, inuidiorum factioni cessit, & ad Charibertum Regis fratrem in Aquitania morantem contendit. Non multò post transeunte nubecula huius tempestatis latior redijt per concordiam aura serenitatis.

*Sammon quidam Francus genere, negociator arte, cum ad gentem Vuinidorum se contulisset, & per fortitudinem & industriam suã ab eis in Regem promotus fuisset, inter se & Dagobertum Regem orta similitate, sepe regni sui transgresso limite, Thuringiam & reliquos sibi vicinos Francorum pagos vastabat acerrimè. Hac de causa Rex Dagobertus anno regni sui vndecimo Metis adijt, ibique procerum & pontificum conuentum adesse iussit, eorumque consilio & consensu filium suum Sigebertum in regnum Aufrasiarum sublimauit, sedemque Regis Metis vrbem habere permisit: partem etiam thesaurorum sufficientem tradidit, & hoc totum edicto regali & procerum attestatione autorizauit. Tutelam vero Regis, cuius pueritiæ timebat commisit Cuniberto Archiepiscopo Colonensi, & Adelgiso duci: curam verò regni Aufrasiarum & prouidentiam omnium imposuit Pipino principi. Ex illo die repressa est insolentia Vuinidorum, obuiante eis fortiter & feliciter fortitudine Aufrasiarum & frequentibus prælijs reprimenti excursus illorum.

Post annum nascitur Regi Dagoberto filius, qui Clodoueus est nominatus. Quiterum cunctis primatibus Aufrasiæ & Neustriæ in generali conuentu cõgregatis, iterum diuisionem regni inter duos filios ordinauit coram eis, eorum assensu & consilio, & confirmauit, datis & acceptis inuicem pactis & sacramentis, vt scilicet determinato vtriusque regni arcto limite, Sigebertus regnaret super Aufrasiam, Clodoueus verò regeret Neustriam. Eam partem Franciæ, quæ spectat ad meridiem & orientem, vocabant Aufrasiam: eam quæ vergit ad Aquilionem & occidentem, vocabant Neustriam. Rex Dagobertus tam iuste & prudenter regno vtroque ordinato, ne aliquando aliquo modo vel fratres inter se paterno dissiderent odio, vel regnum in seipso diuisum ciuilibus belli desolaretur scandalo: anno regni sui decimo septimo mortuus, & *Parisijs in basilica S. Dionysij sepultus, regnum dimisit, ab ex teris pacatum gentibus, & in nullo diminutũ à suis finibus. Post cuius obitum duo Reges & fratres, Sigebertus & Clodoueus, se quisque in regno suo agebat prudenter, & inter suos valebat potenter, subiectis se exhibendo placabiles. aduersantibus terribilis. Et cum in omnibus inter se Deo placita vigeret concordia, pro vno tamen negocio penè voluit introreperere discordia. Sigeberto enim Rege repetente sibi debitam partem paterni thesauri, nitebantur ei contraire proceres, qui erant ex parte Clodouei. Sed Pipino principè, & Cuniberto Archiepiscopo fortiter & rationabiliter instantibus, pro sui potentia ab inuitis Neustriæ primatibus extorserrunt, mediante iustitia, vt ex condicto ad villam Compendium veniretur, ibique thesaurus Regis æqua lance diuideretur, suaque cuique pars competenter daretur. Ventum est illo: thesaurus diuiditur ex æquo, pars debita representatur Metis regi Sigeberto.

Sequens annus luctum maximum intulit Regi Sigeberto eiusque regno, Pipino maiore domus ex hac luce subtracto, qui ipsum Sigebertum paternè nutrierat à puero, & imbecillitatè pueritiæ & adolescentiæ eius validi sui auxiliij sustentauerat brachio. Hic omnimodis regno vtilis, genere, potentia, prudentia & fortitudine super omnes nominabilis, Grimoaldum filium suum rerum suarum heredem fecit, duas quoque filias, Gertrudem & Beggham, ad laudem & gloriam generis sui post se reliquit. Quarum vnã Gertrudis Christo, quam sponso carnali, malens nubere, sanctæ religionis proposito inseruiens in Niuellensi cœnobio, à sua fundato matre, spiritualem prolem adhuc non desinit Deo gignere. Soror eius Beggha nupta Ansgiso, sancti Arnulphi Metensis Episcopi filio, regiæ dignitatis decus quod penitus deperierat per Regum Francorum inauditam desidam, per suam reparauit prosapiam. Ipsa siquidem genuit Pipinum, Pipinus Carolum, qui Tuderes, id est,

S. Pipini
Ducis vita
habetur
To. 1. Fe-
bruarij. 21.

Rom. 12.

Cap. 5.
*Samog

Sigebertus
creatur Au-
frasiæ Rex

Cap. 6.
Secidus ei
nascitur fi-
li- Clodoue-
us nomine

Is creatur
Rex Neu-
striæ.

*Parisus

thesaurus
regiæ sequa
lance diui-
ditur.

Cap. 7.

S. Gertrudis
vita est. 17.
Martij. To
mo. 2.

S. Caroli
Magni ge-
nealogia.

est Martellus est agnominatus: Carolus Pipinum Regem; Pipinus Carolum, cognomento Magnum, Francorum Regem & Imperatorem Romanorum: qui eò honoris & potentia processit, vt nullus de Regibus Francorum, vel ante eum, vel post eum, ei comparari potuerit. Quia aliquantulum excurrimus, cito vnde digressi sumus redeamus.

Cap. 8.

Grimoaldus pro patre suo Pipino constitutus maior domus, potenter in aula Sigeberti Regis principabatur, & domi militieq; viriliter tutabatur. Omnia in tuto esse putabantur, & compressis vicinarum gentium moribus, nihil metuebatur. Inuenit tamen nouerca bonorum inuidia, quomodo in ipsis regni visceribus fereret discordia zizania. Otho Vronis domesticus filius, qui Sigeberti Regis ab adolescentia fuerat baiulus, zelo inuidia ducebatur contra Grimoaldum Maiorem domus & traductis ad se procerum aliquibus, arrepebat in spem inuadendi principatus eius. Radulphus quoque dux Turingia, vir bellicosus, prosperis intumescens euentibus, cum Vuinidos crebris vicisset congressibus, contra Sigebertum dominum suum & Regem agebat insolentius, eiusq; despiciens adolescentiam, magnam intulit regno molestiam: & eo vecordie processit, vt exercitu Sigeberti insidijs excepto, non minimam de Francis stragem facere praesumpserit. Quod infortunium nimium Sigeberto Regi intulit luctum, tunc agenti annum regni nonum, & aetatis vero duodecimum. Sed quia cum aetate ei robur & industria accreuit non antea ab inimicorum insecutione destitit, quam superbiam eorum domuit, & Thuringos, qui insidiam Radulphi rebelles erant, sub iugo dominij sui victos & confusos reflexit: Otho etiam, qui potentiam Grimoaldi obliquo oculo limans, eam ad se trahere nitabatur, factione Grimoaldi à Leuthero Alamannorum duce in gratiam ipsi strucidatur, atque ita Grimoaldus in principem corroboratur.

Sigebertus
Rex Thuringos domat.

Cap. 9.

Pax alta & quies erat in cunctis Austrasiorum terminis, sedatis vadique exteris & domesticis aduersarijs, virtute Dei promouente virtutem Sigeberti Regis, quae sibi placitum monstrauit à primo rudimento aetatis. Qui enim Salomoni in tenera etate dedit sapientiam, diuitias & potentiam, dedit etiam huic sapientiam, diuitias & potentiam. Ego quidem, si verbis Domini vt audeam fidenter dicam, quia plusquam Salomon hic. Salomon enim sapientiam, quae in nocte & per somnium accepit, transgrediendo Dei cultum perdidit: diuitias & potentiam, quas plus cunctis habuit, in perniciem animae suae vertit, & vt in posteris suis minueretur peccando meruit. Hic verò pacificus noster Salomon, quicquid sapuit, quicquid habuit, quicquid potuit, ad animae suae commodum conuertit, & vt in posteris suis spiritaliter multiplicaretur, bene agendo meruit. Solet enim fieri in pacatis regnis, vt per ocium & desidiam moribus corruptis, abutantur securitate pacis. Hic contra gaudens diuturnitate temporalis pacis, laborabat obuiam ire aëris cateruis: & colluctatus contra spiritualia nequitiae in caelestibus, conducere sibi spiritualia, qui secum bellarent, exercitus. Duodecim enim monasteria in diuersis regni sui partibus aedificauit, eisq; ex suis redditibus regia liberalitate necessaria suppedi-
tauit, vt illic sub Apostolicae vitae viuente regula, dum sua meterent carnalia, sua sibi seminarent spiritualia. Inter quae eminent in nostra vicinia Stabulus & Mundarium coenobia, infra syluam Ardennam sita: quae idem Rex, cooperante sibi Maiore domus Grimoaldo, constructa, sancto Remaclo Tungrensi Episcopo tradidit ordinanda. Illius enim & Cuniberi Colonienfis Episcopi praecipue innitebatur consilio, & ad talia facienda sanctorum virorum animabatur exemplo. Et vt ab vno plura discamus, quanta pij Regis liberalitas fuerit in sanctorum locis distandis, ex his duobus colligamus. Audiens in locis, sancto Remaclo delegatis, feruere cultum sanctae religionis, praesertim quod idem praesul, abiecta Episcopali sarcina, se ibi mancipauerat arctiori vitae, tradidit ei ex ipsa foresta duodecim leucas in latitudine, & totidem in longitudine: In quo spatio nullus ei vel sibi succedentibus contradiceret: * affirmaueruntq; illud testamento cum stipulatione Imperiali.

3. Reg. 3.
3. Reg. 11.

Quam sapienter & sancte vixerit.

Duodecim monasteria extruit & redditibus donat.

S. Remaclo vita habetur. 3. Septembris, T. 6. 9.

* affirmavit legendum videtur.
Cap. 9.

Rex Sigebertus, reuera Regis nomine dignus, quia seipsum bene regere norat, magnopere terrena bona minimis Christi distribuere curabat, vt ad summum bonum tandem pertingere posset, quod non constare nisi in aeterna beatitudine clareret. Expertus enim erat, quia terrena felicitas in aliquo semper curtatur, ne ad perfectionem boni perueniat. Cum enim sibi opes, honores, potentia, gloria affatim pro regia affluerent magnificentia, multum tamen felicitati suae deesse dolebat, pro
co

SURIUS

q. ber
nober

RVIII

5

eo quòd liberorum dulci affectu carebat. Et ideo in ædificandis ad ædificationem animarum cœnobijs instabat liberius, & sua Christo distribuebat liberalius: quia præter Christum, cui hæc cederent, non erat ei hæres legitimus. Quia verò Grimoaldum Maiorem domûs sibi in omnibus fidelem, morigerum & cooperatorem eatus expertus erat, filium eius Childebertum regni Austrasiorum heredem delegat: hoc tamen propositò conditionis tenore, si ipsum contingeret sine liberis obire. Rex quidem, ut potè futurorum nescius, quod tunc sibi videbatur, ex temporis conuenientia fecit: postea verò filium genuit, quem nomine patris sui Dagobertum vocauit: & priori testamento ad irritum redacto, hunc nutriendum comisit Maiori domûs Grimoaldo, ut eius potentia contra omnes tutus sublimaretur in Austrasiorum regno.

Talis erat Sigeberti Regis vita, quam aptud homines & temporalis magnificabat potentia, & grata Deo in omnibus commendabat iustitia: apud Deum verò eam acceptabilem faciebat columbina simplicitas, eum tamen ei adesset etiam serpentina calliditas. Quia verò dicit sapientia ex ore Salomonis, Aufer rubiginem de argento, & egredietur vas purissimum: aufer iniquitatem de vultu Regis, & firmabitur iustitia thronus eius: Rex ille, in cuius manu sunt corda Regum, de famulo suo Sigeberto, qui per vite puritatem & sapientiam venustatem splendebat ut argentum, abstulit in præsentis seculo rubiginem peccatorum, & fecit sibi vas misericordiarum purissimum. Et cum Deus dicat nobis, Date elemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis: quis discederet peccata huius Regis, ex terrena contagione & regni occupatione ei adhærentia vice pulueris, Deum eluisse tot elemosynis, quæ ad laudem & gloriam nominis Christi expensæ sunt per eum, & adhuc quotidie expenduntur in tot ab eo structis cœnobijs? Abstulit nimirum iniquitatem de vultu Regis, ut firmaretur iustitia thronus eius: ut quia iustus ex fide viuens, vilipenderat terreni regni fastus, coronatus corona iustitiæ, & ornatus palma victoriæ, conregnaret Christo in cælestibus. Rex ergò terribilis apud omnes Reges terræ, qui auferit spiritum principum, nè malitia mundi mutaret militis sui intellectum, in flore iuuenilis ætatis eum acerba morte rapuit de præsentis seculo nequam, & in cælesti curia ei contulit verè dignitatis gloriam. Obijt autem Calendis Februarij, ætatis suæ anno ferè tricesimo primo, regni viciesimo octauo, ab incarnatione Domini anno sexcentesimo sexagesimo secundo: à transitu sancti Martini anno ducentesimo sexagesimo tertio. Et qui in multis locis insignia sui monimeta reliquerat, sepeliri eligit in vrbis Metis, quæ regni sui sedes fuerat, in basilica, quam ad gloriam & laudem Dei in honore S. Martini gloriosi confessoris regia liberalitate construxerat.

Sigeberto Regi filius nascitur Dagobertus. Cap. 10.

Columbina simplicitas eius. Prou. 25.

Luc. 11.

Hebr. 10.

Pal. 75.

Felix obitus eius.

Sepelitur Metis.

MIRACVLA QVÆDAM EIVSDEM SIGEBERTI REGIS, AB EODEM SIGEBERTO MONACHO CON-

scripta, sed redacta in compendium. Testatur autem author, se ea scribere, quæ aut recenti tempore facta sint, aut ab ijs relata, qui ijs interfuerint.

Anno Christi 1063, quiescente corpore Sigeberti Regis in monasterio S. Martini, quod ipse ad Metenses ad Mosellam à fundamētis construxerat, presbyterium supra cryptam, ubi conditum erat eius corpus, propter antiquitatem ruinam minabatur, ita ut non absq; ingenti timore illic monachi diuina peragerent. Apparuit igitur manifestè sanctus Rex cuidam Vuilādo, in Metensi suburbio degenti, cunctis penè ciuib. notissimo. Is verò præ splendore eximio obstupuit, nec quicquā loqui ausus fuit. Tum Rex blandè eum appellans, iussit eum ocyus indicare fratribus eius monasterij, ut si Deum & beatum Martinum vellent habere propitios, quamprimum ad locum alium transferrent corpus eius, nè ruina loci eius quassaretur. Fecit Vuilandus, ut erat iussus & monachi de verissima Sigeberti Regis & patroni sui sanctitate nihil hæsitantes, statuerunt id ad effectum perducere. Tanta autem facilitate sarcophagus eius aliò deportatus est, ut non ab hominibus, sed ab angelis ferri videretur. Plurima verò deinceps edita eo loco, quò translatus est corpus eius, sunt miracula

Sigebertus Rex monasterium S. Martini Metis extruxit.

Translatio corporis eius.

Carmina Authoris.

Ad laudem Domini, retinet qui culmina cæli, Reddere qui sanctos vult per miracula claros,

e Cuius

Cuius virtute valuerunt viuere iustè.

Nec multò post, ea quæ casura erant monasterij ædificia corruerunt, sic tamen vt ob merita beatissimi Martini & Sigeberti Regis, neminem læserint, tametsi non pauci adessent. Porrò nocte diei illius, qua erat hæc peragenda translatio, à quibusdam in oratorio quiescentibus tanta audita est melodia tota monasterio, vt præ nimio timore penè exanimés, huc atq; illuc diffugerent, & visa auditaque vix alijs ingressi, cantum suauissimum, & tanquàm apum permulta examina in oratorij experientia suo stridore melodiam, sibi audire visi sunt.

Miracul.

Aliud subiungimus miraculum, vnde & pijs, de muneribus huic sanctissimo viro cælitus collatis nihil hæsitantibus, fidei, spei & charitatis accedant incrementa, & duris atque incredulis celestis vindictæ metus incutiatur. Cùm adhuc prior loco quiesceret venerabilis Regis Sigeberti corpus, & à fidelibus fratribus, de eius sanctitate nihil dubitantibus, debitus ei honor & reuerentia præstaretur ita vt in litanij, & diuini cultus officijs eius nominatim mentio haberetur: quidam frater Hugo, quem etiam nos ipsi vidimus, magna temeritate eius nomen in litaniarum codice expunxit, licet ab alijs quotidie exprimeretur. Ecce autem post dies paucos sub precibus vespertinis cuiusdam solennitatis eo solito more ad aras incensum offerente, cùm ad huius sancti Regis tumulum pro consuetudine accederet, adeò corpus eius subito dirigit, vt loco illo se mouere non posset. Agnouit ergò culpam suam, & fratres pariter cum illo egere poenitentiam, rogâruntque sanctum, vt ignosceret fratris temeritati. Interim affertur litaniarum codex, & frater sua manu nomen expunctum denuò inscribit, atque eadem nocte sine vllò impedimento in nocturnis laudibus ad idem monumentum thus obtulit. Potest autem ex hoc miraculo colligi, superioribus temporibus multa alia ab illo edito miracula, sed quæ hominum incuria in scripta relata non sint.

Diuinitus castigatur temerari frater, sancto Regi derogans.

Translato, vt diximus, sacri corporis sarcophago, & à dextris aræ beati Martini reuerenterposito, quidam religiosi & diuino amore feruentes fratres, pia fiducia animati, sacrum aperuere sarcophagum, videruntque sanctum illud corpus, nõ tanquàm mortui, sed vt dormientis hominis planè integrum, & omnis maculæ expers. Tum verò illi in Dei præpotentis prorupere laudes, admirandique ad sua reuerſi sunt.

Corpus ei post 400. annos apparet integrum.

Erat per id tempus in eo monasterio quidam iuuenis monachus, valde lenis & lubricus moribus, verbis futilis & iocosus. Ex hoc quandoque sciscitabantur quidam seculares, quid sentiret de ijs, quæ nupè gesta essent, vel quidnam beatus Sigebertus vel per reuelationes, vel per miracula apud ipsos efficeret. Respondit ille irridiculè, sanctum Sigebertum, vt solent vita functi, iacere in tumulo aperto ore, & nudatis dentibus: nec se compertum habere, num quid vnquam miraculi perpetrasset. Eadem hora ineptus ille tanquàm mentis inops coepit per humum & saxa se volutare, & cum magnis vocibus exilire, rursumque humi se abijcere atque volutare. Cùmque id diù fieret, fratres eius miseri, tandem agrè eum è terra sublatum, ad beati Sigeberti sepulcrum adduxerunt. Ibi ille sancto Regi & fratribus culpam suam confessus, mox sanatus est.

Alius frater castigatus, postea curatur.

Quidam alius eiusdem monasterij frater morbo quodam grauisimè laborans, ita vt nihil cibi portionisve aliquot diebus admitteret, & interdum supremum vitæ periculum adire videretur. Is aliquandò ad beati Sigeberti se monumentum contulit, & cùm precatus esset, operimento vel palla, qua sacrum corpus tegebatur, pectori, ventri & cæteris membris fideliter admouit, moxque sic omnem sensum abijisse dolorem, vt nunquam postea eo correptus sit.

Aeger ad eius tumulum curatur.

Eodem ferè tempore mulier quædam in pago Casellensi acri vexabatur morbo, hulcere in eius gutture existente, adeoque in dies excreſcente, vt plerique vitæ eius spem omnem abijcerent, non paucis remedijs frustra illi adhibitis. Tandem à partibus ad beati Sigeberti adducta monumentum, postquam palla eius morbidum tetigit locum, ilicò curata est.

Item agra mulier.

Anno à Christo nato millesimo sexagesimo octauo quidam fraticida ferreis constrictus vinculis, multa inuisit sanctorum loca, vt per eos Deum sibi propitium efficeret. Cùm autem aliquot dies Parisijs apud sanctum Dionysium in precibus & ieiunijs moratus esset, vnius brachij vinculis diuinitus absolutus est. Tum verò etiam

SURIUS

Abbas
Monasterij

RVII

5

etiam pro alterius brachij solutione instantius orans, beato Dionysio ipsi apparente, in somnis admonitus est petere monasterium sancti Martini, apud Metenses conditum, illic meritis sancti Sigeberti impetraturus quod petebat. Asserente illo, se nescire iter, vel locum illum, beatus Dionysius de omnibus copiosè eum edocuit. Abijtigitur latus, & ad locum indicatum perueniens, aliquandiu permansit in precibus, sanctorum implorans suffragia, inprimis autem sancti Sigeberti. Interim quodam die, iam noctis sese intendentibus tenebris, custos templi iussit eum exire foras. At ille obnixè rogauit eum, vt vel ante fores permitteret ipsum nocte illa hærere: dicens sperare se id consecuturum propediem, quod diuinitus sibi promissum esset. Annuente tandem fratre præ commiseratione, ille multo etiam fidentiùs in preces assiduas incubuit: cum ecce in oratione proftrato illi repente ferrum alterius brachij tanta vi diffractum est, vt vna pars in fores monasterij insiliens, magnum excitaret sonum, altera verò longè aliò excussa sit. Vtraque autem pars in rei testimonium & beati Sigeberti venerationem ante oratorij altare suspensa est.

Accidit quandoquè, vt quidam Metenses ciues dubitarent corpus sanctissimi Sigeberti in monumento haberi. Itaque anno Dominicæ incarnationis millesimo centesimo septuagesimo collecti sunt Abbates, itemque clerus cum multa populi frequentia, idque in æde illa, qua conditum erat beati Regis corpus. Postquam ad Deum preces fusæ sunt, lapis à sepulcro amotus est, & corpus sanctissimū ita rursus integrum inuentum est, acsi dormiens illic iaceret. Iam autem quingentos & septuaginta duos propemodum annos iacuerat in sepulcro. Tanta igitur restituta, qui aderant, incredibili animi hilaritate perfusi, in Dei laudes proruperunt, qui mirabilis est in sanctis suis. Porro eius monasterij Abbas Latandus cū matribus argenteam thecam, in qua corpus beati Regis conderetur, efficiendam curarunt. Erat tum illic monasterij Præpositus Hugo, bonæ existimationis & inculpatæ vitæ vir, sancto Regi valde deuotus, & assiduus monumenti eius visitator. Ei quadam nocte in visu apparuit Sigebertus Rex, aitque illi: Veni, iace mecum. Illo cum tremore respondente, sepulcrum non posse ambos capere, sanctus Rex dixit: Veni securus: sufficit enim vtrique. Excitatur interim præ timore, visionem exponit nobis: sed cum de ea ambigeret, rursus apparet ei beatus Sigebertus, aitque: Porrigemihimanumtuam, vt osculer eam. Id verò facere non ausus, præ pauore expergilcitur, manè se confert ad eius monumentum, manumque illius cum summa pietate & cordis compunctione osculatur. Indè Abbas Latandus conuocatis Abbatibus, cum illius tractare coepit de sacro corpore in thecam argenteam transferendo, & eleuando, populoque ostendendo.

Matrona quædam in suburbio sancti Iuliani apud Metim, rebus locuples, virtutum inops, vt audiuit prædicari à quibusdam sancti Sigeberti miracula, non solum credere noluit, sed etiam contumeliosè profecidit. Et ecce confestim os blasphemum ad aures contorquetur, horridum ad spectantibus exhibens spectaculum. Redit igitur ad se, plangit peccatum suum, orat parentes & cognatos, vt ad templum, in quo conditum erat corpus sancti Regis, perferatur. Vbi conuentum est, prosternit sese, rogat loci illius custodem, vt liceat sibi osculari beati Sigeberti reliquias. Quod dum facit, videre sibi videtur sanctum Regem admota sua manu, os ipsius in suum reuocare locum. Deindè sospes & incolumis redit ad suos.

In eodem suburbio iuuenis quidam, vineas noctu custodiens, vidit multos demones ardentibus facibus inter se dimicantes. Accedit propius, sed temerè tamen, scire volens, quid rei sit. Tanto verò terrore correptus est, agente maligno demone, vt amens humi collapsus sit tanquam mortuus. Mirantur cognati, cur tardius reuerteretur: eunt ad vineam, reperiunt miserum non solum mentis inopem, sed etiam adeò à demone occupatum, vt quodam furoris œstro percitus, morsus illis intentaret. Ligant itaque furiosum, sed rumpit vincula, non suis viribus, sed impetu satana: irruique in cognatos suos ore hianti. Rursus multò etiam arctius eum colligant, imponunt grabato, per multa Metensis vrbsis templa circumferunt, orant lachrymabundi ad sanctorum sepulcra, sed non exaudiuntur. Redeunt in memoriam innumerabilem miraculorum, quæ Dominus per confessorem suum Sigebertum ederet: adducunt hominem ad eius sepulcrum, orant Deum, vt meritis

Quidam fratricida, meritis B. Sigeberti, suis vinculis absoluitur

Corpus eius post multos annos iterum inuenitur in corruptum.

Eleuatio eius.

Mulier temeraria post castigationem curatur.

Dæmoniacus ad eius sepulcrum à dæmone liberatur.

eius sanet miserum. Post aliquot dies iuuenis apertis oculis dicit ad illos: Soluite me, meritis sanctissimi confessoris Sigeberti iam liberatum. Hilarescunt illi, soluant hominem, Deo & beato Sigeberto gratias agunt. Promittit iuuenis se quorannis daturum loco illi quatuor nummos. Et biennio quidem facit id bona fidei anno tertio non seruat datam fidem. Redit satan, occupat rursus miserum, ut prius. Parentes adducunt eum iterum ab beati Regis monumentum, fundunt nouas preces, iuuenis oculis restituitur sibi, domum suam latus reperit, & quoad vixit quod promiserat Sigeberto Regi, etiam religiosè perfoluit.

Duo agri sanantur.

Cum id genus alia permulta fierent miracula, magnus fiebat hominum concursus ad sepulcrum beati Sigeberti, qui eius meritis curabantur. In ijs duo quidam nostræ atatis, Constantius & Iozelinus, & mente & corpore laborantes, ad eius monumentum sanati sunt. Hæc & alia multa nos ipsi vidimus diuinitus declarari miracula, quibus aliud addam.

Accidit aliquando, ut vespillones & prædones quidam nostros fines præter opinionem inuaderent, domosque tum diuitum tum tenuium repente expilarent, non enim ausi erant longas moras necere. Porro ubi in vallem Gorgiensis incurrerunt, multa illic degentibus damna attulerunt. Mox eius rei fama longè propagata, etiam Metenses peruasit. Ij collecta forti armatorum manu, raptores illos persecuti sunt, comprehensosque magna ex parte trucidarunt, plerisque ceteris captiuos: pauci tamen fuga sibi consulere. Ex captiuis autem Rodolphus quidam, cum iam multo tempore cum complice sceleris in carcere detentus fuisset, recordatus est beatum Sigebertum Regem permultis clarere miraculis, quod crebra auditione acceperat. Itaque ad socium suum ait: Ambo quæso prostrati, imploremus beatum Sigebertum Regem. Ambo igitur se dant precibus, nec ullam sentiunt in impetrando difficultatem. Soluuntur spontè vincula, surgunt ferreis nexibus expediti, tollunt secum catenas, veniunt ad sacram ædem, in qua sancti Regis corpus quiescit, gratias agunt Deo & beatissimo confessori Sigeberto, referunt nobis quantam erga se ob beati Sigeberti commemorationem experti sunt misericordiam Dei.

Duo prædones captiui, suis catenis abfoluuntur.

Miles quidam Masriensis captus ab hostibus, in carcerem coniectus fuit, & ferreis vinculis implicatus. Ibi ille non immemor, quàm multa Deus conferret beneficium in captiuos & agrotos propter sanctum suum Sigebertum: cepit deprecari eum ipsum Sigebertum ut ipsius miseretur. Exauditur captiuus, laxantur vincula, abscedit de carcere, venit ad templum, ubi asseruabatur sancti Regis corpus, immensas depromit laudes Christo saluatori, & eius sanctissimo confessori: nos hortatur in eius perseuerare cultu, & laudibus celebrare eum, qui viuunt & regnat per infinita secula seculorum, Amen.

Item alius miles.

VITA ET PASSIO SANCTÆ SOTERIS VIRGINIS ET MARTYRIS, PER DIVVM AMBROSIVM SCRIPTA. Habetur libro tertio eiusdem de Virginibus.

6. Febru.

S. Soteris castitas.

ED quid alienigenis apud te foror vtor exemplis, quam hereditariæ castitatis inspirata successio, parentis infusio, ne martyris erudiuit? Vnde enim didicisti, quæ non habuisti? vnde disceres constituta in agro, nulla focia virgine, nullo informata doctore: Non ergo discipulam, quod fieri sine magistro non potest, sed hæredè virtutis egisti. Qui enim fieri posset, vt sancta Soteris tibi non esset mentis author, cui author est generis: quæ persecutionis ætate seruilibus quoquè contumelijs ad fastigium passionis euecta, etiam vultum ipsum qui inter cruciatus totius corporis liber esse consuevit iniuria, & spectare potius tormenta quàm perpeti, carnifici dedit.

S. Soteris in passione fortitudo.

Tam fortis & patiens, vt cum teneras poenæ offerret genas, prius carnifex cædendo deficeret, quàm martyr iniuriæ cederet. Non vultum inflexit, non ora conuertit: non gemitum, non lachrymam dedit. Deniquè cum cætera poenarum genera vicisset gladium quem quærebat inuenit.

ITEM

SURIUS

6. Febr.

RVII

5

DE S. CALOCERO ARCHIEPISCOPO RAVENNATE. 53
 ITEM DE EADEM SANCTA SOTERE, PER
 EVNDEM D. AMBROSIVM, IN EXHORTATI
 one eius ad virgines.

T non sancta Soteris, vt domesticum piæ parentis proferamus exemplum. Habemus enim nos sacerdotes nostram nobilitatem præfecturis & consulatibus præferendam. Habemus (inquam) fidei dignitates, quæ perire non nõrunt. At non, vt dixi, Soteris vultus sui curam gerebat: quæ cū esset decora facie valde, & nobilis virgo, maiorum prosapia, cõsulatus & præfecturas parèrum sacra posthabuit fide, & immolare iussa nõ acquieuit.

Quam persecutor immanis palmis cædi præcepit, vt tenera virgo dolori crederet, aut pudori.

Palmis cæditur.

At illa vbi audiuit hanc vocem, vultum aperuit, soli inuelata atque intacta martyrio, & volens iniuriæ occurrere, vultum offerens, vt ibi martyrii, fieret sacrificium, vbi solet esse tentamentum pudoris. Gaudebat enim dispendio pulchritudinis, periculum integritatis auferrè. Sed illi potuerunt quidem vultum eius vibicibus vulnerum exarare, faciem tamen virtutis eius & gratiæ decoris interni nequaquam exarare potuerunt.

Hetruscum iuuenem veteres fabulæ ferunt, cūm propter admirandã oris proprii pulchritudinem in amorem accēderet fœminas, stigmatibus inãrassè vultum suum, nè qua eum adamare posset. Videro, vtrum castus fuerit eius animus, affectus tamen non innocens, propter quem in se ipse animaduertet. Ille tamen sola excoepit vulnera nè noceret: hæc triumphales retulit cicatrices martyrii, vt imaginem Dei quam acceperat, reseruaret.

Martyrii eius.

Seruate & vos hanc imaginem filia, seruate scripturæ præcepta diuinã, vt omne os iniqui obstruatur. Scriptum est enim: Beatus quem tu erudieris Domine, & de lege tua docueris eum. Bonus Dominus erudit & docet, & plerunquẽ arguit. Sed etiam quem arguit, beatum facit. Beatus enim homo, quẽ arguit Dominus. Et ideo increpationes eius non refugas, quia charitatis & gratiæ sunt. Ipse enim percutit, & quasi bonus medicus manibus suis sanat.

Psal. 67.

De S. Sotere hæc, plura habentur circa finem passionis S. Pancratij, quare Tomo 3. Suriij. 12. die Maij.

VITA BREVIS SANCTI CALOCERI
 RAVENNATIS ARCHIEPISCOPI ET CONFESSORIS, VT
 habetur primo libro historiarum Rauennatum Hieronymi Ru-
 bei viri sanè perdoctissimi.

SANCTVS Apollinaris Rauennatum Apostolus, diuinitus factus certior, fore, vt breui Rauenna exularet, ac subita opprimeretur calamitate, capiteque oppugnaretur: nè Rauennatem Ecclesiam absque pastore relinqueret, duodecimo postquam accesserat anno, sacerdotes, binos instituit, Aderitum & Calocerum. Cæterum Apollinarem post varia illata tormenta, idolorum sacerdotes, Rauennatiq̃ue vrbe, & Classensi oppido eijciunt, acri edicto cauentes, nè reuertatur, nè illum quis excipiat. Ille apud oppi-

Februa. 11.
 S. Apollinaris vita habetur 4. To. 23. Julij.

dum, cū nollet, quoad eius fieri posset, gregem deserere, in tugurio latens, Christianis se illuc recipientibus, & Christi inuulgabat religionem, & optimi Archiepiscopi munere fugebatur: vniuersamque Aemiliam peragrans, Christianam vbi que religionem prædicabat, cū interea Rauennati Ecclesiæ Calocerus, Apollinaris Vicarius, præfesset. Cæso igitur Apollinare, paucisque succedentibus Archiepiscopis intermedijs, Calocerus in Martiani locum Rauennatum Archiepiscopus, à Deo dimissa columba electus, susceptus est. Qui cū rerum omnium sub Hadriano quietem fuisset nactus, assiduo hortatu, Deo verbis efficaciam ac robur tribuente, omnes fermè Rauennates relictis falsis dijs, religioni sanctæ adherere sic persuasit, vt admodum pauci fuerint, qui non acceperint cultum & cognitionem veri Dei.

S. Calocerus à Deo dimisso columbæ iudicio Ecclesiæ Ra-

SURIUS

7
10
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

54
uennati
præficitur.
Feliciter
obit.
Paulò post idem Rauennatum Archiepiscopus Calocerus, cum annum ætatis centesimum viridi senectâ superâsset, mortem cum vita commutauit. tertio Idus Februarias. Sepelitur haud procul ab Aderito.

De translatione eius cum SS. Aderiti & Probi corporibus.

S. Apollinaris ecclesia à Saracenis depulatur.

Cum Agareni vniuersa Adriatici maris litora deprædarentur, diuique Apollinaris templi ornamenta omnia, quæ summa & maxima erant, suffurati essent, & plerique præterea sanctissima hæc cadauera suffurati ren-tassent, Petrus, Bononicus Rauennatum Archiepiscopus, huius nominis quartus, nè quid accideret mali timens, sanctissimo consilio optimum fore iudicauit, in urbem illa comportari. Caterum cum incertum esset, vbi recondenda: & pridie Calendas Februarij, ad D. Apollinaris primò, mox ad D. Iacobi, Deum suppliciter esset precatus, vt sibi, quo essent loco sanctissima illa cadauera, com-monstraret: ab eo defodi cœptum, tametsi suspensio atque incerto animo, quò cõ-iectura eos maximè deduxit: reliqui omnes sacerdotes, summa veneratione fodien-tes Archiepiscopi inceptum persequuntur: nec multum foderunt, cum sacerdos ligone lateritium lapidem percutiens, arcẽ latentis aditum sub ara patefecit. Qua propter sublata mensa ex marmore, quæ aram conflagratam, ob id sepulcro, vas ligneum carie ob vetustatem corrosum, inuenit: in quo loculi seiuncti visabantur. In altero bina erant cadauera: in altero, vnum: nullo scripto, quòd nomina significaret. Veniunt tamen in coniecturam, gemina cadauera illa, esse Aderiti & Caloceri: tertium Probi. Non nihil itaq; reliquarum, ob diuorum memoriã ibi relicto, cadaueribus in Antistitis sede positis, continuo cum magno imbri fœdum esset cœlum, inclaruit, & serenum factum est. Moyses præterea quidam ex monachis Classensibus Diui Apollinaris, cum febris multos iam dies laboraret, tacta sede, restitutus est sanitati. Itaque delata primùm summa omnium veneratione, nec sine lachrymis sancta cadauera ad Diui Apollinaris, mox ad Diui Severi, cuius postridie diès festus erat, tandem hymnis & lachrymis, ingenti quæ gaudio, in Vrfa nam ædem transferuntur. Vbi miraculis compluribus Deus eorum sanctitatis esse testis voluit: tertioque Nonas Martias Petrus Archiepiscopus eis aram dicauit.

S. Caloceri, Aderiti, & Probi Archiepiscoporum translatio.

VITA IORDANI SAXONIS, ORDINIS PRAEDICATORVM GENERALIS MAGISTRI SE-cundi, auctore Leandro Alberto Bononiensi. De eius relatione in Sanctos nihil comperti habeo. Nos ad marginem capita adscripsimus.

Februa. 13.
Cap. 1.
Beati Iordani patria.

Liberalitas eius in pauperes.

Miraculũ.

IORDANES vir sanctissimus, oppido Boter-gæ prouinciæ Saxonie originem duxit: quibus parentibus, non produnt scriptores. Constat enim vitam, antequam religionis togam indueret, mitem, sanctissimam atque iustissimam eum egisse, & huiusmodi consuetudinis fuisse, vt, egeno, qui primus occurrisset cum illucesceret, largissimè donaret etiam non petenti. Con-sueuerat intempesta noctis silentio, cum Patris literis sacris operam daret, conuenire in ecclesiam, atq; ibidem sacra audire. Dum autem pro more aliquando, falso ratus iam signum ad sacra peragenda datum, iter arripere, egenum offendit munera petentem: (Venerat Iordanes,

forte vltus celeritate, absq; pecunia vnica veste indutus, & balteo cinctus argenteo) balteo illum donauit. Tandem referato templo (Aliquantulum enim pro foribus expectauerat) ingreditur, vidit Christi optimi maximi simulacrum cruci affixum, balteo donato paulò antè egeno, præcinctum. Cuius spectaculo plurimum motus, togam religionis extunc assumere deliberauit. Differebat tamen, tempus opportunum expectans, quo liberè quod animo conceperat expediret.

Cap. 2.

Tandem valedicens amicis, Prædicatorum ordinem ingredi cupiens, vestem san-

DE IORDANO DOMINICANO.

55

sanctæ conuersationis ab Reginaldo viro optimo impetrauit & accepit. Verum de Reginaldo suo loco dicemus: cuius in exitu nescio cui viro sacris initiato visus est fons in templo Parisino, Iacobo Apostolo dicato, mox oriri, & subito exiccare, & in eo loco alter maior suboriri, cuius riuis triuis & quadriuis & platea, & ex inde rota prouincia irrigabatur, vsque ad mare decurrens. Hoc enim præfagiū fuit quod euentu postmodum comprobatum est, videlicet Iordanem loco Reginaldi insurrecturum, cuius & doctrina & moribus atque sanctitate, cum docendo, tū discipulando, tota Dei Ecclesia irrigaretur.

Instaurum S. Dominici amplectitur.

Visiois cuiusdam interpretatio

Communi igitur patrum suffragio anno Domini 1222. in Conuentu generali, tertio Parisijs acto, quod Capitulum generale appellant, tunc præfecturam agens prouinciæ Lombardiæ, quæ dicunt prouincialem, post biennium & sex menses, ex quo togam Prædicatorum acceperat, post diuum Dominicum toti ordini Prædicatorum primus præficitur: quem circa annos quindecim æquæ sanctæque moderatus est. Luca Euangelium Parisijs in frequenti auditorū numero mirificè declarauit. Cœpit veluti lucerna super candelabrum crebris radijs doctrinæ suæ lucescere. Omnibus erat gratus, tū vulgaribus, quam famigeratis. Formæ præstatis, facie iucunda, vultu spectabili, mitis ac lenis, cibi somniq; parcissimi, & in cultu corporis abiectus. Delinquentes licet seuerè corrigeret, tali tamen ac tanto utebatur temperamento, vt potius illos humanitate deuinciret, quam seueritate, & constantes in sancto proposito, suo confirmaret dulcissimo hortatu. Tyrunculos religionis sæpe conuenerat secum ad sumendum cibum habere inuitatos, vt ad sanctum cohortaretur tyrocinium, nec sine reat se ab hoste humani generis seduci, præcorum exemplum commemorans. Sic vehemens in verbis fuit, vt ultra mille viros ad tyrocinium religionis Prædicatorum verbis suis * auxerit. id quod miraculo adscribi dignum videtur.

Cap. 3.

Ordini Prædicatorum præficitur. Matth. 5.

Multos ad sui institutum tyrocinium attrahit. & exuerit.

Veniens Iordanes aliquando Bononiam, quam urbem miro amore profectus, Tedaldum quendam toga ordinis nostri nuper indutum offendit: qui forte sua inscitia aliquando perçesus vitam nouam (Fuerat enim delicatissimè prius educatus) togam Prædicatorum exuere omninò decreuerat, affirmans se gustum & somnum amisisse. Admonitus Iordanes, hominem ad se acciri iussit: cœpitq; cum verbis blandis & suauiusculis alloqui, nomine vocitans, asserens ex interpretatione nominis, videlicet Tedaldi, veluti ad alta tendentis, in sancto proposito non solam permanere, sed passim proficere. Demum post nonnulla verba vltro citroque habita, ante aram diui Nicolai positus genibus stare præcepit, vt Dominicam persolueret orationem. Is vero oculos in altum attollens, manibus prius super eius capite positus, cordis affectu ad Deum preces effudit. Ipse autem sic orans, videbatur Tedaldo (vt is postmodum affirmare solebat) ex alto miram quandam instillare passim dulcedinem, ex qua nouitas cordis sequeretur: & patre reducente manus, videbatur quod eius cor ilicò à duabus manibus pressum extra se duceretur & eleuaretur, missumque fieret in magna tranquillitate deinceps ac dulcedine. Qui prius togam Prædicatorum fastidièrat, postmodum perseueranter & retinuit & laudauit.

Cap. 4.

beati Iordanis precibus Tedaldus ab infirmitate liberatur.

Tantum promeruerat Iordanes à Deo orandi gratiã, vt nūquam flecti à quacunque posset occupatione, quin assuetas perageret Deo gratias. Quandoque preces in terra procumbens emittebat, quandoq; iunctis manibus stans, nonnunquam sedens, & aliquando oculos extollens. Nec lachrymarū in his dulcedinis expers fuerat. Pro his enim creditur cum in oculorum egritudinē aliquando incidisse, Meditationibus se totū & vbiq; dederat, quibus miram eliciebat suauitatem. In itineribus variis. Nonnunquam sermocinabatur de re aliqua vtili cū sodalibus: nonnunquam permeabat solus, sed nō minus solus, quam antea, eo quod variis ac multijugis meditationibus affociaretur, sodales ad id facere adhortans. Demum ageratus calore illo diuino, quāta valebat voce, hymnos in laudē Dei Saluatoris, ac Mariæ cæli reginæ præcinebat cum tanto mentis iubilo, lachrymis id exprimentibus, vt res mira esset. His igitur occupatus, nonnunquam à socijs aberrabat, nec propter hoc contristatus, sed æquo animo ad cæteros perueniebat, & quos aliquando cōtristatos ob ipsius absentiã inueniebat, lætè confortabat, affirmans omnia esse sub cælo.

Cap. 5. Ad iduepreces eius.

Lachrymæ & meditationes.

Contigit aliquando ipsum cū duob. fratribus, & laico sacris initiato, dū ex Italia in Germaniã cōtenderet, ad hospitium diuertere in vico, cui nomē Vrsatia, in medio

Cap. 6.

Alpium

Alpium sito, ut cibū sumeret. iam enim hora & labor diū protractus itineris montiū, illos subinuitauerat: sed caupone dicēte, non esse quod apponeretur præter panes duos, iussit mēsam apponi. Demūm cœpit ex dictis panibus (prius benedictione peracta) egenis, quibus plurimū ea loca abūdant, partes multas elargiri. At caupo & fratres illi succensentes, prius clauso ostio, ne ampliū egeni ingrederentur, præmonuēre, affirmātes eo in loco dūtaxat panes illos inueniri posse, nec esse pro se ac socijs sufficientes: quare ne sic erogaret illos, nè mox ipse cum suis penuria cibi laboraret. Sed viri Dei iussu, nec moti cauponis verbis, nec à fide, quam in Deum reposuerat, ianua referatur, introducunturque egeni, & vt prius benedictionem accipientes, ita vt tringinta partes viritum diuideret adeo pingues, vt vniciuique abunde sufficerent: nec propter hoc virum Dei & socios panis defecit. Quin immò & caupo cum vxore & familia ex eo, qui residuus fuerat, abundè epulatus est. Quo viso, perterritus caupo, & virum Dei admiratus est ac veneratus, & sine prandij solutione abire permisit. Quinetiam eum donauit vini laguncula, quam socij secum deferre consueuerant.

Ad benedictionem panes multiplicantur.

Canat. 7.

Sanat fen
gui suum,
Item sibi
citantem.

Item cæci

Eloquentia
eius.

Cap. 8.

Viginti &
vnus facti
instituti re
cipiunt ha
bitum.

Dap. 9.

Exindè Turingiam iter dirigens, ad vicum peruenit nomine Susim, in quo fabricum ferrarium adinuenit, è naribus trigēses per diem & noctem emittentem sanguinem: quem oratione ad Deum habita, tactu manūs mox incolumem reddidit. Et in vico Vren sacerdotem quartana diū laborantem, cui ferè vires defecerant, prius peccatorum eius confessione audita, precibus ipse suis pristinae sanitati restituit. Transiens per Alpes ex vi ignis fabricum ferrarium oculis captum, signo Crucis saluberrimo, donauit oculorum solatio. Inerat ei tanta in dicendo gratia, vt sine in frequenti populo, siue priuatim loqueretur, remitteret vnum quēque domum plenè compotem. Quippè videbatur in ipso quædam esse dulcedo atque affabilitas, qua omnes ad sese alliceret. Quapropter hostis antiquus, animaduertens tantam in populis per ipsum commotionem fieri, non omisit quicquam, quod illi impedimento foret, nè verba in frequenti populo pro concione haberet, de qua re paulò post dicam.

Consueuerat vir Dei vrbes incolere, quibus litterarum vigeabant studia. Quare nonnunquam successiue dies, quos Quadragesimales vocant, Parisijs agebat, alios Bononiæ. Quamprimū aduenisse in his nunciabatur rātus erat ad illum concurrere virorum, vt vix illi sumendi cibi daretur spatium. Iubebat mox, dum ad has vrbes applicuerat, plurimas vestes præparari, pro nobis tyronibus induendis ad sanctam religionem minimè addubitans, quin plures ad religionis tyrocinium adiungeret. Id quod eueniebat, vt vix tot vestes præpararentur, quot necessariæ forent. Accidit res, quæ omnibus non paruam admirationem allatura est. In festo Purificationis beatissimæ Mariæ semper virginis, cum in maximo scholasticorum cœtu (fortè ad mille erant) viginti ex eis sacræ religionis toga vestire occœpisset, animaduertit quendam Germanum, sapè ab eo pulsus veluti nimis inuenem, & viribus pro tanto tyrocinio imbecillum, inter illos viginti se immiscuisse, vt sancto conuersationis habitu & ipse indueretur. Tunc subridens vir Dei, Est vnus vestrum, inquit, qui nostra religionis tunicam sancto furto aufert. Et mox, quia non nisi viginti vestimenta fuerant allata, & exindè minimè egredi ex frequentia scholasticorum poterat, vt fieret sat omnibus, ex adstantibus fratribus quidam pallium aliàs bardocucullum, & tunicā alius se exuens, patrique porrigens, cum Dei laude omnes viginti & vnum induere. Cœperunt adstantes omnes in fletum prorumpere, alij quidem præ gaudio ob auctam familiam: & alij ob sociorum amicabilissimorum amissionem. Qui omnes sic in sancta conuersatione profecere, vt in viros illustres breui admodum tempore euaserint, vnà cum adolescentiori illo prius pulso. Porro is euasit in maximum doctorem, & concionatorem optimum.

Nonnunquam pater Iordanes Bibliā dedit, vt reciperet pecuniā pro togis conficiendis eorū, qui ad sanctā conuersationem euolare cupiebant. Cum quadam die in frequenti populo vnū è scholasticis habitu nostri ordinis induere vellent, ferè conuictus, quod vnum præter suam consuetudinē dūtaxat vestiret, adstantibus inquit Nemo vestrum inhumanitatis, vt reor, argui vellet. Quis socium ex vobis ad epulas opiparè præparatas solum ire permitteret, cum posset secum plures ducere: Videte, quæ so, istum in medio stātem, ad Dei nuptias inuitatum, & si vobis placeat vnum.

SURIUS

q. ber
d. ber

RVII

5

DE IORDANO DOMINICANO.

57

vnunquenque vestrum secum valentē adducere, solum, quāso, ire permiseritis hūc nuptijs frui? Quid torfletus, suspiria, lachrymā? Verum si eum, vt par est, diligeretis, prout videntur suspiria ista & lachrymā prae se ferre, nunquam ingredi sanctam conuersationem solum permetteretis. Eia quis ei se comitem praebebit? Necdum verba finierat, & ecce quidam ex illis, qui à sancto proposito lōge aberat, in medium profiliens velut insaniens, In verbo, inquit, tuo & in Dei nomine, magister, ecce me ei focium praebeo. Sicque ambo toga religionis induti sunt, cum ingenti omnium gaudio & admiratione.

Hortatu eius quidā adolēscētis togā religionis assumit, Cap. 10.

Aliquando accidit, vt quidam in sancto tyrocinio ab hoste humani generis diuersis artibus agitareretur, quō fieret, vt quōd se verteret, quo pacto recrearetur minime cerneret. Tādem virum Dei adire decreuit, vt in sancto cōfirmaretur proposito. Forte itā tulerat casus, vt illum orantem pro mortuis inueniret. Quapropter tanti viri dignitatē verens, e regione cōstitutus, se ei adiutorem praeiuit, vt tandem precibus ad Deum ab eo missis sine imposito, rem suam aperiret. Sed dum simul preces prosequerentur, ad illum Dauidis vatis egregij versiculum ventum est, quō is vates alloquitur, dicens: Credo videre bona Domini in terra viuentium: & per eum sibi ipsi responderetur: Expecta Dominum, viriliter age, & confortetur cor tuum, & sustine Dominum. Quae verba responsionis videbantur à venerabili viro tanto cordis affectu proferri, nō secus acsi dedita opera, & cognito tyronis animo ac mentis turbatione, respondere videretur. Verba hac frater ille accepit pro bono omine, & non secus, quam si à Deo tunc prolata fuissent: peractisque precibus, ac exolutis supplicationibus, En magister, inquit, benē & optimē per te mihi, animoque meo labanti sat factum est, cum responderes, Expecta Dominū &c. Post hac aduersus colluctationes hostiles fortior & cōstantior ero. Sicque in sancto tyrocinio confirmatus, vale dicens abcessit.

Orat pro si delibus defunctis.

Psal. 26.

Cōsolatur lecreto fluctuantē fratrem.

Cum Paduae concionaretur, diuino afflatus spiritu Germanus quidam, parentibus suis vnice & charillimus, nobilis genere, mente concepit, verbisq; expressit sanctae conuersationis habitu velle vestiri, & illecebras accarnis voluptates dimittere. Forte minus caute, quod deliberauerat, doctori ac focijs reuelauerat. Quo factum est, vt furijs agitati ac diabolico spiritu, cogitauerint tanquam rete concludere, cum forte minis terreri, ac precibus flecti non posset. Obseruauerunt quo tempore cubiculum ingrederetur, & scortam nobilissimum intromiserūt, plura promittentes dona, si adolescētis animū emolliret. Quid plura? Ex nō tyrone fortis athleta, milesque veteranus factus, tandem prius se superato, & nefandissimā mulierem vicit, & artem sociorum profanam. Nec multum immoratus, ad virum Dei currēs, habitum sanctae conuersationis accepit: nec diu post praceptorē, qui antea ipsam auertere à sancto proposito conatus fuerat, ad secum Deo militandum perduxit. Pater vero audiens filium induisse religionis vestimenta, illico veluti percussus telo pene defecit. Tandem reassumpto spiritu, multitudine satellitū stipatus, animo indignabundo Italiam ingreditur, vt vbi cunq; filiū inueniret, vi Praedicatorum habitum exueret, vel occideret Iordanem. Forte primo (itā tulerat casus) virū Dei his furialibus exagitatibus spiritibus offendit, & voce pene exhausta interrogauit, dicens: Vbi est ille Iordanes? porrō ignorabat eum esse. Verum vir sanctus, Christi ad Iudaeos data protulit responsa, dicens facie laeta visusq; iucundo: Sum ille Iordanes. Mox vt is ipsius verba audiuit, ceu sancti viri praesentens virtutem, ex equo desiliens, & ad eius pronolutus pedes, totus lachrymis profusus, quod animo conceperat, & ad perpetrandum venerat, detestabile facinus confessus est. Tandem postquam à lachrymis tēperatum est, Vir sancte, inquit, ex hinc pro filij mei ad sanctissimam religionē euolatu latus recedo, qui amaro animo veneram. Quare antequam lares proprios repetam, Hierosolymam pro sanctissimis nostrae redemptionis locis visendis hoc cum meo equitatu commigrabo; quod & plenē perfecit. Habuerat enim secum equites centum.

Cap. 11.

Eximia fortitudo adolēscētis aetate ordinem appetentis.

Quantē fuerint virtutis verba viri Dei.

Iordanes vir Dei aliquando Romam visendi fratres gratia petijt. Igitur benedictione percepta pro ordinis nostri more, sacrisq; peractis, quam Missam vocant, vt aegrotos visitaret, ingreditur infirmitoriū, & vidit conuersum quēdam (Conuersos appellamus eos, qui literarum expertes sunt, vel si sciunt, sacris non inuitantur) in vincula coniectum: & interrogans quid subesset causae vt in vinculis teneretur, se aliquando mente captum asserbat, tunc tamen ob eius aduentum conualuisse, & ple.

Cap. 12. Romam

SURIUS

q. ber
Novar

RVII

5

diabolimē
daciū.

& plenē sanitati restitutum . Vt erat bonæ mentis beatus pater , mendaci dia-
bolo citius, ac debuerit, aures præbuit . quamobrem solui iussit . Honorius verò
Pontifex maximus, audito Iordanis aduentu Romam, per nuncium iussit cum in
meridiē petere curiam, vt ad Clerum faceret verba . Prandio
deindē parato, cum, ad mensē venisset, atque discumberet, mandat cōuersum no-
uiter è vinculis solutum, ad se deduci . Sicut enim compositē honesteque se in omni-
bus coram discumbentibus gessit, vt illum plenē liberatum dixisset . Latebat men-
daciōrum parens, vt capta opportunitate id, quod postmodū egit, perpetraret .
Prans omnibus, & Deo gratijs redditis oddormienti viro Dei, arrepto cultro
torporio conuersus ille, guttur eius penē torum incidit . Euigilans venerabilis pa-
ter, manūque obijciens, tres digitos penē amisit . Porro sanctū virum is ingula-
re adnibatur, sed cum manū obstantem animaduertit, digitos truncare obiectos
conatus est . Sublato ingenti clamore per domum, fratres accurrunt, indignitatem
rei ignorantes . Tandem visus est Iordanes ferē semianimis iacens, cruore vna cum
cubiculo conspersus, gutture recisus, ac digitis penē truncatus . Hinc fletus, hinc
suspiria, hinc voces in altum tolli exaudiuntur . Omnes ferē patres, præ nouitate
ac indignitate rei, alienatæ mentis videbantur . At præsidens domūs silentio te-
gendum facinus tam graue fore animaduertens, rogat patres, vt supprimerent vo-
ces, ne malo malum accumularetur . Verebatur enim, ne si res cæteris innotescere
ret, scandalo esset, priusquam ordo rei cognosceretur . Igitur termino appropin-
quante, quo vir venerāndus verba in curia facturus erat, præsidens domūs hanc pro-
uinciam sibi sumpsit pro Iordane . Cum autem pro suggesto verba facere cœpisset
ilicō in fletū prorumpens, ingentem vocem cum ciulatu emisit, demū conticuit .
Stupentibus, ac rem nouam admirantibus Cardinalibus & cæteris, qui aderant, qui-
dam Cardinalis præfidētem seducens, causam tāta nouitatis exquiri . Qui vbi rem
intellexit, eum introducit ad Honorium Pontificem, rei quæ, seriē iubet aperiri . Ho-
norius verò exaudiens facinus detestandum, in fletum & ipse prorupit, dicens : Deus
optime maxime, vnde is bonus pater ista promeruit ? Accedunt chirurgi, perpicillū,
vulnus pertractant . diuinum potius quam humanum persuadent cū omni instātia
precum auxilium postulandum . Tertia autem illucescētī die, vir venerandus ser-
uienti sibi tyrunculo nostræ religionis adolescētī innuit, vt aram ad sacra peragēda
latenter ponat . Quo stupefcente, domūs præsidētē de petitione sancti viri admo-
net . At præsidens stupore percussus, Iordanē adit, quæritque quid subit causa, vt ara
ponatur, cum in discrimine vitæ habeatur : an potius deliret, vel insaniat, an velit
ab alio sacra fieri . Iordanes his auditis, auersis oculis innuit, vt exeat . Quo parente
& expectante rei exitum, è grabato vir Dei prout valuit surgens, induit se sacerdoti-
lia vestimenta, ac sacra fecit . Prælibato sanctissimo Christi corpore & sanguine, ex
ablutione vltima calicis, vultum, manus & guttur recisum perunxit . Quo factum
est, vt vulnera statim curata fuerint, plenēque consolidata omnibus admirantibus, vt
ca ipsa die egregiē valideque concionans, verba faceret corā Honorio Pontifice ac
Cardinalibus, totaque curia . Quamobrem Pontifex cum tota curia nimio post hac
Prædicatoriam familiam dilexit amore, amplissimisque diplomatibus ornauit . Per
actis vero, quæ peragenda in vrbe Rōma erant, profecionem parantē Pontifex ad
secum sumendum cibum subinuitauit . Quo dicto audiente, in mensa in modum lu-
næ corniculata ambo pransi sunt præter cōsuetudinē . quippe non cōstetere Pōti-
fices maximi in eadem mensa nisi Cardinales habere secum : sed tāti viri sanctimo-
nia veritus, hoc egit . Cū vero naturæ sat factū est cibo potuque, valedicens Pontifi-
ci, prius benedictione accepta, iter cepit, nec vltra passuum millia ea ipsa die sex per
agere potuit, eo quod intendentibus se tenebris vltra progredi non valuit . Verum
cum hospitari vellent, ad domum cuiusdam sacerdotis diuerterunt : à quo reie-
ctus est cum socijs . Nec ob hoc in yllo contristatus, apud quendam pauperem rusti-
cum hospitatus est sicque sine cibo ea nocte capere somnum ob rustici inopiam est
coactus : & ad socios lata facie conuersus, Benedictus, inquit, ille sacerdos, qui uos re-
iecit, eo quod mihi abstulit gloriam, qua hodiē cum summo Pontifice orbis ad eā
dem confedi mensam .

Missā vul-
neratus ce-
lebrat.

Vino ablu-
tiōis sacri
calicis, sua
vulnera cu-
rat.

Quanta cū
veneratio-
ne coluerit
Pontifex.

Humilitas
ac patiētia
eius.

Cap. 13.

Quidam frater in quodam cœnobio prope Bononiam ex nimia rerum altissi-
marum meditatione (Porro sunt aliqui, qui se altiora quærere audent, contra scri-
pturæ monita) in tantam prolapsus est inscitiam, vt a firmaret Deum haud qua-
quam

quam esse. At ubi animaduertit præsidens domus, tantam fratris dementiam, Bononiam adijt, seriatim que fratris tentationem sancto viro Iordani aperuit, asserens nec posse animum illius conuinci suasionibus, nec rationibus aut scripturis, vel minis. Cui vir Dei ait: Prior (Hos præsidentes domorum, Priores vocamus) ipsum fratrem conuenias, illique me iubente dicas, vt is sic firmiter & æquè benè credat vt ego. Reuersus Prior domum, fratri Iordanis mandatum exposuit, iussitque illi fidem tenere. Vt verò verbum viri Dei audiuit, veluti ex graui somno enigilans, & à quadam rediens exstasi, ait: Certè verum dixit vir Dei Iordanes: ego quidem optime credo Deum esse, statim que ab omni tentatione ille respuit. Clericus quidam Xantensis semel Iordani crimina sua cum lachrymis confitens, negabat se vità cœli posse ducere. Cui pater ex intimo cordis meditullio cõpatiēs, plenus de Deo fiducia Tibi prædico, inquit, quod nõ amplius ab hac carnis incontinētia superaberis. Quod rei euentus optimè confirmauit, prout is clericus sepè narrare consueuerat.

Eccè vim
verborum
viri Dei.

Clericū li-
berat ab in-
continētia

Ex Lausana exiens, vt antistitem vr̄bis, qui cominus forte animi laxandi gratia residebat, quem apprimè diu dilexerat, vistarēt præcedentibus pluribus fratribus, & eo cum ædituo subsequente, & de his quæ faciunt ad salutem nostram colloquentibus, ecce mustela coram fratribus pertransiens, foramen ingressa est. Illis verò super foramen manentibus, curiositate deuicti visendi, ac eam mulcendi: à la perueniente patre interrogantur, quæ causa moræ. Illis verò respondentibus, se vidisse animal pulcherrimū foramen ingressum, & se teneri maxima cupiditate illud videndi: pater verò ad foraminis os se inclinans, Egredere, inquit, animal, egredere, vt à nobis videaris. Continuo egressa est mustela, & subsistens in ore foraminis in intuitu in eum respiciebat. Tunc vir Dei cœpit eam manibus contrèctare, & de mulcere caput & dorsum: demum dixit: Modo reuertere ad locū tuū & Benedictus Deus creator omnium. Statimq; animal in foramen se recepit.

Cap. 14.

Mustela ab
eo vocata,
venit, eiq;
obedit.

Fuerat is pater non solum pro nouis tyronibus Ordini nostro acquirendis sollicitus, sed etiam in conferuandis discretus. Porro in eo refulgebat quædam gratia specialis, vt nunquam sua incuria aut negligentia aliquem amiserit, vt eum Christo Salvatore nostro dicere possit: Pater, quos dedisti mihi: non perdidisti ex eis quemquam. Vnde accidit Parisijs, quod quidam tyrunculus tentaretur de exitu ordinis. Quare dulcis pater omni qua poterat recreatione eum fouebat. Cumque ille nulla posset recreatione subleuari, ad seculum regredi omnino deliberans, vestimenta secularia sedulo reposedebat: sed viri Dei iussu vsque in crastinum distulit. Fortè dies crastinus fuerat Pentecostes, & conuentus generalis (quod Capitulum generale vocant) habendus erat. Supplicationibus habitis, quas vulgo Procelliones dicunt, à patribus in cuculla sine pallio, omnibusque ritè peractis, coram conuentu generali tyrunculum animo labantem iussit acciri. Quo stante, dulciter blandeque ac suppliciter suadere cœpit animi constantiam, & vt cognosceret se deludī ab hoste humani generis ac seduci, nec dimittere tantorum virorum societatem vellet, quibus tota fulgebat Ecclesia. Verum illum obstinatum in sua opinione, cum non posset à suo proposito auerti, iussit in vestiariū secedere, ibique vestimenta secularia reassumere. Exeunte autem illo, ad patres inquit: Eia fratres prouocemus pro infelici isto Dei misericordiam, & positis genibus, Veni creator spiritus, legendo dicamus. Mira res. Necdum hymnum compleuerè, & ecce missellus torus imbre lachrymarum perfusus, in medio patrum se prostrauit, petens veniam, & promittens ordinis perseuerantiam. Agitur Deo gratia, patribus cum tremore exultantibus de ab ipsa fauce tartari liberato. Is verò tyrunculus postmodum tam in moribus quam in scientia sic profecit, vt docuerit vtiliter, gratiosèque concionatus multo tempore fuerit.

Cap. 5.

Iohann. 17.

Nouitium
omnino flu-
ctuantè &
seculum ap-
petentē vit-
tute Dei re-
uocat.

Pompas mundi & eius gloriam aspernatus est vir Dei, malens apud se vilis esse, vt magnus foret in illa diuina ac cœlesti domo, quam magnum & gloria fulgentem, & post modum humilem & depressum obitum suum. Honores aliquando sibi oblatos discretè & sapienter renuit. Vnde aliquando veniens Bononiam, intelligens totam ciuitatem agminatim sibi occurrere, veluti ei, quem sanctum virum esse autumabant concito gradu diuertens ab cœpto itinere, gyrans per semitas, alia via ignorante populo vr̄bem ingressus est. quæ res non modicè eius præclarissimam famam adauxit. Tolerantissimus etiam fuit in aduersis. Porro aliquando à dæmoniaco fratre in cœnobio Bononiensi vola in faciem percussus, alteram illi

Cap. 16.

Mundum &
gloriā eius
contemnit

maxi-

Humilitate sua & tolerancia pelliciam dæmonem.

maxillam exemplo Saluatoris præbuit. Igitur tantam humilitatem diabolus non ferens, mox inclinato capite, veluti casus ipse verecundè abscellit. Quandoque à patribus conuentus generalis correctus (Eos diffinitores nominant) cum ei diceretur, quod excusare si vellet se posset, humili voce dicebat: Nunquid latroni excusanti se creditur? quo verbo multi ædificati fuere. Aliquando in oculorum agrotationem incidit, qua captus est altero: conuocatisque fratribus in capitulum, Et fratres, inquit, agite Deo gratias, eo quod hostem vnum amiserim: sed & Deum rogare, vt alterum, si sibi placuerit, mihi que expediens fuerit, conseruare dignetur.

Cap. 17. Interioribus intentus, non curat exteriora.

Sic ab interioribus distinebatur meditationibus, vt nonnunquam quæ exteriora erant, haud aduerteret. Fortè ita tulerant casus, vt quædam matrona nobilitate prædita, viri Dei capta deuotione, multijugis precibus zona ab ipso donari se obtinuerit, qua cingebatur, illique suam tradiderit, fibula ac pendulo argenteo ornatam, qua mox vir sanctus se cinxit. Post non multum temporis cum inter fratres sederet, animaduertens quidam ex adstantibus patribus pendulum argenteum, præhendens, En (ex ioco tamen) inquit Magister (Tali nomine ferè ab omnibus vocabatur) zonam argento ornatam defers? At Iordanes veluti rem mirans, inquit: Bone Deus, quis argentum zonæ apposuit? Prosteor me ante hæc non aduertisse.

S. Maria Dei genitrix ordinis Prædicatorij singularis patrona.

Miro quodam cordis affectu beatissimam Mariam cæli Reginam, velut optimam Ordinis Prædicatorum patronam, colebat, quam fuerat expertus ipsam sui curam suscepisse. Aliquando, cautè obseruatus in templo ante aram. Virginis à Bertholdo orans, sed oscitatione proditus, atque accitus à sancto viro, & interrogatus quid quereretur, & à Bertholdo responsum nil aliud, nisi vt orandi modum ab ipso ad beatissimam Virginem specularetur, Magister verò precibus ipsius ductus, voti compotem reddere cupies, Sic fili, inquit, ante misericordiam parentem preces porrigo. In hoc Mariæ nomine, quinque continentur elementa, cui psalmum singulo vel canticum adiungo, ex quo quinque conficio orationes, cum salutatione Angelica, hoc modo: Premitto hymnum Aue maris stella: Pro primo elemento, quod est M. Magnificat &c. pro secundo, A. Ad te lauau i oculos meos &c. Retribue pro R. & I. In conuertendo. & Ad te lauau i, pro ultimo, A. addita genuflexione pro quolibet psalmo. Et narrauit exemplum, vt conijci posset, quam vile sit ipsam beatissimam matrem laudare. Frater quidam ante lectulum suum stans orabat, & vidit beatissimam Virginem quibusdam comitatam puellis per dormitorium euntem, & fratres ac eorum adspergentem cubicula, vna puellarum aquam benedictam deferente. Verùm dum sic procederet, pertransiit ante fratris cuiusdam cubiculum, quod non adpersit. At qui hoc videret, prouoluit ad pedes sanctissime matris eam suppliciter rogabat, vt quamnam esset diceret, & cur ab adspersione illius cubiculi abstineret. Cui illa: Sum, inquit, Dei mater, & veni hos visitare fratres. Illum non adpersi, quia non est paratus. Igitur illi dicitur vt se præparet. Apprimè Ordinem istum tuum diligo, eo quod omnia officia, quæ Deo per vos redduntur, à laudibus meis incipiuntur, in ijsque terminantur. Quapropter obtinui à filio meo, vt nemo fratrum tuorum diu cum mortalis labe criminis isto in tuo ordine commorari possit, quin illum aut cito poeniteat, aut extra proijciatur, ne tam insignem fedet ordinem.

Quid prius legi Dei mater Prædicatoribus obtinuerit Cap. 19.

Viso cuius iustam fratris.

In nocte Circumcisionis Domini nostri Iesu Christi, dum pro more in matris nonam legeret lectionem, visum est cuidam fratri parumper obdormienti sistere super suggestum matrona ingens, corona capite ornato, insigni amictu pallio in ipsum venerandum patrem intendens, & lecta lectione de manu ipsius accipiens librum. Quo accepto, ante ipsum per gradus capit mature incedere hinc inde assistentibus cælestis curiæ ciuibus: inter, quos vnus aliquantulum caluus præstantior cæteris præcedebat, scipionem tenens, veluti viam inter multitudinè præparans ante ipsam venerandam matronam. Frater qui hæc viderat, matronam illam Mariam cæli Reginam autem ait: illum cæteris præcedentem virum, vel diuum Paulum Apostolum, vel parentem Dominicum, qui ad extremum vitæ suæ aliquantulum caluus fuerat. Frater vero ad venerandum patrem Iordanem accedens, re detulit quam viderat. Porro vir sanctus ad eius verba subridens, nihil prolocutus est. Retulit aliando pater Iordanes in conuentu fratrum, quod Capitulum dicunt, vt pater à capitibus ibi in vnum coadunatis, de quodam fratre, (licet patres de se loquentem ipsum

SURIUS

qter
dover
RVIII
5

ipsum putarent) qui in coenobio Parisiensi existens, in festo Purificationis beatæ Virginis Mariæ, dum in nocte ad Matutinas Inuitatorium à patribus inciperetur, Ecce venit &c. viderat sanctissimam matrem procedentem cum filiolo ad maiorem aram, quod altare maius vulgò dicitur: supra quam paratus thronus erat, quo resedit cum filio, in fratres dulciter ad aram pro more conuersos intuens. Cum vero ad Gloria patri &c. fratres inclinarent, ipsa filij dextera apprehensa, eos cum toto choro signauit.

Fratres à S. Maria & filio benedicuntur. Cap. 20.

Nobilis quædam & elegantis formæ puella, à patre sub patruj custodia relicta, dum ab eo tutelam speraret, in corruptelam incidit. Porro vir improbus bis ipsam grauidam fecit, & eo suadente, misella abortum procurauit. & tertio, dum non aueret patruo resistere, pragnans facta est. Igitur misella in se reuerfa, opus nefandum detestans, cum nulli facinus manifestate aueretur, se ferro occidere annexa est. Porro gladium defixit in ventrem tam validè, vt ipsum proscinderet: non tamen mox vita, vt volebat, excessit. Diro igitur vulnere fauciatà, à Dei misericordia visitatur. Cæpit crimen tam enorme miro cordis dolore detestari, & ad pietatis matrem conuersa, lachrymis supplicique voce orabat, vt solita benignitate sibi occurreret, nè saltem anima cum corpore periret. Mox benignissima misericordia parens ei adstans, & corporis conferens sanitatem, iussit vt se totam Iordanis conspiciat, qui paulò post venturus erat, subiceret. id quod ipsa deuotissimè expleuit: quippe sanctò viro suadente, ordinem Cisterciensem ingressa est, atque vsq; in finem in sancto proposito perseuerauit.

S. Mariâ desperatorum consolatrix.

Tentauit cum hostis antiquus aliquandò Parisijs ægrotatè sub mira sanctitatis fide. Porro accessit ad ianuam ædium, speciem viri probi præ se ferens, efflagitans ad virum Dei Iordanem deduci. Voti igitur factus cõpos, post datam redditamq; salutem, iussit in dè ceteros abire, veluti cum eo locuturus semotis arbitris, ingentis ponderis arcanum. Quo nomine, Magister, inquit, es tam insignis Ordinis caput. Ex te enim omnium ora pendent, esq; vti constitutus in specula. Quare vt simulacrum omnium virtutum, abstinentiarum, cæremoniarumq; te exhibeas necesse est. Quod si aliquid à te magni vel minimi momenti contra religionis feruorè, vel relaxationis vestigiū exierit, cum suapte natura ingenia humana prona sint ad declinationem, tu exinde penas lues iussu iusti iudicis, ex eo quòd dimiseris semina dissolutionis, & turbationis materiã. Aegrotas enim, sed non adeò grauitè, quin à plurius & à carnibus possis abstinere! Quod si in posterum non concedetur huiusmodi vsura talium reru alicui magis vel æquè ægrotanti, orientur mullitates, turbationes & præsumptuosa iudicia. Vnde te quãtis possum precibus rogo, vt sicut hactenus benè rectèq; viuendi, & religionis norma fuisti in cæteris, sicq; & in istis te præbeas. In hunc modum verba sua versipellis hostis fucans, valedicens, ceu psalmos ruminando submisit, recessit. Vir Dei, vt potè vir simplex, verbis hostis antiqui fidem præstans, pluribus diebus ab his abstinuit. Quapropter ad tantam corporis vitium imbecillitatem deuenit, vt penè deficeret. Nec passus est Deus colluctatoris astutiam latere, nec sancti viri simplicitatem deludi. Quare reuelauit diabolus illum fuisse, eius sanctissimis concionibus inuidentem, & sanctissimis moribus, qui hæc suaserat. Sicq; in Domino confortatus, quæ videbantur necessaria, cum gratiarum actione suscipiebat.

Cap. 21.

Astutia diabolici ad decipiendum hominem quanta.

Cum in Pedemontium aliquandò vir sanctus deuenisset, diutino itineris labore defatigatus, acutissimis febribus captus est. Diabolus verò non ferens sancti viri opera insignia, callidè ei est insidiatus. Audiens vrbis, qua ægrotabat, antistes, tanti patris aduentum, hospitio eum recepit, & in cubiculum induxit, ac proprio cubili locauit, se ratus felicem, si tantum hospitem apud se haberet. Fortè cum veniendo patre erat quidam coenobij cuiusdã præsidens, quem Priorem appellant, ordinis nostri, vir discretus, solers, prouidus, literis callens, & moribus cõpositus, qui aliquandò medicinæ operam dederat. Is igitur Iordanis patris animum haud ignorans, & sciens cum in ægrotatione sibi ipsi rigidissimum, dixit: Pater, oportet ægrotum in omnibus medico se subicere, si pristinam nancisci cupiat sospitatem. Quapropter licèt sis nostræ religionis præfectus & caput, ægrotus præfecturæ auctoritatem dimittas, mihiq; te subdas & obedias necesse est. Quod si feceris, haud vereor, quin in breui incolumis hinc exeat. Annuit venerandus pater humiliter. Præter ergò consuetudinem Ordinis nostri super plumas ægrotò quiescenti (Sic enim

Cap. 22. Laborat febribus vir Dei.

Vt ægrotus medico se subicere debeat.

2. Cor. 11. enim Prior prudens iusserat) nocte diabolus, formam præ se ferens angelicam, asp. paruit, dicens veluti admirandus. Est ne hic Iordanes, fama & opinione apud omnes tam præclarus: præfectus & pater tam insignis Prædicatorum Ordinis? Et sem anceps, ni antehac te diu nouissem: Quam vilis & impudens factus es, qui quasi vnus ex dominis orbis terræ, in strato plumeo & sericis ornato quiescis. O infelix, quale Ordini tuo ac fratribus exemplum præbes? Sed non est tui Deus in finem oblitus, qui ad te corrigendum me misit. Surge igitur e grabato, ter.

A diabo
illuditur
eius simpli
citas.

raque protinus supplex inhæreas. Statimque diabolo euanescente, perterritus Iordanes in terram corruit, & sic iacens, postquam illuxit, à Priore & fratribus inuenitur. Quem Prior seuerè corripuens, coëgit ex merito obedientiæ in strato præparato decumbere. Sequenti nocte iterum diabolus pristina forma assumpta adstitit, & durius quam antea redarguit velut sibi inobedientem, moxque ipsum in solum desilire præcepit. Quem cum manè eius diei Prior iteratò super solum iacere confexisset, apprimè indignatus, dixit: Miror tuam simplicitatem, ne dicam inscitiam, qui non solum in corporis, sed & animæ præiudicium, contra obedientiam hoc facere præsumpsisti. Ego enim Deum celi terræque Dominum testor, quòd noluissem pro toto terrarum orbe sic grauius contra Deum & ordinem deliquisse. & hæc dicens, in solum maximum prorupit. Quod cernens venerabilis pater, & ipse lachrymans procidit ad pedes eius, narrans ei visiones, sed magis illustres, & qualiter vt conijcere poterat, diabolum illum fuisse, qui in angelum lucis fuerat transfiguratus. Prior verò captus admiratione, ac quadam commiseratione illius, aliquantulum lenitus, iussit ipsum stratum ascendere. Ex hoc enim tantam membrorum debilitatem contraxerat, sicque humores indurati fuerant, vt vix spiratum ad quiescendum haberet. Tertia nocte diabolus, vt prioribus, adfuit: quem vt confexit vir sanctus, (Iam in increpationes proruperat) ait: O nequissime generis humani hostis, ò impudice canis, ò immunda bellua, quomodo meam aures simplicitatem deludere, ceu zelum qualemcunque erga Ordinem præ te ferens? Et ego quidem, nisi hoc omnipotentis Dei dispensatio permisisset, sapientius aduertissem, quòd multo melior est obedientia, quam stultorum victimæ. & in eius faciem expuens, eum fugauit. Post paucos autem dies conualescens, iter conceptum perfecit.

2. Cor. 11.

Fugat à se
diabolum.

Quodam verò tempore contigit eum. Bisuntij graui premi egrotatione. Fortè enim iter tunc faciebat: & cum ædes illic nostræ non haberent, oportuit eum ad tabernam meritariam diuertere. Igitur aliquandò exæstuantia maxima vi febrium, adfuit adulescens mappam candidam ad ceruicem pendentem habens, altera manu vini vas ferens, altera verò argenteam crateram, & obtulit viro sancto, dicens: Magister, ecce tibi porum porto suauissimum, quem seuerè bibas, quia in nullo te lædet. At venerandus pater rem suspectam habens, & iam in dolis antiqui hostis expertus, si gno se sanctissimæ Crucis communiuit, ac mox diabolus euanuit. Ipsum ægrotantem, visa hominis modestia & sanctimonia, antistes vrbs cum tota ciuitate miro amore complexus est. Quare petijt, & multijugis precibus à patre Iordane obtinuit illic cœnobium construui, quod Prædicatorij patres incolerent.

Cõnuale
scit.

Cap. 23.

Aliquandò diabolus cum eo foedus inire cupiens, per os obsessi dixit: Magister, tibi polliceor me nunquam fratribus tuis illaturum molestiam neque animi, neque corporis, dum modò à concionibus abstineas. his enim ex omni loco me expellis. Ad quem vir sanctus, Absit, inquit, vt foedus in eam cum morte, & pactum faciam cum inferno. Fuerat aliquandò Bononiæ quidam ex fratribus, à dæmone obsessus, tantæ fortitudinis, quòd sæpè funes & vincula, quibus ligatus erat, veluti texentium fila ruperet. Qui quotquot fratres offenderet, lædebat. Accidit vt Iordanes semel ad cubiculum miseri obsessi diuerteret, quem robustissimis funibus ligatum super stratum tenebant. Et viso illo, diabolus dixit ad eum: O si modò mihi daretur facultas, te totum conciderem in frustra. Quo audito, iussit eum pater venerabilis solui, dicens: Agedum, me si valueris laniato. Porro solutus, immobilis permansit. Iterum ad virum Dei: O si inter dentes tenerem nares tuas. At ille in os eius nares imposuit. Sed is veluti vires amississet, lambere illum leui tactu coëpit. Alijs modis, vt sanctum virum deciperet, & ijs quidem pluribus vsus est. Porro quando quibuscumque contigit virum venerandum superuenire, cum iniquus hostis, de quo verba fecimus, fratres ceteros grauius iniurijs, & contumeliosis verbis afficeret: sed viso

Signo S.
Crucis dia
bolum i
tum repel
lit.

Cap. 24.
Non est eū
dæmonem
cundum
foedus.
Esa. 28.

Non valet
diabolus le
dere virū
Dei.

SURIUS

q. ter
Iordan
RVIII
5

sancto viro, assurgens omni cum honore, cepit eius conciones approbare, & ei blā
diri pro eius sanctissimis moribus, religionisque feruore, vt eiusmodi laudibus in
gloriam vanam impingeret. At verò non ignorans vir Dei, versutias, futelas ac ei
vafrias sua humilitate confudit.

Nec his contentus, alio eum aggressus est modo. Quippè in cœnobio Bononien.
si tanto illum odore profudit, vt celaret manus, nè alijs redolerent, veritus eam, de
qua nondùm sibi confcius erat, prodere sanctitatem. Si ad sacra peragenda, quam
Missam vocant, calicem deferret, tanta ex ipso suauitas odoris exibat, vt totus po-
pulus immensa dulcedine tactus obstupesceret. Sed non est passus veritatis spiri-
tus, vafri diu durare fallacias. Nam aliquandò volens ad sacra puluinaria sacra fa-
cturus accedere, totoque corde dicere illud Dauidis vatis egregij eulogium, Indica
Domine nocentes me, & expugna impugnantes me &c. & ad illum versiculum de-
uenisset, Omnia ossa mea dicent, Domine quis similis tibi? tanta dulcedine perfu-
sus est, vt sensim ei viderentur omnium ossium medullæ Dei spiritu irrigari. Mox
verò Deum precibus rogauit, vt si diabolicis prædictus odor fraudibus ageretur, sua
benignitate ostenderet. Illicò Dei nutu animaduertit hoc antiqui hostis fuisse fig-
mentum, vt eum daret præcipitem per gloriam inanem.

Aliquandò ad generalem conuentum Parisijs celebrandum plurium fratrum
sepeus multitudine pergens, circa horā cibi sumendi fratres iussit hincinde cibum
ostiatim per villas exquirere, certum locum iuxta fontem quandam designās, quò
conuenirent. Igitur fratres iussa patris diligēter perficientes, tandem ad locū desti-
natū, vbi venerandus pater cōsedeat, cum pane modico deuenere, vix enim tātum
panis detulerant, qui viris quatuor satisfaceret. Erat autem cum patre Iordane fra-
trum maxima caterua. Viso igitur pane modico, & eo quidem grossissimo, hilari-
tate & spiritu in laudes amplissimas Saluatoris, voce ingenti prorupit, ceteros ad
se sequendum adhortans. Exaudiens quædam mulier cantantium voces, nouitate
rei capta, currens ad locum, vidensque illos, cepit arguere, dictitans se plurimum
mitari, quòd tali hora præcinerent veluti insani, cum sacris initiati essent, & toga
induti religionis. Forte paulò antè orto sole hæc fiebant à patribus (Porro antè so-
lis exortū diu in itinere laborauerant, quòd ea hora eis peropportuna visa est pro-
sumendo cibo) Sed mulier cognita causa, propter quam hoc fieret, videlicet pro-
pter victus penuriam, quam patiebantur pro Christi Iesu amore, illicò domum se
referens, panes, vinum & caseum in maxima copia ad illos detulit, nil aliud effu-
gitans, nisi se eorum precum participem fieri.

Matrona Gallica, visis fratrum Prædicatorū honestissimis moribus, agrè ferente
viro suo, ipsis hospitium præbebat, quippè ibi fratres nōdum ædes extruxerāt. For-
te aliquandò viro Dei Iordani hospiti ad se diuertēti prandiū apposuerat, eiusq; so-
cietate. Et ecce prædentibus illis vir eius superuenit. Quo viso, iram dissimulans (Porro
in eam plurimum excæderat) cum sancto viro cōsedit, pariterq; sumere cibū cœ-
pit. Dum verò vinum appositū libauit, mancipio voce ingenti iussit, vt alterius do-
lij vinum hauriret, ceu dignius decentiusque, licet deterius & penè corruptū. Nem-
pe veneranda matrona optimū obtulerat, ex quo doluerat iste plurimum. Itaque
iussit corruptū coram afferri, vt vxorem molestia afficeret. Delatum per mancipi-
um vinum, prout iusserat, primus omnium gustat, & quod penè marcidum nouerat,
optimum prælibat. Igitur se à seruo deceptum ratus, truci facie minaciq; voce ire-
rium iubet ex illo certo dolio vinū afferri. Iterum ex vino allato prælibat, & opti-
mum inuenit: & in increpatione prorumpens, seruumq; abire in malam rem ma-
lumque cruciatū iubens, ipse furijs inuectus, surgens accessit ad dolium, vinū hau-
sit, gustauitque. Quo hausto, id optimum & gustui gratissimum sic inuenit, vt meli-
us fortè iam multo tempore non gustasset. Qua re perterritus, penè factus elinguis,
quid vltà diceret, nō habebat: simulac in tantā Prædicatorum patrum admiratio-
nem deuenit, vt eos apprimè diligeret obseruaretque. Et deinceps vxorē alacri ani-
mo liberè omnibus ijs & hospitium & cibum subministrare permisit.

Mulier pudicitia suæ nihil vel parū cōsulens, sapius se prostituit: sed aliquan-
dò in se reuersa, diabolico suaso, cum multoties propositū abstinentiæ perfregisset,
vt se veneno interimeret, deliberauerat. Igitur captata opportunitate, aranæ in-
gentē deglutit. Morti itaq; appropinquās, (Fortè haudquaquam huiusmodi an-
te hæc fuerat experta dolorē) calamitatem vtranque, videlicet animæ corporisque

f 2 quan.

versutia
eius.

Cap. 25.

Nititur eū
dare præci-
pitum per
vanā glo-
riā nec va-
let.

Cap. 26.

In maxi-
ma victus
penuria
fratres deo
laudes de-
cantant.

A muliere
pascuntur.

Cap. 27.

Matronæ
cuiusdam
hospitali-
tas.

Vinū mar-
cidum in
optimū
mutatur.

Cap. 28.

Mulieram
neam ex
desperatio
ne glutit.

quantocyus probanda mente agitans, cæli Regina supplicibus lamæis, supplicibus
que lachrymis rogabat, ne se in tanta calamitate desereret, sed potius opem sibi fer-
ret. At regina cæli Maria virgo, miserorū dulce refrigeriū, turamen & portus nau-
fragantium, voces misellæ exaudiuit: & ecce vocē audiuit illa dicentem. Ad Iorda-
nem, Ordinis Prædicatorum generalē Magistrum in proximo venturum propera,
ipsumque interpella, illique dicit, te à me missam, & crimina abs te commissa, co-
ram eo fateri, & salua eris. Propter igitur iussa perficiens, fortè utroque dolore im-
pulsam, sanctumque virum adiens, probra confessa est, nec exinde dimota est, donec
cum criminum vomitu, simul & araneam & venenum euomuit: Deo genitricique
sanctæ eius gratias agens, pristinæ sanitati reddita est.

Per S. Ma-
riam Ior-
danis mini-
sterio libe-
ratur.

Cap. 29.

Prudēs ei-
ad interro-
gata respō-
sum.

Interrogatus aliquandò à fratre laico (Huiusmodi enim viros, toga nostræ reli-
gionis indutos, qui sacris nō inicianur, vt suprā dixi, atra cuculla vtentes, scapulare
vulgò dicta, Conuersos appellamus, & à priscis patribus laici nuncupati) si ea vi-
cæque virtute forent deprecationes prædita, prolata per earum vigorem expertes,
vti per eos, qui ea, quæ proferunt, apprimè intelligunt, vimque earum sciunt, prout
clerici, (Eos Clericos nominamus, qui ad sacra peragenda admittuntur) respondit:
Tanta virtute, tantoque precio dignus est preciosus lapillus in manu virtutem ipsius
ac preciositatem ignorantis, quanta in manu non ignorantis, sed optimè cogno-
scentis.

Cap. 30.
Est Fride-
rico Impe-
ratori fa-
miliaris.

Accessit aliquandò ad Fridericū Imperatorē, visendi eum gratia. Apprimè Fri-
dericus virū Dei diligebat, colebat, venerabaturque. Data redditaque salute, tandem
cōsedere ambo, verum post multa verba familiarissima, diu conticere. At Iorda-
nes factō silētiō, ad Cæsare dicit: Plurimum Cæsar miratus sum, quòd abs te mini-
mè de his, quæ dicuntur per diuersas prouincias, fuerim interrogatus, cum scias nos
continuè per omnē ferè Christianitatē diuagari, & qui rumores audiuntur, quæ de
te fama percurrat. Respondente Cæsare, se habere cursores, veredanos, nunciosque
per orbem terrarum, & in curijs principum, ex quibus cognoscere, intelligere ac
omnia, quæ fiunt, adamusim scire posset, dixit Iordanes: Christus orbis terrarum
Dominus, licet omnia adhuc in humanis agens sciret, tamen à discipulis de se qua-
rebatur, dicens: Quem dicunt homines esse filium hominis? Tu quidem Imperator
homo es, & multa, quæ de te dicunt, ignoras: quorum scientia tibi Imperioque
tuo plurimum conduceret. Fertur enim per prouincias, quòd bona Ecclesiarum
veluti tua temerariè exigis, cum sint sacris initiatorum & pauperum, contrèctas ac
pro libito exponis. Iustas ac rectas sententias contemnis, procuras auguria, iudas
ac Saracenis plurimum faues, optima tuorum consiliatorum aspernaris consilia,
Pontificem maximum Christi Vicarium, Petri Apostoli legitimum successorem,
totius Reipublicæ Christianæ moderatorem, omniumque nostræ parentem, tibi ac
omnibus principibus in spiritualibus &c. præfidentē contemnis. Hæc certè Cæsar
plurimum de tua dignitate detrahunt. Sicque eum in multis familiariter corripi-
ens, valedicens æque vt antea charus Cæsari, indè abiit.

Matth. 16.

Seuerè eū
arguit vir
Dei.

Quæsiuit ab eo quidam, quem Canonē, quas ve institutiones obseruaret. Prædi-
catorū sanctiones, respondit: quæ huiusmodi sunt: Honestè viuere, discere, & do-
cere. Quæ tria efflagitabat Dauid à Domino, dicens: Bonitatem & disciplinā & sci-
entiam doce me. A quodā scholastico interrogatus, quid subesset causā, quòd ex
quo Prædicatorum & Minoritarum ordines per orbem discurrere ocepérat, non
sic lætè & alacriter visi sunt homines inter se cōuersari, vt antea. Hoc se negare pos-
se dixit, & oppositum videri & esse: tamen volens satisfacere illi, sic respondit: Post-
quam nos in mundo venimus, homines docuimus acta sua perperam facta cogno-
scere, & alia multa, quæ ignorabant. Quæ vt cognouère, nec ab illis abstinere vo-
lentes, conscij de proprijs reatibus, & grauius peccant, grauiusque puniuntur. Graui-
us est enim crimen, quòd ex certa scientia committitur, quàm quòd ex ignorantia.
Deus verò malitiā hominum videns, & in peccatis illos perflare, vt antea, seuerius
illos punit, & deinceps mittit in ipsos pestilentiam, terræ motus, annonæ, vini ac
cæterarum rerum, quæ homini sunt vsui & solatio, caritatem, huic ad stipulan-
te vatis elogio. Posuit terram fructiferam in saluginem, à malitia inhabitantium
in ea. Iusteque his omnibus, cæterisque angustijs homines exercuat plus retro actis
temporibus, eò quòd magis delinquant. Cæterum vobis dico, nisi in melius
mores vestros reformaueritis, ex quo noscitis viam, qua perneare debeatis,
auipi.

Cap. 31.
Prædicato-
rum san-
ctiones, q̄.
Psal. 118.

Flagellorū
Dei, quæ
causæ exte-
riant.

SURIUS

q̄ter
Iordanis
AVIII
5

auspicio Prædicatorum ac Minoritarum patrum, & à qua declinare: in posterum feuerius duriusque puniemini, ipso Domino in Euangelio attestante, cum dicit: Seruus sciens voluntatem Domini sui, & non faciens, plagis vapulabit multis. Luc. 12.

Ea tempestate, qua veneradus vir Iohannes Vincētinus, vita, doctrina & sanctitate conspicuus, Bononiæ concionans, in melius hominū mores reformauit, prout in eius Vita dicemus, timentes ciues nostri Bononienses tanto patre orbari, communi voto aliquot viros doctrina claros Parisios ad conuentū generalē, seu Capitulum, ut ipsi vocant, Ordinis nostri legatos miserunt, ut efficerent, ne tantus vir à Bononiensi ciuitate auferretur, coram plurimas adducentes rationes, inter quas etiā hanc protulere: Totam fuisse ciuitatem verbis eius in melius reformatā, & iam iactum semen fructificare, in breui coalescendum, ut in optimam frugem euasurum fit. Quod si modo Iohannes abiret, fortassis omnē segetē arefieri, nodum benè firmam. Quare rogabant patres, ut ciuitati Bononiensi morē gererent. Quibus per Iordanem responsum est ferè in huiusmodi verba, prius tamen collaudata ciuitatis beneuolētia & deuotione: Oratores egregij, causa quam coram protulistis, suadens, ut amoueri pater Iohannes à vestra ciuitate non debeat, non cogit nos votis vestris facere satis. Porrò vos scitis, agros ferentes, iactis seminibus in agro, exinde abire, nec ibidem permanere, ut videant quomodo semen producat, quòve modo coalescat, fructumque proferat: sed iactis in vno loco seminibus, relicto illo, ad alium serendum vadunt. Inscitia illum argueremus, qui iactis seminibus, in agrum comportaret stratum, ut incrementum vel decrementum frugum obseruaret. Iohannes iecit in vestra ciuitate semen: oportet ut vadat in aliam ad id faciendum, iuxta monita Saluatoris dicentis, Quia & alijs ciuitatibus oportet me prædicare verbū Dei. Veruntamen cognita vestra ciuitatis ad Ordinem nostrum dilectione, ne videamur tantorum preces ciuium aspernari, colloquio inter nos habito, adnitentur vestris sat facere petitionibus. Cap. 32.

Accidit ut pius pater tunicam dono daret cuidam petenti, egenum ac debilem simulanti. Qua is accepta, ad tabernam meritoriam diuertens, eam vendidit, & in epulis precium consumpsit. Frater quidam hoc videns, Iordani dixit: Ecce pater, cui vestem tribuisti, iam is in taberna meritoria eam liguriuit. Ad quem uenerandus pater, Malo me amisisse, inquit, tunicam, quam pietatem. Quod enim egi, id pietas suauis, putans eum illa indigere, cum crediderim illum inopem & agrotum. Quapropter eius inopia & miseria occurrere volebam. Cap. 33.

Instituerat aliquando Gregorius Pontifex maximus, quorundā monasteriorum fratres aliquos nostri Ordinis censors. Qui accepta autoritate censoria, non seruat iurium ordinibus, licet id iuste fecerint, sententiam mox protulere, & quosdam Abbates suis officijs ac dignitatibus priuauere. Quod cum intellexisset Pontifex cum Cardinalibus, indignati eò quod secundum iuris ordinē processum, ut diximus, non fuerat, rescindere latam per fratres sententiā constituerant. Rebus hoc modo pendentibus, fortè superuenit Iordanes, & ei facultate loquendi data, sic faceret dixit: Pater sancte, mihi hoc sæpè accidit, quod dum vellem ad aliquod Cisterciensis Ordinis monasterium declinare, animaduertens cum socijs cōsuetam viam in longum protrahi, per tramites inter prata iter faciens citius perueni, pertæsus prioris viæ longitudinem, præ oculis monasterium videns. Verum si tunc ianitor me interrogaret, qua venissem via, & intelligeret per tramites, nonne feuerior videretur, si remitteret nos ad cōsuetam viam, ut per eam veniremus, nolens nos aliter in monasterium introducere: Sic igitur Pater sancte, licet per iuris viam fratres non inceserint, quæ fortè nimis longa illis videbatur ad istorum Abbatum depositionem, cum deponi fuerint digni, prout vestra sanctitas de facili dignoscere poterit, sustineatis rogo quod factum est, licet per quancūque viam eò deuentum fuerit. Cap. 34.

Nonnunquam causam reddebat, quare citius scholastici philosophiæ inferuientes, ad sanctissimam religionē aduolarent, quam theologi & iuristæ. Dicebat enim: Facilius bono rustici inebriantur vino, veluti insueti, qui aquam libare solent, quam nobiles, qui vina optima & fortia non timent, eò quod in vsu habeant. Philosophi quidem tota hebdomada Aristotelis & aliorum philosophorum aquam epotant. Vnde cum in diei Dominicæ sermone, vel festi Christi Iesu verba, & seruatorum eius Cap. 35.

SURIUS

q. her
d. her

RVIII

5

religionē
ingredian-
tur.

dulcia & vehementia hauriunt, mox inebriati mero sancti spiritus capiuntur, & non tantum sua, sed & seipsos Deo elargiuntur. Ipsi verò theologi sapē huiusmodi verba audierunt, & idē eis sicut rustico & adituo contingit, qui ex assiduo anterioris reuerenter inclinantibus.

Cap. 35.

Aliquandō in conuentu generali, seu Capitulo, vt dicunt, faciundo, haud leuiter ægrotans, cum pro more in festo Pentecostes ad fratres verba facere non posset, tandem rogatus, Capitulum ingressus dixit: Hac hebdomada, patres, crebro dicemus: Repleti sunt omnes spiritu sancto. Non ignoratis, quod si vas oppleti aliqua recenti re debeat, oportet id euacuatum reddi, quo antea erat oppletum. Sancti igitur Apostoli repleti sunt à sancto spiritu, quia euacuati erant à spiritu suo. Et hoc etiam in Psalmo cantamus: Auferes spiritum eorum, & deficient, à se scilicet, vt proficiant in te: & in puluerem suum reuertentur. & sic emitte spiritum tuum, & creabuntur &c. quasi diceret Dauid: Si tua gratia voluntatem propriam, & singularem ac priuatam à se euacuauerint amorem, tuo replebuntur sancto spiritu. Quo verbo fratres apprimè ædificati recessere. Semel fratres admonens, vt à leuitatibus abstinerent, dixit: Mihi & alijs præfidentibus sicut opilionum accidit, qui magis vnus hirci custodia affligitur, quam centum onium. Sic vnus insolens magis præfidentem grauat, & domum exturbat, quam alijcentum fratres, qui oues sunt, quæ pastorem sequuntur. Porro sibilum eius noscunt, nec eum relinquunt: sed simul vadunt, sistunt, accubant, comedunt, bibunt, capite inclinato herbas legunt, in omnibus fructuosæ, in paucis radiosæ. Sed nonnulli, vt hirci, turbantes pastorem & gregem, discurrunt, perstreperunt, in socios capita impingunt, & altè saliunt, viam non retinent, aliorum fata lædunt, neque clamore arcantur: & ad vltimum, breuè caudam, id est, arctam patientiam habent, & idē quandoquē foeda sua ostendunt. Pro Deo, fratres amanissimi, fugite huiusmodi hircinos mores, & estote oues Dei.

Psal. 103.

Monachi
reprobi
hircis simi-
les.

Cap. 37.

Ociosus
fermo vt
fit euitan-
dus.

Itē vt ab ociosis sermonibus cauere semel admonens fratres, ait: Videtis fratres, quod imperceptibiliter, quantumcunq; in psalmodia altè incipiat, paulatim vox cantantiū defluit & cadit. Sic quantumcunq; bona verba dicere incipiamus, vel ad alterutrum cōferre, paulatim ex humana corruptione ad vana plabimur. Sed qui bonus est, & hoc percipit, debet facere sicut in choro cantor, qui locis aptis eleuat vocem. Sic bonus vir casum ociosorum aduertēs verborū, aliqua verba interponere debet, vel exempli gratia, vt interrumpat nociua. Eodem modo cum ex carnis corruptione paulatim nō solum à verbis, sed & à solito religionis feruore tepescimus, nos inuicem excitare debemus. Aliquandō sermo coram venerabili viro factus fuit de quodam patre, viro probo & virtutibus prædito, quod antistes iure optimo fieri deberet. at vir Dei respondit: Mallem eum feretro mortuū ad sepulturā sociare, quam in cathedra antistitem videre sedentem. Quidam vir nobilis Germanus, potentia maxima fretus, vi bouem foeminam à matre viri sancti Iordanis abstulerat: post paucos dies verbis suis Iordanes eiusdem filium ad ordinē traxit. Quo audito, pater quosdam ad eum de filio ablato querens, præmisit: Quibus Iordanes sic facere respondit, vt eorum furorē leniret: Haud ignoratis Germaniæ consuetudinem, quæ huiusmodi est, quod si quispiam alicui iniuriam intulerit mulieri, nemo agrē ferre debeat, si fuerit à filio vindicata. Cum ergo cuius ille matrem meam boue priuauerit, non iniquo animo vos, nec ille ferre debet, si vitulum abstulerim.

Itē præ-
lationis
sublimitas

Cap. 38.

Ex vno ver-
bo aliquā-
dō senten-
tia intelli-
gitur inte-
gra.

Aliquandō in partibus transmarinis rogatus à Templarijs, vt sermonem faceret Gallicè, (Fortè ij Galli erant, nec eorum idioma plurimum callebat) votis eorum libenter annuit. Accidit autem, vt in quadam platea omnes essent, quodam muro ab vno latere ad hominis staturam cincti. Volens ergo in initio eos admonere, quod licet Gallicè parum loqui sciret, tamen fideret ex vno verbo modico Gallico magnam aliquā sententiam colligerent, dixit: Si quispiam asinus, honore dato, vltra murū consisteret, eleuaretq; caput, vt saltē eius auriculā videremus, iam omnes intelligeremus, quod ibi asinus totus esset, ita vt per modicum partis totum intelligatur, quanuis tota sit Germanica, & modicum Gallicum.

Cap. 39.

Accidit vt vir Dei plures tyrunculos nostræ religionis, per ipsum sanctæ cōtentionis toga indutos, ad quoddam cœnobium secum duceret: fortè illos ad habitum

tūm receperat in loco, vbi fratres nō habebant aedes. Igitur cum his ad meritōriam tabernam diuertens, & pro consuetudine, hora id petente, officiū persolvens, quod Completorum dicunt, accidit, vt quidam ex ijs in risum prorūperet. Ceteris verō id cernentibus, vehementer & ipsi ridere coeperunt. Animaduertens autem quidā ex sodalibus viri Dei, nutibus adnitebatur eos compefcere. at illi magis ac magis ridebant. Tunc Iordanes dimisso Completorio, & dicto Benedicite, ad socium conuersus, Frater, inquit, quis horum tyrunculorum tibi curam demandauit? Quid ad te atinet de eorum risu? Et ad illos conuersus, Filij, ait vehementer ridete, nec inceptum omittatis, quia hoc vobis concedo. Et vere ridere, beneque vos gaudete oportet, eo quod ē diaboli carceribus existis, fractis vinculis illius, quibus, multō tempore vos ligatos tenuerat. Ridete igitur, filij, ridete. Porro illi hoc in sermone consolati in animo, dinceps ridere ore effuso nequiuere.

Risum fratru prudentissime cepit.

Semel Parisijs concionans, & adhortans sceleribus obnoxios ad Deum properare, & acta improba rescindere, diluereque illa per sanctissimam confessionem, nec diutius in eis persistere, & occurreret sibi, quod in scriptura peccatum inferni porta diceretur, ait: Si quispiam hodiē, cras & post cras, & pluribus diebus ad coenobium veniens, prae foribus aliquem continuē federe adolescentem animaduerteret, nonne de facili ipsum ordinem ingredi velle putaret? Quomodo igitur non est credibile, quod intrent in infernum, qui tandiū sedent in porta? Item dicebat, sicut ceterarius, qui murum obtortum reparare satagit, quosdam lapides retrahit absconditos, & prominentes repercutit, sic in emissionē claustraliū praefectum facere oportet, vt videlicet illos, qui nimis latitare cupiunt, ad actionem dirigat: & illos, qui nimis exponi volunt, iutus contineat.

Cap. 40.

Peccatū inferni porta Matth. 16.

Consueuerat idem venerandus pater eundem sermonem aliquoties in concionibus iterare. Quod cum ei obijceretur, respondit. Si quispiam bonas herbas legit, illasque ad palmentum faciendum accuratē preparasset, esset ne conueniens illas projicere, & pro alijs colligendis laborare? Dicebat etiam: Si alicui facultati tantum studuissem, quantum huic Apostoli verbo, Omnibus omnia factus sum: iam doctior in illa poteram existisse. semper enim studui, qualiter me alijs conformare, & me non formare: nunc videlicet conformando me militibus, nunc clericis, nunc ceteris. Is venerandus pater quendam apostatam (illos apostatas vocamus, qui ausu temerario religionis vestimenta exuunt) ad ordinem resumere adnitebatur. Cumque conuentu edito, fratrum sententias exigeret, vnusque prae ceteris non assentiret, dixit: Esi hic modo crimina multa commiserit, forsitan multo plura his adijciet. Sed cum ille se de hoc non curare assereret, respondit: Certē frater, si tu pro istorūtillo viro vnā duntaxat sanguinis guttam fudisses, sicut Christus Dominus noster pro ipso sanguinem suum, aliter responderes. At ille in se reuersus & confusus, se humi prosternens, opinioni ceterorū aequo animo cessit.

Cap. 41.

i. Cor. 4.

Quam fuerit vir Dei benignus in resumendis apostatis

Quidā frater subti mens, nē possint tot orationibus & deprecationibus factis à fratribus elemosynae per solui, quibus viuēbant fratres, aliquando suam sancto viro narrans opinionem, efflagitabat se ad plenum de his instrui. Cui venerabilis pater respondit. Cū sint spiritalia precij inaequalis respectu temporalium, constat illa in infinitum haec praecellere, & esse incomparabiliter meliora. Vnde te scire volo, & hoc inconcusse tenere, quod si pro omnibus elemosynis, quas comedisti, dixisti semel orationem Dominicam deuotē, ad plenum persoluisti. Procurator qui dam (Procuratores huiusmodi viri apud nos dicuntur, qui pro diuturno victu re monasteriorum necessarias procurant) pertusus hoc onus, aliquando rogauerat instanter Iordanē ab eo se absolui. Cui vir Dei respondit: Officia creberrimē ferē. Ista quatuor comitatur: Negligētia videlicet, & impatiētia: labor & meritū. A primis duobus te absoluo: duo verō reliqua in peccatorum remissionē tibi iniungo.

Cap. 42.

Dominica oratio quā tū valeat.

Aliquando in conuentu fratrum, quod Capitulum appellamus, quidam frater delatus est, quod dedisset mulieri dexteram. Cum delatus diceret mulierem illam sanctam esse, tunc praesidens ait. Pluuia bona est, & bona terra: tamen ex eorum commixtione fit lutum, quo sedantur ceterae res. Sic & manus viri licet bona fuerit, similiter & mulieris, ex mixtione tamen illarum non nunquam cogitatio vel affectio mala confurgit. Quasiuit aliquando à sancto viro quidam frater, vtrum vtilius foret sibi semper orationibus insistere, an scripturarū se studijs occupare. Qui ait: Quid melius est, Semper bibere, an semper comedere? Et vtiq; sicut ista compe-

Cap. 43.

Egrigie soluit fratru quæstiones

f 4 tit al.

tit alternatim fieri, sic & illa. Itē alius rogauit, vt ostendēret quid orandū sibi melius expediret. Cui dixit: Bone frater, quicquid tibi maiorem ingenerat deuotionem, huic insistere non omittas. Nam ad orandum id salubrius tibi erit, quod affertum tuum fructuosius irrigabit. Plura quidem alia verba, digna quae scriptis mandentur, & opera praecleara edidit, ex quibus ingens conficeretur volumen: quae nē tandem lectori radio sim, missa facio: fortassis ea alio loco describam.

Cap. 44. Tandem anno Domini millesimo, ducentesimo trigesimo sexto conuentu decemoseptimo edito Parisijs, quem generalissimum secundum dicunt, in mentem subiit Hierosolymam perere, visendi gratia sanctae redemptionis nostrae loca, ac fratrum coenobia. Ad hoc enim peragendum antehac nutrierat barbam. Itaque valedicens patribus pelago se credidit: sed cum prope Acon peruenisset, ingenti oborta tempestate, cum duobus socijs, & nouem & triginta hominibus, nauis fracta, in fluctibus perijt Idibus Februarij. Porro eius felicem obitum per litteras subsequentes Gotifredus & Reginaldus, Ordinis nostri fratres, Praesidentij Parisiensis denunciauerunt: Gotifredus & Reginaldus Ordinis Praedicatorum, Pontificis Maximi Penitentiarij, Praesidentij ac fratribus coenobij Parisiensis salutem. Noueritis, quod inundantis maris saeuitia, ac suo impetu propellente ad litus tunc mem, in qua dulcis pater noster Magister Iordanes cum duobus fratribus erat, ipse & nonagintanoue homines liberati sunt ab hoc seculo nequam. Super hoc tamen, charissimi, non pauca cor vestrum, quia nobis orphanis pius pater & Deus totius consolationis remedium & post tempestatem prouidit tranquillum. Nam dum iacerent corpora inhumata (vt testantur, qui de illo naufragio euaserunt, qui eos tradiderunt proprijs manibus sepulturae) luminaria de caelo super eos singulis noctibus effulserunt: sed & cruces multae super eos visae sunt, & a multis. Ad quod miraculum loci incolae confluentes, tanti odoris fragrantiam hauserunt, quod iuxta testimonium eorum, qui post visa miracula eos tres sepeliere, vsq; post decem dies odor nimis ab eorum manibus non recessit. Sed & per circuitum sepulturae eiusdem, odoris suauitas latius emanauit, vsque quod fratres de Acon uenerunt cum nauigio, & eos in suam ecclesiam transferunt. Vbi dictus pater quiescit, & multa multis beneficia praestat, per omnia benedictus Deus, Amen.

Cap. 45. Beati viri obitus hoc modo in coenobio Lemouicensi, quod deprimis Ordinis coenobijs fuerat, reuelatus fuit. Erat quidam frater qui praecipuo affectu Dei virum Iordanem colebat, & venerabatur: qui anteq; citra Alpes decessus eius innotesceret in ecclesia post matutinas ad Deum preces emittens permanerat. Cumq; Deus rore caeli cor eius illustrasset, obdormiuit, cum antea orasset pro venerabili patre deuote, quem in transmarinas partes secessisse intellexerat. Et ecce videbatur ei quod erat in ripa quarundam aquarum ad modum immensa latitudinis ac profunditatis, quibus videbat multorum hominum cadauera ceu ex aquis recenter educta. Et cum hoc plurimum admiraretur, videbat Iordanem quasi ab interioribus aquarum illic emergentem fixum in cruce, solito iucundiorē manibus ac pedibus extensis, quae ad modum solet B. Andreas Apostolus pingi, & alacrem absq; vilo adminiculo in caelum scandentem. Quae cum frater intueretur, stupore percussus, beatus pater illi sermone blando sic locutus est. Nisi ego abiero, paraclerus non ueniet ad vos. Quo dicto, manibus eleuatis, cum ipsa cruce ferebatur in caelum. Porro eo disparente, is videbat sigillum eius in terra iacere. Cum igitur posthac vulgatus fuisset viri Dei obitus & modus, quo vita deinctus fuerat, quid ea praetenderet visio, plenius cognouit.

Cap. 50. Huius uitalis uirgo, grauis annis, Lutgardis nomine, per quam Deus multa operatus est miracula, dum in humanis ageret, & post eius felicem exitum. Porro haec miro amore, mira q; deuotione virum Dei Iordanem complectebatur. Huic cum quadraginta annis in sancta conuersatione Domino deseruisset, iamque praesens & lachrymis, quas sedulo fuderat, non uideret: in ipsa vigilia Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi beatus pater apparuit in hunc modum: Cum enim ipsa ab hora diei prima usque in sextam orasset nec solitam persentiret deuotionem, cadere coepit, & in haec prorupit uerba: Pro bone Deus, unde haec patior? Certē aliquem in caelo uel in terra amicum pro me nunc orantem haberem, hac cordis modo carerem duritia. Haec illa dicente cum lachrymis, ē uestigio ante mentis oculos quidam frater tam lucidus, tam gloriosus apparuit, ut illum ob claritatis magnitudine non agnouit.

Cap. 50. Huius uitalis uirgo, grauis annis, Lutgardis nomine, per quam Deus multa operatus est miracula, dum in humanis ageret, & post eius felicem exitum. Porro haec miro amore, mira q; deuotione virum Dei Iordanem complectebatur. Huic cum quadraginta annis in sancta conuersatione Domino deseruisset, iamque praesens & lachrymis, quas sedulo fuderat, non uideret: in ipsa vigilia Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi beatus pater apparuit in hunc modum: Cum enim ipsa ab hora diei prima usque in sextam orasset nec solitam persentiret deuotionem, cadere coepit, & in haec prorupit uerba: Pro bone Deus, unde haec patior? Certē aliquem in caelo uel in terra amicum pro me nunc orantem haberem, hac cordis modo carerem duritia. Haec illa dicente cum lachrymis, ē uestigio ante mentis oculos quidam frater tam lucidus, tam gloriosus apparuit, ut illum ob claritatis magnitudine non agnouit.

SURIUS

q. 100

RVIII

5

uerit. Vnde ipsa stupefcens, ait: Quis es tu? Et ille: Sum Iordanes, quondam Prædicatoriæ familiæ moderator. Exiui enim ex hoc seculo ad gloriam beatorum, & inter Apostolorum choros & prophetarum euectus, missusque ad te, vt in festo isto lætissimo te cõsolarer. Tu ergo iam secura esto: quia in proximò est vt à Deo coroneris. deinde subiunxit: Deus misereatur nostri &c. cum Collecta de Spiritu sancto quem, me rogante, promeo Ordine dicere promiseras, vsque in tuum finem ne omittas. Moxque euauit, eam in tanta animi lætitia, quantam nunquam habuerat, dimittens. Hæc eadem ferè, etsi alio modo, beatus pater cuidam fratri Ordinis nostri reuelas, quod in ordine sublimium præsentium, & in cælo locatus esset, honorabili schemate demonstrauit.

Quidam ex Ordine Carmelitarum frater, diabolica suafione tentatus de Ordinis excessu, exaudiens Iordanem aquis obrutum magis ac magis intra se turbatus dicebat apud se. Incassum qui Deo seruit, vt video, laborat. Aut Iordanes ille in via Dei non incessit, qui sic miserabiliter perijt: aut Deus non æque retribuit ijs, qui sibi seruiunt. Inualefcens animi ægritudine & mœrore, exire ordinem in animo institerat. Hæc illo deliberante, præcedenti nocte, qua die postero firmauerat exeundi propositum, ecce apparuit ei insignis vir luce immensa præditus, ipsum circumiēs. At ille tremens ac stupens, orat dicens: Domine Iesu Christe, mihi esto præsidio, & ostende quid sit hoc. Exemplo vir ille insignis respõdit: Ne turberis frater: quia sum Iordanes ille, de quo hæsitabas. Hoc firmiter teneas, nec dubites, quia saluus erit omnis, qui vsque in finem Domino nostro Iesu Christo seruerit. illicoque disparuit, ipso ad plenum in omnibus dimisso lato. Hæc vt gesta fuerant, is frater cum præfidente cœnobij eius, ac Simone fratre viro religioso, Patribus nostris, narrare consueuerat.

Non inutile reor, erit aliqua referre miracula, post eius felicem exitum ad eius nominis inuocationem per Deum facta. Præfecerat is venerandus Pater, adhuc in humanis agens, quandam insignis vitæ sanctimonialem foeminam monasterio cuidam forminarum, sub cura & habitu ordinis nostri. Quæ post multum temporis, cum in eo officio omni modestia, grauitate, religio sitate præfuisset, incidit in paralyfim, ita vt è grabato absque ministrantium adminiculo nullatenus se mouere posset. Quæ propter sæpissime enixè efflagitauerat se eo munere absolui: sed omnibus sanctimonialibus recla mantibus, nunquam potuit voti compos fieri, eo quod vtilior videtur monasterio ipsa sic ægrotans, quam alia quæcunque sospes: Contigit verò die quadam post beati viri obitum, cum multa miracula à plurimis referretur ad eius nominis inuocationem facta, vt sanctimonialibus cibum sumentibus, iuberet se in gestatorio à duabus fororibus, in ecclesiam deferri, & ante aram ibidem se poni. Ere missis fororibus, deuotè ac iugiter beatum virum Dei Iordanem rogauit, quem firmiter credebat in caelesti ac illa diuina domo glorificatum, vt impetraret à Domino quatenus vel cito vita excederet, vt sic hac molestia liberaretur forores: vel quod obtinere saltem posset à præfidentibus ordinis ab ipso onere absolutionem, vel priusina sanitate donaretur, qua habilis fieret ad monasterij munera obeunda. Simul hæc emisit preces, sensit sibi quandam virtutem diuinitus infundi. Deinde coepit pedem alterum plena fiducia, & alterum extra gestatorium ponere postea surgere, & hac illacque per chorum meare, veluti tentatura, si verè sanitatè esset adepta. Interim dum hæc ab ipsa aguntur signum nola refectionij datur, vt forores è mensa surgerent, postquam cibo potuque satisfactum erat. Igitur fororibus pro gratijs reddendis secundum consuetudinè ad ecclesiam venientibus, obuiam sana fit. Quam cum iuniores primo ex refectionio exeuntes videret, subdubitabat an Priorissa illa esset, quam præter consuetudinem deambulantè cernebant. Cantorissa verò cum antiquioribus vltimo refectionio exiens, cum animaduertent, eam rectè ambulantem, quam paulo ante in gestatorio sine viriù vsura reliquerat, omisso Psalmo Miserere mei Deus &c. (Porro psalmum hunc pro more præcinebant) quanta poterat voce, Te Deum laudamus, cantare coepit, & prosequentibus ea voce cæteris fororibus, à cõuicinis insolita voces exaudiuntur. Quibus permoti, verentes ne illis aliquid mali accidisset, utpote monasteriù occupatù à prædonibus, armis fulti, vt succurrerēt, si necesse foret, accurrunt. Sed re mox intellecta per fenestram à Priorissa, inde Deum laudantes cum sancto viro Iordane abièrunt.

In Praga Boëmiae metropoli erat Cursitius, cognomento Albus, vxorem habens

Apparet. S. Lurgardibearus Iordanec.

Cap. 47.

Itè cuida Carmelitæ cundè adfianore mea tem vocas

Cap. 48.

paralytica meritissim Dei Iordani integritati restituitur.

Cap. 49.

nomi.

nomine Elisabeth pregnantē. Hæc igitur partui vicina, ante triduum q̄ pareret, foetum in ventre moueri haud perſenſerat, vt antea. Cœpit plurimum ſubdubitare ac timere, nē interiſſet. Cum nocte, qua foetum poſtea excluſit, graui dolore premeretur, filiū pariendum deuouit, ſi maſculus foret, viro ſancto Iordanis, affirmans eum impoſſibile non eſſe ſanctū, cuius vitā & doctrinā ingentem tam crebro audierat: ſi autē foemina, diuæ Eliſabeth, quæ paulo antē inter diuos relata fuerat. Educto foetu de vtero, ab obſtrictibus requiſiuit, vtrum eſſet maſculus vel foemina: à quibus maſculū eſſe ſine vita reſponſum eſt. At illa vt exaudiuit mortuū ſe enixam, coepit maximis vocibus, ingenti cum ploratu Iordanis auxilium implorare, eſſiſſigans ſibi filium viuum reddi. Hos ploratus, has voces vſque ad noctis medietatem protrahens, plena fiducia ſæpē mulieres adhortabatur, vt tentarent an filius viuere. Quæ vt morem ei gererent, ac experimento cognoscere poſſent, in ſortu nihil proſus vitæ eſſe, hÿemali tempore in balneum aquæ frigidiffimæ immerſere. Sed cum penitus immotus perſiſteret, abſque vitali ſpiritu eum eſſe omnes affirmarūt. Certæ igitur mulieres circumſtantes factæ de foetu mortuo, adnitebantur Eliſabethæ aliquid ſolatij multis verbis afferre. Quæ earum verba non exaudiens, inceſſanter flens, Iordanem inſclamabat, & vt præſto eſſet ſibi apprimē rogabat. Demum plena fiducia iubet illas ad infantem accedere, diligenterque perquirere an viuere. Et ecce ipſo dicto exaudiētēs viuere infantē, quem mortuum toties expertę fuerant, inueniunt. Vnde mater gratias Deo agens, & beato patri Iordanis, filio Iordanis nomen in miraculi memoriam impoſuit, quod per ipſum Deus optimus maximus fecerat. Poſtquam illuxit, dato ſigno ad reddendum Deo officium pro more in eccleſia Prædicatoriū, prudens ac proba mulier pro fratribus miſit, reiſq; ſeriem narrauit, verba ſua plurium matronarum confirmandis teſtimonio.

S. Eliza-
beth hiſto-
riā habes
19. Nouēb.
Tom. 6.

Meritis vi-
ri Dei Ior-
dani inſas
mortuus vi-
te reſtituitur.

Cap. 50.

Opera per
ipſū edita

Plura deſcribenda miranda forēt, per Deum perpetrata ad inuocationem nominis viri Dei Iordanis, & præcipuē in Aron, vbi eius ſanctiſſimum ac venerandū corpus quieſcit: ſed nē lectoribus tædio eſſem, permiſi in calamo illa quieſcere. Scripſit ſuper Apocalypſim commentaria: ſuper Priſcanum minorem. Item quadam grammaticalia delicata. Scripſit prætercā libellum de Ordinis noſtri initio.

MARTYRIVM SANCTÆ VVSCÆ VIRGINIS, ET MAVRÆ NVTRICIS EIVS, EX PRIMO LIBRO hiftoriarum Rauennatum Hieronymi Rubei viri doctiſſimi.

13. Febru.

S. VVſcæ pa-
rentes.

VSCA virgo nobilis, ſub Quintiano Præſide, qui in Sicilia Agatham trucidauit, ob Chriſti religionem Rauennæ per idem tempus Idibus Februarij interfecta eſt. Hæc enim Syroo patre orta viro nobili, annos nata quindecim, audiens Chriſtianam religionē, eius amore inſinitum in modum inflammata, cum Maura nutrice id negotij communicaue- rat. Nutrix putans tantum facinus, in ſcijs parentibus, minime perpetrādum, occulte omnia matri patefacit, quæ quod diū Chriſtiana militiæ nomen dare optauiffet, non ſolum filia aſſenſit, ſed laudauit vehementer conſilium: ad Hermolaumq; ſacerdotem Rauennatum, virum ſanctiſſimum, profecta, ab eo edocta ſunt quæ faciendā Chriſtiana eſſent, & ſacra vnda abluta. Hæc cum, pater reſciuiſſet, qui ex omni nobilitate Rauennati eminebat, id ſibi, multis de cauſis, dedecori & calamitoſum ducens, ſa- pius tentauit, irrito tamen labore, ab Chriſti fide auertere filiam: tandem vero in carcerem contruſam, triduo abſq; cibo eſſe voluit. Quibus tamen diebus non deſtitit pater, quin per matronas nobiles, eiusq; familiares adoleſcentulas, hortaretur ab Chriſtiana religione deficere. Quibus tandem cum nihil efficeretur, ipſeq; met pater, omnibus blanditijs, ac ſpeciſis verbis, atq; etiam lachrymis filiam demulcens immotam filiam conſpiceret, in tantam iram exarſit, vt niſi mater interceſſiſſet, & carcerem eductam filiam enſe omnino confoſſurus videretur. Iubet tamen adigi ad ſacrificandū dijs.

Ab Ange-
lo viſitatur

Sub id tempus Quintianus Rauennam ingreſſus, his acceptis, mandat ad ſe fu- ſcam, Mauramque & parētes vincetos adduci. Sed cum apparitores eam depræhen- diſſent orantem, cælitēque iuxta eam ſummo ſplendore fulgentem conſpexiſ- ſent,

SURIUS

q̄ter
Iordanis

RVIII

5

DE IORDANO DOMINICANO

71

sent, ad eò terrii sunt, vt nihil ausi, inanes ad Quintianum redierint. Inreca Fusca & Maura, quæ hæc acceperant, ad eundem Quintianum, seque Christianas profiterentur. Adductum Syroum patrem cum Quintianus interrogaret, cur filiam Christianam esse sit passus, ipseque id se inuito ab ea factum respondisset, adiectis testibus, qui referrent, quibus eam, ob id, poenis affecisset: Fusca & Mauram, deorum religionem falsam spernentes, verberibus affectas innumeris, iubet in teterimum carcerem contrudi. Vbi cum dies aliquot acerbè vixissent, Quintiani iussu, extra urbem, Fusca, gladio in latus infixio, cum antea cælitus emissa vox illam esset ad necem fortiter ferendam hortata, confoditur.

Flagellatur. Gladio cæcè foditur.

Maura nutrix, cadaueri, quod assidue amplexabatur, illachrymans, rogata carnificem, vt se eadē ratione gladio confoderet, illā insecuta est. Cadauera ab Christianis nauis noctū rapta, ad Sabratam prouincia Tripolitana urbem importata, pulcherrimo sepulcro condita. Multis deinde post annis, cum eam ciuitatem piratæ depredati essent. Vitalis cuius Venetus ad urbem desertam, diuino afflatus spiritu, ad nauigans, ad Torcellum Veneriarum infulam, ea inuexit: vbi nunc honorificentissimo templo ac sepulcro religione summa ab incolis venerantur. Hæ mulierum sanctissimarum neces contigerunt non antè multo, quam Dècius tot scelerum daturus poenas, vnacum filio, quem Cæsarem designauerat, trucidatur.

Item S. Maura.

Trāstatis carum.

Passionis tempus.

VITA SANCTORVM ADERITI ET ELEUCHADII ARCHIEPISCOPORVM RAUENNATVM, EX primo libro historiae Rauennatum Hieronymi Rubei viri doctissimi.

ANCTVS Apollinaris Rauennatum Apostolus, diuinitus factus certior, fore, vt breui Rauenna exularet, ac subita opprimeretur calamitate, Capiteq; oppugnaretur: nè Rauennatem Ecclesiam absque pastore relinqueret, duodecimo postquam accesserat anno, sacerdotes binos instituit, Aderitum & Calocerum: Diacones verò, Martianū virum nobilissimum, & * Eleuchadium summum philosophum. Cetero igitur Apollinare, peractisque in funere sacris, cū Christiani omnes successorem electuri conuenissent, ignaris incertisque illis quem tanto viro sufficerent, omnibus fermè id reuentibus, quod se tanto muneri impares faterentur, è caelo columba descendens, Aderiti sacerdotis sanctissimi capiti incubuit: quapropter continuo clamare omnes Deum commostrasse quem eligerent Archiepiscopum. Itaque omnium cōsensu prouinciam Archiepiscopatus suscepit Aderitus, vir Græcus, sub id fere tempus, quo Titus, Vespasiano patre in villa circa Sabinos, ventris profluuiio, nono anno Imperij mortuo, solus Imperium administravit.

14. Februarii

S. Aderitus ordinatur sacerdos. al. * Eleuchadium.

Per columbā eligitur à deo Archiepiscopus Rauennas

Aderitus igitur, perfunctus absoluti optimique Antistitis omnibus muneribus, cum multos ad verum Dei cultum ab falsa deorum religione auocasset, moritur quinto Calendas Octobris: sepultura traditus in oppido Classense, eo loco, quo deinde non multo post diuo Probo templum est exædificatum, circiter annum Domini centesimum.

Sancti obit

Aderito mortuo cum Rauennates conuenissent de Antistite eligendo tractaturi, Deumque precarentur, vellet cum eligi, qui populo ex diuina sententia præesset, statim, vti in Aderito cōrigerat, descendens columba de caelo, capiti incubuit Eleuchadij viri Græci, summiq; philosophi, quem iam Apollinaris sacris initiārat. Hic Græcè Latineq; doctus, interpretatus est grauissimè ex diuinis libris complures: elegantissimeque conscripsit de Christi conceptu atque ortu ex virgine deque ipsius necè: quæ omnia iniuria temporum exhaustit. Petrus Damianus, qui hunc miris extollit laudibus, scribit summa fuisse pietate, atque ita virtutibus floruisse, vt in humano corpore vitam cælestem ac diuinam imitaretur. Anno duodecimo supra centesimum ab Christi ortu, sexto decimo Calendas Martias obiit. Sepultus extra muros Classis: vbi non multo post ædificatum est eius nomini templum, quod Petri Damiani tempore adhuc extabat, in eoque anniuersaria sacrificia.

S. Eleuchadium in locū Aderiti Dei electione substituitur.

Quæc fuit sancti. Obiit.

72
 Trāslatio
 eius. fiebant, Eius ossa deinde ab Astulpho Longobardorum Rege Ticinum translata
 sunt, & in diui Michaëlis posita. In cuius templi libro quodam, ubi de reliquijs
 Diuorum, quæ ibidem locatæ sunt, fit mentio, hæc de Eleuchadij leguntur: A par-
 te dextra, in cornu ipsius templi est corpus sancti Eleuchadij Archiepiscopi Rauennatis,
 qui dum ob philosophiam, cuius erat peritissimus, fidem Christi studiofissi-
 mē impugnaret, tandem superatus & conuersus est à beato Apollinari, discipulo
 Principis Apostolorum, & cælestis clauigeri Petri: qui post eiusdem conuersionē
 de fide Christi mirabiliter, scripsit & disputauit, adeo vt tempore suo appellaretur
 hæreticorum metus, & primus in Italia ordinauit officium nocturnum pariter &
 diurnum, solenniter distinguendo libros noui & veteris testamenti, vt hodie per
 totam Ecclesiam leguntur in matutinis: & Rauenna huc translatum fuit per Chri-
 stianissimum Imperatorem Constantinum, natum sanctæ Helenæ qui hanc Basili-
 cam fundauit, anno natiuitatis Domini CCCXV. propter gloriosum trium-
 phum, quem tunc obtinuit contra Gallicos, Imperium non verentes, precibus signi-
 feri sancti Michaëlis. Hæc ibi.

SERMO BEATI PETRI DAMIANI
 OSTIENSIS EPISCOPI, IN FESTIUITATE EIVSDEM
 sancti Eleuchadij Episcopi.

SURIUS

alter
 domus
 RVIII
 5

14. Febru.

Prou. 10. 15

Iohan. 5.

Tres præci-
 pui S. Petri
 discipuli.

S. Eleucha-
 dius per S.
 Apollinarem
 conuertit
 tur ad Chri-
 stum.

1 Cor. 1.

1 Cor. 2.
 Act. 17.

MODIerna festiuitas, fratres charissimi, geminum
 sanctę deuotioni vestrę, immo nostrum gaudiū cu-
 mulat: quia dum venerandi Confessoris Eleucha-
 dij solennia celebramus, necessario Apollinaris ad
 memoriam præclara gesta reducimus. Quia enim,
 vt Salomon ait, Gloria patris est filius sapiens: sic
 alterius causa pendet ex altero, vt quisquis vnus
 laudes digne retulerit, alterius etiam in ligno præco-
 nium tacere non possit. Et quia Veritas dicit, Non
 potest filius facere, nisi quod videret patrem facien-
 tem: sic iste beatus alumnus subsecutus est paternæ
 vestigia, ita veræ fidei prædicando rectā tenuit lineā
 sic religiosè viuendo sancto præceptori consonā ex-

hibuit clientelam, vt ei meritò succederet, in regimen, cuius imitator extiterat san-
 ctitate. Sicut enim beatus Petrus princeps Apostolici senatus, tres inter ceteros emi-
 nentiores cognoscitur habuisse discipulos, primum videlicet Linum, secundū Cle-
 mētē, tertiuū Clementē, qui sibi postmodum in Pontificatus arce per ordinem succes-
 serunt: ita nihilominus & beatus Apollinaris, quatuor egregios discipulos habuit,
 post felicem martyrij sui gloriam sibi in Ecclesiastico regimine succedentes. Ad
 eritum scilicet, & beatum hunc, cui præfens sermo famulaturus est, Eleuchadium,
 subindē Martianum, postremo Calocerum.

Erat autē Eleuchadius iste philosophus, sicut in ipsa beati magistri eius narratur
 historia. Superata est ergo sapientia Platonis à discipulo piscatoris. Misit rete verbi
 in profundam salsuginē maris Rauennatis, & magnam auratā ad fidei litus traxit.
 Porro cuius magister olim nouerat tanta per stagna nauiculam regere, discipulum
 docuit cum arguta dialecticorum versutia disputare: docuit, inquam discipulum
 acris ingenij & acutę facundię homines simplici sermone concludere, quia ad in-
 cludendos per profunda pelagi pisces, vilia consueuerat retia subnodare. Planè
 postquam nauicularius pelagi clauicularius constitutus est cæli, discipuli piscatorū
 magistri facti sunt oratorum, & sapientia mūdi victa est à simplicitate Christi. Quia
 enim, vt ait Apostolus, non cognouit mundus per sapientiam Deum, placuit Deo
 per stultiam prædicationis saluos facere credentes. Hac simplicitate Paulus, qui
 se indicat inter Corinthios nihil scire, nisi Christum Iesum, & hunc erucifixum, su-
 perauit Dionysium A reopagitam apud Athenas. Hac simplicitate cōclulit beatus
 Apollinaris Eleuchadium philosophum in vrbe Rauenna: qui & ipse consultus
 de curationum peritia, respondit nihil se scire sine nomine Iesu. Veruntamē vtri-
 que huic prudenter simplici beatus Petrus sapientię testimonium perhibet. nam
 de Pau.

de Paulo ait: Sicut charissimus frater noster Paulus secundum datam sibi sapientiam scripsit vobis. Apollinari vero dicit: Ecce eruditus es de omnibus, quae fecit Iesus. Nam qui Deo sapientes erant, mundo se velut fatuos exhibebant. Stulta siquidem mundi elegit Deus, ut confunderet sapientes. 1. Pet. 3. 1. Cor. 2.

Atque ut magis stupeas, ipsos imperite sapientes a vano superbae sapientiae suae tumore deiecit, ac deinceps in auctoritate liberae prae-dicationis et exiit, ut id ipsum postmodum constanter adstruerent, quod anxiebat antea crudeliter impugnavit. Quod Moyses tunc mystice figuravit, cum arripens vitulum aureum igne combussit, ad pulverem usque contriuit, fluctibusque conspergens Israeliticum ex eo populum propitauit. Quid est enim per figuram vitulus ille constans, nisi corpus diaboli? Homines scilicet in omnibus gentibus perfidia simul & idololatriae errore decepti, ac sub ipso suo pestifero capite tanquam diuersa membra, sacrilega conspiratione coniuncti, super quos nimirum ille nequitiae spiritus, velut auctor, praesidens inlenter erigitur, & tanquam caput per tyrannidem suo corpori dominatur? Aureus autem vitulus fuisse describitur, quia videtur idololatriae ritus velut a sapientibus institutus. Auro quippe sapientia designatur, sicut per Salomonem dicitur: Theaurus desiderabilis in ore sapientis. Aureus itaque fuit vitulus, quia mundi sapientes ante nouae gratiae fidei daemonaecae culturae fuisse probantur auctores. De quibus nimirum dicit Apostolus. Quia cum cognouissent Deum, non sicut Deum glorificauerunt, aut gratias egerunt, sed euauerunt in cogitationibus suis, & obscuratum est insipiens cor eorum: dicentes enim se esse sapientes, stulti facti sunt, & mutauerunt gloriam incorruptibilis Dei, in similitudinem imaginis corruptibilis hominis, & volucrum, & quadrupedum, & serpentium. Per hanc itaque vesanae sapientiae vanitatem poetae, philosophi, magi, siderum rimatores, omniumque disciplinarum liberalium instructi peritia, prodigiosa daemoniorum solebant adorare figmenta. Rom. 1.

In vitulo igitur significatum est totum corpus, id est omnis societas gentilium idololatriae deditorum. Moyses itaque vitulum igne combussit, quia Redemptor noster, quem ille signauerat, male conspirata corda gentilium flamma suae charitatis accendit. Vnde & ipse dicit: Ignem veni mittere in terram, & quid volo nisi ut accendatur? Et Propheta, Non est, inquit, qui se abscondat a calore eius. In mente ergo gentilium repente diuini ignis accenditur, ut in eis irrationabilis idololatriae bestialis forma soluat. Totum deinde corpus vituli huius in pulverem comminuitur, quia gentilis illa societas diabolicae conspirationis arte in unum conflata, ad aduentum Christi quodam velut malleo salutiferae correptionis extensa, atque a rigoris sui duritia diuini verbi est virtute contrita. Ad verbum siquidem veritatis salubriter comminuitur, quae male integra in superbiae suae forma insensibiliter stare videbatur. Deinde in aquam spargitur, ut Israeliticus ex eo populus bibat. Comminutus denique vitulus in aquam mittitur, quia humiliatus gentilis populus laetacro salutiferi fontis necesse est ut abluatur. Quem protinus Israelites bibunt, quia sancti praedicatorum Euangelii, qui vere Israelitae sunt, quos ad Dominicum corpus, quod est Ecclesia, transferunt, in sua membra suscipiendo, quasi bibendo conuertunt: quorum videlicet Israelitarum primo dictum est: Macta, & manduca: quod tantundem est, ac si diceretur: Preme, & bibe. Sic, sic ille vitulus per ignem zeli, & aciem verbi, aquamque baptismatis ab eius potius absorptus est, quos conatus est absorbere: in eos ipse transfusus est, quos in sua, hoc est diabolica tentauerat membra transferre. Luc. 12. Psal. 18.

Veruntamen quia Moyses non in hoc metam ultionis fixit, ut idolum duntaxat infringeret, sed in super addidit ut & viginti tria millia hominum trucidaret: mystice docuit, nequaquam sufficere, si ab idololatriae cultu, vel prauitate vitae quisque conuertitur, nisi & propria vitia gladio spiritus mortificare conetur. Vnde & praedicator egregius: Mortificate, inquit, membra vestra, quae sunt super terram, fornicationem, immunditiam, luxuriam, concupiscentiam malam, & auaritiam, quae est idolorum seruitus. Et notandum, quia sicut haec vitia membra nostra esse dicuntur, ita & illic qui perempti sunt, cum in rectoribus suis propinquitatis necessitudine iungebantur, sicut per Moysen dictum est: Haec dicit Dominus Deus Israel, Ponat vir gladium super femur suum, ite, & redite de porta usque in portam per medium castrorum, & occidat vnusquisque fratrem, & amicum, & proximum suum. Si quem ergo delectat in arma confurgere, quisquis anhelat aduersus hostium cuneos dimicare, vertat manus in se, & illic plures inueniet aduersarios obruncados. Vnde

g. videli-

1. Pet. 3.

1. Cor. 2.

Exod. 32.

Idolola-

triae ritus

a sapienti-

bus seculi

huius insti-

tutus.

Rom. 1.

Luc. 12.

Psal. 18.

Prædicato-

res Euan-

geli, veri

Israelitae.

Propria vi-

tia gladio

spiritus

mortifican-

da.

Coloss. 3.

Galat. 5.

Exod. 32.

videlicet post victoriam non homicidæ sœdum nomen incurrat, sed gloriosus p̄d. r̄ius triumphator appareat: vnde certè non sanctuarij mereatur excludi liminibus, & illis dictum est: Consecrãstis, inquit, manus vestras hodie Domino vnusquisque in filio, & fratre suo, vt detur vobis benedictio. Quod autem ij, qui cæsi sunt, vigin- ti tria millia fuisse referuntur, numerus trium millium peremptorũ, triplicem formam indicat peccatorum. Omne quippè peccatũ aut factũ, aut verbo, aut cogi- tatione cõmittitur. Sed quoniã illic & denarius numerus geminatur, datur intel- plimus, sicut etiam vtriusque vitia, virtutum armis atterere & mortificare debemus.

Ibidem.

Peccatorũ
forma tri-
plex.

S. Eleucha-
dius vitu-
lus Moyfi
contritus
curdica-
tur.

Beatus igitur Eleuchadius tunc philosophus magnus, tanquã aureus vitulus contritus est malleo prædicationis, & transfusus est in membra corporis Christi. Tunc doctor terrenæ sapientiæ, nunc magister effectus est Ecclesiasticæ disciplinæ. Tunc naturalium causarum rimabatur indaginem, nunc omnium naturarum ipsam perspicuè contemplatur authorem. Et qui tunc sidera radio fortasse notauerat, nunc sub se celi machinam cum syderibus volui gratulabundus adspicit. Nimirum qui prius fuerat philosophus vanitatis, conuersus ad Dominum, prædicator factus est veritatis, tertius scilicet à beato Petro Apostolo in ordine discipulatus, tertius etiã nihilominus à beato Apollinari in arce Pontificatus. Et personarum quidè ordo productus, sed etiam fidei puritas, quæ ex ipso summo & originali fonte processerat, per deuexam alvei seriem decurrebat. Nam à Christo in Petrum, à Petro in A- pollinarem, ab Apollinari in Eleuchadium celestis eloquij fluuius emanauit, vt illud Psalmistæ præconium impleretur: Qui emittit eloquium suum terræ, velo- citer currit sermo eius. Beati deniquè cultores & adiutores Christi, Apollinaris & Eleuchadius, pater videlicet & filius, magister atque discipulus, vnus operis minis- terium, vnus (vt ita loquar) agri fundum, vnus susceperunt vineæ colonatum. Ille nimirum, vt obscura sylvarum condensâ succideret: iste verò, vt residuos arbutio- rum truncos, & horrescentium veprium dumera radicitus extirparet. Ille, vt autò verbi vomere dura squalētis deserti rura profcinderet: iste, vt nihilominus sanctæ prædicationis fructu tumentium vitiorum post cum glebas effringeret, & bono- rum operum fragibus noualia diligenter exulta vestiret. Ille, vt cum Paulo plan- taret: iste, vt cum Apollo rigaret. Atque vt altius repetam, ille cum Moyse popu- lum Domini diuiso mari rubro in deserta trãsposuit: iste cum Ioseph, magistro suc- cedens, eundem populũ in terram repromissionis primus introduxit. Ille docuit, qualiter Aegyptum Israël accola sperneret: iste verò, qualiter terram lacte melle- que irriguam, distributis inuicem fortibus, possideret. Vnus nimirum colla de fer- reo iugo Pharaonis excutere: alter admonuit triumphatricibus plantis deuictas ho- stium calcare ceruices. Vnus edocuit seruitutis opprobrium quam celeriter fugerent: alter autem ipsos libertatis titulos quã cautissimè custodirent.

Psal. 147.
Què in Ec-
clesia fru-
ctum cum
S. Apolli-
nari, vit
sanctus se-
cerit.

1. Cor. 3.
Exod. 14.
Ios. 4.

Neque verò credendum est, fratres mei, beatum Eleuchadium, dum adhuc viue- ret, martyrij caruisse laboribus, & si non fuerit martyrio consummatus. Videbat nimirum gentilitatis nupèr extinetæ nonnullas adhuc superesse reliquias, dolebat in populo sibi commissio vel extrema superstitiosi ritus vestigia remansisse: atq; idè licet persequentium manus gladijs non exerceat, cruciatur anima sancta p̄ ze- li ac paternæ compassionis incendio concremata. Quid enim prodest, si quisquam catholicè credat, & gentiliter viuat? Aut quomodò credulitas recta cum vita con- cordat hæretica? Quid enim iuuat si fides adsit Apostolica, vbi conuersatio ducitur Arriana? De ijs etenim, qui catholicè credunt, & hæreticè viuunt, cõqueritur beatus Apostolus, dicens: Confitentur se nōsse Deum, factis aut negant: cum siue creden- do, siue viuendo, Deũ negare nihil sit aliud absq; dubio, quã perire. Quapropter Beatus Põtifex Eleuchadius, non contemnendũ pertulit in ipsa Ecclesiæ pace mar- tyrium, quandoquidem etsi non cum perfidè credentibus, sed peruersè viuentibus infœderabilem probatur habuisse conflictum, quanq̄ & in fidei doctrina defudisse eum non sine ratione colligimus, cum omnium Raucennati Metropoli adiacentium diocæson ciuitates & oppida, nullos penè recondere martyres agnoscamus.

S. Eleucha-
dius spiri-
tualis mar-
tyr.

Tit. 1.
Deũ nega-
re factis, ni-
hil aliud
est quam
perire.

Vnde beati Apollinaris quanta gloria, quanta sit excellentia, mirari dignè non possumus, cuius martyriũ cum per viginti & nouem annorum spatium per innume- rabilia fuerit tormenta productum, tantum solus elaborauit, quod quispiam vbi in totis

SURIUS

q̄ter
noter

RVIII

5

toris ferè illis partibus pro testimonio fidei potuisset occumbere, non inuenit. Sed si quid forè superfuit, discipulorum eius successio veneràda suppleuit, inter quos nimirum beatus Eleuchadius, velut aureum sydus emicuit, & iuxta nominis sui etymologiam, paterni candoris atque splendoris insignia, vt reuerà filius reportauit. Eleuchadius quippè Græcè Latine intelligitur candidus, nec immeritò. ex eorum nempe fuerat numero, de quibus dicitur: Candidi facti sunt Nazarèi eius, splendorum Deo dederunt, & sicut lac coagulati sunt. Et Iacob de Christo ad filium: Pulchriores sunt, inquit, oculi eius vino, & dentes eius lacte candidiores. Oculi nempe Christi, Apostoli, & Euangelistæ sunt, qui vniuerso corpori sanctæ Ecclesiæ lumen sapientiæ præstiterunt: quorum doctrina dum rigorem atque duritiã priscæ legis emollit, quodammodò austeritatem vini vereris eorum pulchritudo præcellit. Euangelica quippè præcepta mandatis vereris testamèti longè sunt clariora. Dentes verò, sancti Prædicatores sunt, qui conuersos homines à prauorum societate præcipient, eosque in Christi corpus, sicut superius dictum est, quasi mandendo trahunt. Porro nomine lactis doctrina legis innuitur, quæ carnalem populum lactis poculo tanquam paruulos alere videbatur, quorum nimirum lacte candidiores sunt Doctores Ecclesiæ, quia fortem & solidum verbi cibum, & ipsi comedunt, & alijs tradunt, de quibus ad Hebræos dicit Apostolus: Perfectorum autem est solidus cibus. Et benè candidi esse dicuntur Doctores Ecclesiæ: quia & à prauitatis macula liberi, & conspicuæ conuersationis videntur operibus clari. Quapropter cauendum est, fratres mei, nè nos ludæorum nigredo dedecoret, qui candidos in Christi malitia ducimus. periculosè nimirum rerum species fluctuat, vbi cum ducibus subsecuentis exercitūs insignia non concordant. Beati siquidem patres nostri promptos se exhibebant ad perferenda supplicia, nos dum à proximo lædimur compefcamus saltem animos à vindicta. Moyses nempe ad vitionis iudicium descēdens de monte cornutus apparuit, super Dominum autem in mansuetudinis spiritu columba descendit. Illi decreuerunt pro Christo propria cuncta contemnere, nos autē discamus saltem quæ aliena sunt non ambire. Præfenti necessitati hodierna cura sufficiat, neque de crastino sollicitudinis rancor anticipet.

Nominis
Eleuchadij
expofitio.
Thren. 4.
Gen. 49.

Hebr. 5.

Exod. 34.
Matth. 2.

Exod. 16.

Esa ultimo.

Pfal. 21.
Christus
vermis eius
dicatur.

Luc. 12.

Iacob. 5.

Quæ hic
appetenda
diuitiæ.
Esa 33.

Israëliticus sanè populus, sicut sacra testatur historia, cum manna colligerent, scaturiebat vermibus, atque computrescebat, si quis infideliter agens, ex eo in crastinum referuaret. Sic nimirum quisquis ardore cupiditatis accensus, vt tanquam corpori suo alimenta prouideat, terrenam sibi substantiam thesaurizat, huic ille vermis ebullit, qui conscientiam fodiat, & arcana pectoris rodit. Enimuerò in sollicitudinum vermes, quos auaritia generat, illos denuò vermes parant, de quibus scriptum est: Ignis eorum non extinguetur, & vermis non morietur: vt ignem ignis cupiditatis accendat, & vermis ex verme procedat. Quamquam & sic valeat non inconuenienter intelligi, quia sicut ipse Christus, qui dicit, Ego sum vermis & non homo: prouenit alijs in ruinam, alijs in resurrectionē: ita nihilominus verbū eius fit manna, mellisque dulcedo fidelibus, infidelibus autem & prauè viuentibus vermis fit, non videlicet quia ruinam reficiens alat, sed quia conscientiam terendo ac ruminando remordeat. Sexto autem die duplex mensura colligi iubebatur, vt ex eo in sabbatum medietas seruaretur. Porro autem sexta dies, sexta mundi ætas intelligitur, in qua nunc sumus. In hac ergo die duplum pro vêturo sabbato colligit, qui pro gloria celestis intuitu, vbi perpetuū sabbatum & vera est requies, verbum Dei & audit, & facit. In hoc duplum recondit, qui & benè viuit, & alijs exemplum salutis ostendit: siue quod expeditius est, duplicem mensuram colligit, qui tantum in bona operatione desudat, vnde & hic conditori suo eius anima placeat, & cū eo postmodū perpetualliter viuat. Quod ergo reponebatur p̄ sabbato corrupti nō poterat, quia bona opera, quæ pro desiderio supernæ quietis fiunt, perpetuò permanent. Non ergo illæ sunt cumulatæ diuitiæ, quas arugo demoliatur, quas tinea comedant, & quæ vermium fatu rigine computrescant: quarum, s. non liberos possessores beatus Iacob increpans: Diuitiæ, inquit, vestra putrefactæ sunt vestimenta vestra à tinea comesta sunt aurum & argentum vestrum aruginauit, & arugo eorum in testimonium vobis erit, & māducabit carnes vestras, sicut ignis. Illas igitur, fratres, diuitias appetamus, quæ nos gemis ac margaritis valeat adornare virtutum, quæ ad celestium nos prouehant titulos dignitatū: quas profecō diuitias insinuat Propheta, cum dicit: Diuitiæ salutis sapientiæ, & sciētia: timor Domini ipse est thesaurus eius.

Has nimirum diuitias beatus Eleuchadius concupiuit, cum de cathedra philosophicæ doctrinæ se deposuit, cum ferulam præceptoris abiecit, cum de magisterij principatu Christi se discipulatu humiliter subdidit. Quicquid sanè illic antea fuerat, perfluum didicit, in huius scholæ longè nobilioribus studijs amputauit. Quicquid illic mendacij, quicquid superstitionis edocuit, in Ecclesiasticæ puritatis disciplina correxit. Vnde per Moysen lege decernitur, vt mulieri in bello captæ, & in coniugium victoris electæ, corporis superfluitas abscindatur: Quæ radet, inquit, castatem, & circuncidet vngues, & deponet vestem, in qua captæ est, sedensque in domo tua flebit patrem & matrem suam vno mense: & postea intrabis ad eam, dormies. que cum illa, & erit vxor tua. Mulieri quippè cæsariem radimus, cum rationabilis disciplinæ sensus superfluos amputamus. Vngues etiam circuncidimus, cum ab ea mortua quæque superstitionum opera defecamus: quæ etiam vestem deponere, in qua est captæ, præcipitur, vt superductam fabularum, & quorumlibet figmentorum exuat superficiem, ac solidam veræ rationis exhibeat veritatem. Patrem verò & matrem deslet, quia liberalium authores artium inter mortuos deputat, & eos in errore perijisse compatiendo deplorat. Conuetudo autem fœminarum est, per vnumquenque mensem se sui sanguinis effusione purgare. Post mensem itaque ad hanc mulierem intrare præcipimur, vt artem cuiuslibet disciplinæ omnium superstitionum contagio defæcatam velut in coniugium sortiamur, quatenus iam Israëlita facta, consequenter in Israëlita coniugium transeat, & bene fecunda spirituum operum sobolem reddat.

Exod. ii. Cui etiam non dissimile est, quòd idem Moyses Israëlita populo aurum & argentum cum vestibus ab Aegyptijs mutuari præcepit: in quo videlicet vt non diuitius immereremur, mysticè aurum & argèrum cum vestibus ab Aegyptijs petimus, vnde Domino tabernaculū fabricemus, cum mūdanos poetas ac philosophos legimus, vt in diuinis eloquijs luculentius proficere valeamus. Siue etiam, quod accommodatiū est, aurum & argentum, animæ sunt preciosæ, quæ cum vestibus simul, id est suis corporibus, populo Dei se copulant, vt tenebrosum hoc seculum velut Aegyptium deserant, & terram promissam perpetuæ felicitatis acquirant. Quod ergo beatus Eleuchadius mutuatus est ab Aegyptijs, profecit Israëlitis, & thesaurum, quem gentilitati surripuit, sanctæ dispensator Ecclesiæ fideliter erogauit. Cuius quidem gesta non reperiuntur apicibus tradita, sed non sine causa vetustas vel basilicam in eius honore construxit, vel eius obitum annuæ solennitatis honoribus dedicauit: nam & nonnulla super veteri ac nouo testamento, siue etiam de incarnatione, vel passione Domini, perhibetur exarasse volumina, quæ tamen scriptorū arbitramur obliuione deleta. Quanquàm & hoc ad cumulum meritorū eius pertinere non immeritò videatur, quòd tunc se fieri consensit Episcopum, cum Ecclesiæ egestas opprimeret, & rudis adhuc fidei, nouiterque plantatæ labor difficilior vrgeret, cum deniquè ille ad pristini ritus pullulantia germina radicibus euellenda incumberet, graueque fastigium, & temporalis subsidij deesset emolumentum. Licet enim Ecclesia iam tunc fuerit in fide fundata, Christiana tamen religio necdum erat viuendi moribus expolita.

In præ- Et nos itaque, fratres charissimi, huius sancti feruoris imitemur exèplum. Nunquam timeamus illud negocium cōstanter ac fiducialiter aggredi, in quo nos spectemus siue pro diuinis obsequijs, siue pro salute fraterna, pressuris atque aduersitatibus fatigari. Fugiat honor, gloria, diuitiæ, omnisq; dignitas temporalis. Labor obedientiæ, paupertatis angustia, & inquietudo charitatis, quæ nos exerceat, appetatur. Redemptorem quippè nostrum plebs Iudaica, cum esset satiata de panibus, Regem voluit constituere: sed testante Iohāne, nē reperiri posset, effugit in montem. Cum autem quæreretur ad Crucem, vltro se non cognoscentibus obtulit, dicens: Quem queritis? Quibus vtique perhibentibus, Iesum Nazarenum se querere, illicò respondit: Ego sum. Quid est enim, quòd mediator Dei & hominum promouendus ad regnum effugit, ad mortem verò se vltro nequeum quasitus ingellit, nisi vt nos admoneret mundi huius gloriam deuitare, tribulationes autem pro Deo, & laborum dolorum que pressuras gratulanter expetere? Paulus quoque cum esset Mileti, & omnes sibimet obsequentes, seseque affectuosissimè diligentes aspiceret, ita vt Lucas in Actuum Apostolicorum libro perhibeat, quia discedente Paulo magnus fletus factus est omnium, & procumbentes super collum eius, osculabantur.

Act. 29.

SURIUS

q. ber
uobis

RVIII

5

S. Eleuchadius ex gentili, philosopho Ecclesiæ doctor.

In prælationis functione, que fugienda, que appetenda.

Iohan. 6.

Iohan. 18.

tur eum: ipse tamen Hierosolymam passurus, tanquam epulaturus, avidissime festinabat, dicens: Ecce alligatus spiritu vado in Hierusalem, quæ in ea ventura sunt mihi ignorans, nisi quod spiritus per omnes ciuitates protestatur mihi dicens: Quoniam vincula & tribulationes me manent: sed nihil horum vereor, nec facio animam meam preciosiorem, quam me; dum modò consummem cursum meum, & ministerium, quod accepi à Domino, testificari Euangelium gratiæ Dei. Ecce valatus turba flentium, minime flebitur, delinitus osculis, blanditus obsequijs, ad sui misericordiam non modò non mouetur, sed latus ad vincula & tormenta festinat, tanquam si ad nuptiale conuiuium pransurus accedat. Nos etiam, dilectissimi, imitatorum Christi sequentes exempla, fugiamus blanditias seculi, ad aduersa quælibet pro Deo perferenda lumbos mentis nostræ viriliter accingamus: & qui ad hæreditatem filiorum in patriam tendimus, in exilio positi, conseruorum iniurias æquanimitè toleremus, quatenus supernus inspector & arbiter noster confiderans nos pro suæ iustionis imperio minimè reluctantes, quanto nunc conspiciat oppressiores in poena, tãto postmodum remuneret feliciores in gloria, Iesus Christus Dominus noster, qui cum Deo patre & Spiritu sancto viuunt & regnant in secula seculorum, Amen.

Aduersa quælibet pro Deo perferenda, & inimicorum iniuriæ.

VITA CONSTABILIS, QVARTI AB-

BATIS MONASTERII SANCTISSIMAE TRINITATIS DE

Cava, prope Neapolim, conscripta ab eo, qui se testatur ea scribere, quæ ex seniorum monasterij narratione acceperat, Vtrum autem hic Abbas Constabilis in San-

ctis numeretur, necdùm constat mihi. Obijt anno 1138.

Nos Vitam in capita distinximus.

VIA viri valdè venerabilis Abbatis Constabilis mentem feci, ea etiam debemus scripturæ tradere, quæ de eiusdem vita atque miraculis venerabilis monasterij sui senes soliti sunt cum magna deuotione narrare. Hic itaque Lucania prouincia exortus, ab ipso pueritiæ suæ tempore viro Dei Leoni Abbati erudiendus à parentibus traditus fuerat: qui licet sub venerabilis senis huius institutione proficeret, tamen à viro æquè laudabili Petro Abbate monasterij, ordinis disciplina plenius instructus, ea perfectione claruit, vt conuersationis fulgorem non simplicem gereret, sed honestæ suæ vitæ gloriæ spiritualis doctrinæ radijs illustraret. Nam quod valdè sublime Christianæ simplicitatis est, ferè ab ipso vitæ suæ initio iugum Domini leuè suscepit, & carnis suæ integritatem, cum immaculæ mentis splendore coniunctâ, usque ad vitæ suæ exitum duxit.

Febru. 17. Cap. 1.

Is. 20. fuit Abbas monasterij Cavenfis, & Petrus.

Quòd verò doctrinæ nobilitatem, decus, euangelicam simplicitatem, in vitæ suæ reuerentia omninò puram & simplicem tenuit, sed rectæ intentionis & pij operis bonum & tam decenter exhibuit, vt per simplicitatè optimè viueret, & per operis honestatem, quæ faciebat, contubernaliibus suaderet. Hinc ergò, vt palàm cernitur, quia magnus in regno cælorum sit, colligerè facile poterit, quia Euangelio repugnare non nouit, in eo quippè veritas dicit: Qui fecerit & docuerit, hic magnus vocabitur in regno cælorum. Quæ profectò doctrina non tãtum verbo impenditur, sed exemplo: quia nonnulli perfecti viri in sancta Ecclesia etsi verba prædicationis non exhibent, cæteris fidelibus per exempla eximie conuersationis placent, tacendo loquuntur, quia ad imitationis suæ studium electos alios voce exemplorum trahunt. Nec mirum, si suggerere efficacius possunt: quia etsi vnâ lingua tacet, quam habent carnis, tot linguis docent, quot proferunt exempla virtutum.

Cap. 2.

Constabilis vitæ reuerentia, & euangelica simplicitas. Matth. 5.

Sancti rã vitæ exemplo, quam verbo prædicant.

Hinc nanque est, quòd primis sanctæ Ecclesiæ doctoribus scientia omnium linguarum datur, vt succedaneum suum subsecutiua Ecclesia fortiretur: vt si linguas non habet omnium nationum, nulla vitæ eiusdem desint exempla virtutum. Sic nimirum summus pontifex sancta sanctorum ingredi, Domino iubente, præcipitur, cum docetur, vt in pulchritudinem vestis, extrema tintinnabulorum exhibeat

Cap. 3. Act. 2.

Exod. 28.

magnitudo soni. Sancta quippe sanctorum secreta vita est noui testamenti: quia dum redemptoris exemplo mundus perfectè despicitur, interiora tabernaculi per feruentia caelestis patriæ desideria iam tenentur. In hoc quippe sanctuarium velut summus pontifex solus intrat, quicumque redemptorem feruenter diligunt, quia dum singulariter in eius amore sustollitur, virtutum fulgore, velut pontificali veste in interioribus exornatur. Quæ si in exemplo aliorum prodeant, quia fidelium mentes ad piæ æmulationis studium prouocant, quasi in vestis pulchritudine tintinnabula multa sonant: quia torporem nostrum tot voces excitant, quot coram nostris oculis exempla virtutum clamant. Magnum ergò in regno caelorum verba non aliquid, sed opera faciunt: quia qui summa doceant, multi sunt qui autem summa, quæ sciunt, viuendo teneant, pauci. Et quia nonnulli sunt, qui bona, quæ faciunt, pro humilitatis teneritudine abscondunt, magni in regno caelorum, qui faciunt & docent, dignè prædicantur: quia profectò ex immensa virtute habent, vt fortia agant: & perfectà charitate, vt acta ad exemplum proferrant: ex solida humilitate, vt ea, quæ proferunt, nulla humanæ laudis aurâ corumpant.

Sanctū, nō
verba, sed
bona ope-
ra declarat

Cap. 4.
Vir Dei, fa-
uores ho-
minū con-
temnit.

Philip. 3.

Cap. 5.
Eximia hu-
milis ei
ac alia, do-
na.

Creatur
Abbas Ca-
uenis.

Cap. 6.
Vt sese in
prælatione
gesserit.

Operimen-
tum fratrum
vocat.

1. Cor. 9.

Cap. 7.

Hæc autè latius diximus, quæ licet venerando patri cōueniant, quia videlicet sublimi cōuersatione enituit, laudabilibus exemplis effulsit, fauores hominū mirabilis sublimitate contempsit, tamen meritō excellentiā non explemus. Nam summa perfectionis summorum virorum qualitercunque dici potest, extota describi non potest. Suam quippè & eorum altitudinem egregius prædicator exposuit, dicens: Nostra cōuersatio in caelis est. Qui ergò Paulum, & eos, quos secum posuit, cupit exponere, ad caelum conscendat, & eiusdè secreta, adhuc hęc in terra positus, quàm acutè periderit, eiusdè gaudia quàm ardentè amauerit, inueniat. Qui autem Constatibilis Abbatis nostri perfectionem nouerunt, nullatenus ambigunt, quia cum Paulo & perfectis omnibus ex sententia dicere poterat: Nostra cōuersatio in caelis est. Corpore ergò despectus, mente maior mundo esse probatur: quo quasi paruò includi non poterat, quem altitudine superabat: vt quò de eo eminebat, in caelum sublimis poneret, ibiq; suæ cōuersationis situm locaret.

Sed vt quædam iam specialia eiusdè edisserā, ita omnibus ambitionibus seculi atq; delicijs vsq; ad mortem extitit inimicus, vt illas oblatas, illas appostas non paruò doleret, atq; à se magna cum indignatione repelleret. In instantia verò vigiliarum & orationis fratribus suis omnibus incomparabilis fuit. Sed cum tantus esset ac summus, illa tamen virtutum eiusdè celsitudo, humilitatis atq; mansuetudinis excellētia vincebatur. qua venerabilibus patribus suis ita se subdidit, vt agere nulla præsumeret, nisi quæ eorum voluntati placita, aut iniuncta imperio cognouisset. Quem nimirum cum non solum magnis pollere virtutibus, verum etiam in earum affectu solidum animæ habitum fixisse vir venerabilis Petrus Abbas cognosceret, senio iam defectus, æuo maturus, consensu communi omnium fratrum, labores suos ei credit, atque eum eisdem fratribus loco sui præposuit.

In eodem verò prælationis suæ culmine, tantæ virtutis splendore claruit, vt cum superior esset ordine, gestu & officio minor omnibus appareret. Sed & misericordie viscera illa habuit, quibus pro voto aliquem nunquam læsit, nullum contristauit: & vt illud insigne virtutis eius extollam, iustorum cultor, & peccatorum amicus fuit. Tanta quidè negligentibus fratribus beneuolentia iungebatur, vt ferè nullus ei cōscientiæ reatus, nullus suas negligētijs occultaret. Hunc quippè venerabilem patrem pro mirabili illo suæ charitatis affectu, quo regere culpas delinquentium solebat, operimentum fratrum vocare consueuerat. Reuerà occultas nequias erat, & celans reos, vt eos, quos pœnitendo purgaret, sine alicuius famæ obscuritate, semper venerabiles alijs monstrare potuisset. Sic nimirum piæ matris filiarum nauos superductis coloribus occultare solent, vt earum, quas diligunt, foeda lateant, pulchra non lateant. In se quidem Apostolicæ illius affectionis virtutem transfuderat, qua etsi lingua taceret, ministerij obsequio diceret. Omnibus omnia factus sum. Cum fortibus quidem valebat, sed fortitudinis suæ rigorem ad infirmorum roboranda membra soluebat. Cum feruentibus ad æterna currebat, sed vt tardos & tepidos traheret, sæpè à cursûs sui velocitate torpebat.

Sed inter tot & tanta virtutum dona, pristinæ humilitatis & mansuetudinis vigorem ita durauit, vt antè subditus, & postea tantæ multitudini prælatus idem videretur.

SURIUS

q. ber
u. ber

RVIII

5

tur. Nam gradu tantum superior, gestu æqualis alijs apparebat. Illam quippe, quæ ei ex ordine monasterij reuerentia debebatur, ita reuult, vt magis sibi indignaretur exhibita, quam superbi & arrogantes dolere solent sibi penitus abnegatam. Quam profectò virtutem tanto dilectionis sapore condiuera, vt nunquam se prælatu re- coleret, nisi obstinatorum valde nimia improbitas compulisset. Et ne videamur virum verbis maiorem facere, multi adhuc in monasterio supersunt, qui dum eiusdem conuersationem recolunt, in eiusdem descriptione pauca omnino atque in digna me dixisse iudicabunt. Sed tantus ac talis vir, post venerandi viri Petri Abbatris obitum, vix anno integro monasterium rexit, & consummato laboriosa huius vitæ cursu, ad gaudia æterna migravit. Quo certe ad æmulationem virtutis eiusdem, pluribus atq; apertis iudicijs ostensum est, quia nimirum debita carnis morte sub- tractus est, sed virtute spiritus discipulorum necessitatibus frequenter exhibitus.

Notatu di-
gna pro Ec-
clesiæ præ-
latis.

Felix obi-
tus eius.

Cap. 8.

Nam à quibusdam perfidæ mentis hominibus asserbatur, quia monasterij non paruas opes repositas habuisset, quas vi mortis præuetus, indicare nequaquam pos- ser. Locum quoque se posse ostendere mentientes, non solum locum sed loca plu- rima cellulæ eiusdem fodere cœperunt. Cumque iam satis defossum esset, & inue- nire nihil possent, quadam nocte venerando viro Abbati Simeoni apparuit, eiq; dixit: Deo teste, nihil amplius in cella fuit, nisi quantu inuenistis. Post hæc autem verba eum vehementer redarguens, quod stultis hominibus perperam credidisset, querere in vanum eum ultra prohibuit. Sicq; satis ostensum est, quia pro soluendo carnis debito obiit, sed promisso munere redemptoris viuuit.

Is fuit S.
Abbas mo-
nasterij Ca-
uenis.

Sequuntur miracula.

Cap. 9.

Iohannes etiam Genusia magnam de eo solet narrare miraculum. Nam qua- dam die, cum extra monasterium in quadam cella manere iuberetur, deuotionis seruaore, quo in claustro manere cupiebat, patris monasterij præceptum molestè tu- lit, atque iter arripere murmurando cœpit. Non longè verò à monasterio, cum de- scendere de caballo voluisset, cecidit & costas fregit. Quod ergò plurimum vo- luit, ad monasterium relatus est: sed quia nimis obstinate voluit, non vt voluit, sa- nus, sed vt valde doluit, attritus. Ex more autem monasterij in infirmorum do- mo receptus, magnis doloribus cruciatur. In sequenti verò nocte merita beati viri Constabilis retractanti, in somnis apparuit, eumque de inobedientia atque murmuratione vehementer increpauit. Videbatur autem ei, quia ad se venientem venerabilem virum à superiori domo, Stephanus vir bonæ memoriæ, eiusdem nu- per capellanus, cum vnguenti vasculo sequebatur: cuius vir sanctus operculum releuans, vnguentum eduxit, fractas fratris illius costas liniuit, eique dixit: Ecce sanus factus es, vade & deinceps humiliter viuas, & te præceptis maiorum in omni- bus subdas. Mira dicturus sum: eurgilauit monachus, non solum salubri admoni- tione instructus, sed fugatis cunctis doloribus sanus. Tunc is, qui nisi alienis mani- bus ferri non poterat, cunctis stupentibus exiliuit, & iniunctam sibi obedientiam perficere festinauit. Pia enim Dei dispensatione actum in eo est, vt & à paruis cul- pæ maculis purgaretur, & beati viri merita proderentur. Nam prædictus Iohannes monachus aliter vir bonus & religiosus erat, psalmistaque præcipuus, sed vincere iram, ac linguam perfectè cohibere non poterat. Itaque percussus à Domino, sed curatus est à magistro: vt castigatio auftera purgaret, & salus reddita virtutem & gloriam curantis ostenderet.

Pena ino-
bedientia
monachi.

Constabilis
oleivntio
ne, cofra-
ctas costas
eius reparat

Cap. 10.

Illud quoque silendum non arbitror, quod vir venerandus Rossemendus, tunc monasterij Prior, postea verò Pausitanensis Abbas referre solitus est. Quodam nanq; tempore, cum petenti pauperi femoralem lineam tribuisset, sequenti die, vt propo- fuerat, pro veneratione eiusdem patris Missas celebrare non potuit. Subito tunc adfuit, qui ei suta femoralia detulit, atque tanti patris obsequio actum fecit.

Aliud mi-
raculum.

Cap. 11.

In territorio Cilentino in monte, qui Licose præminet, dum quidam Salernita- ni iudices possessionum quarundam terminos quererent, subito tanta caligo nebu- læ diffusa est, vt per nemus eiusdem montis errarent, & viam qua redirent, nusquam inuenire potuissent. Cumq; diu erratum esset, vnus eorum Vrsus iudex, viri vene- rabilis Constabilis merita sibi adesse flagitavit: cum ad verba precis eius lux solita loco restituta est, vt viam cernerent, & ad hospitium non tam de inuentione itine- ris quam de lucis miraculo lati remanerent.

Amiffa lu-
cent itine-
rantijs re-
stituit.
for + reme-
arent.

Cap. 12.

Pro necessitatibus fratrum nauis monasterij nauigabat in Africam, cui Iohan-

nes tunc monachus, nunc etiam Abbas. S. Benedicti preerat, atque in eiusdem obsequio Petrus quidam famulus deputatus erat. Quæ profecto naus inter Siciliam & Africam grauissima tempestate correpta, & vicinam sui resolutionem, & omnium interitum minabatur. Iam quippè nauæ collaborando defecerant, & ingredierem aquam prohibere ne intraret, aut quæ intrauerat eijcere præ lassitudine non valebant. Cum quæ iam omnis spes salutis abesset, præ tædio dormitanti monacho vir sanctus apparuit, & qui Saluatoris exemplo mundum vicerat, ipsius etiam verba exhortationis protulit, dicens: Confidite, & nolite timere. Quem cum monachus cerneret, rogare videbatur, vt nauem sui monasterij & nauas de instantis naufragijs periculo liberaret. Cui ille, vt erat benigni vultus & habitus, respondit, dicens: Ego nauem eripio, & monasterium custodire non cesso. Ecce iam tranquillitas temporis refundetur, venti silebunt freta quiescent. Sed vade, dic Simeoni Abati, vt corpus meum leuet, atque in sepulcro meo, quod in ecclesia mihi parauerant, collocent. Eadem hora etiam prædicto Petro monasterij famulo, in prora nauis nec plenè dormienti, nec ex toto vigilianti apparuit, & eadem dixit. Cum quæ ad se pariter redissent, mutuo quod viderant enarrabant: cum ecce quod facile audivi poterat, credi difficile, paruorum illud transcurrentibus æquoris spatium, contrarius ventus siluit, mare quieuit, & nauis monasterij secundis impulsis flatibus, ad optatum Africæ portum venit.

Sui monasterij, etiam post mortem custodit

Iubet corpus suum leuari.

Cap. 13.

In eadem verò Africana ciuitate res æquè mirabilis acta est, quæ quia beati viri præconio conuenit, silentio comprimi nequaquam debet. Rex quidam eiusdem ciuitatis comperto, quod ad Africam expugnandam naualis exercitus mitteretur, omnes Christianos, qui illic erant, retinuit, nec redire ad propria sinebantur. Præfatus igitur frater monasterij in magna angustia positus, quia vt volebat, cum emptis mercibus redire non poterat memorati patris non dissimile auxilium sensit. Videbatur etenim sibi in somnis, quia in vinculis positus esset, à quibus venerabilis pater Constabilis veniens eum absolueret: cui etiam soluto præcipiebat, vt sine cunctatione nauem solueret, ad monasterium rediret, quia impedire, cum nullus potuisset. Euigilans autem monachus, de patris præsentia securus, licet magnè videretur quod tentabat audacia, nauem soluit, atque in ea secum nauas recepit. Quem profecto ausum pro solita feritate barbari regis mira benignitas subsecuta est. Nam vt Cauensem nauem solutam audiuit, patienter tulit, ablata carbasa & omnia ei arma restituit, atque ad propria redeundi liberam facultatem dedit. Sicque sancto viro parum fuit nauem eripere, nisi maiori virtute barbarorum corda mutasset.

Capitulum fratri insonis appareret, eumque liberat.

Cor Regis mutat.

Cap. 14.

Circa finem vero operis huius, illud etiam memorandum puto, quod in eadem via maris, cum ad Africam nauigaret, Petrus monachus sibi accidisse testatur. Ait enim, quod in magno sole æstatis, omnibus quiescentibus ventis, ita alto pelago deprehensus cum nauigio fuerat, vt non minus per laboriosum putaret sic torreri, quam tempestate circumferri. Tunc memor illius miraculi quo vir Dei Constabilis monasterij nauem eriperant, eiusdem meritis nauiculæ suæ curam infundi postulauit, quæ & solis feruorem mitigaret, & ad desideratum portum perduceret. Cuius nimirum verba precis, mira virtus rogati patris secuta est. Nam statim sua uis aura flare coepit, quæ tandem nauem cum alij pluribus usque ad Africæ portum duxit cum quæ ex illis nauibus transire locum alia cuperent, atque ad Italiam nauigare, aura illa protinus siluit: vt aperte cognosceret monachus, quia viri Dei meritis nauis sua aura in fluxerit, quam post illius portum habere naues reliquæ nequissent.

Cap. 15.

Illud quoque silendū non arbitror, quod eidem miraculo idem monachus ad dere solitus est. Ait enim, quia in eodem itinere duas piratarum naues offenderunt, qui primo impetu contra nauem monasterij concitatis æquoribus venientes, vbi parum proceperunt, eadem festinatione, quia irruere ceperant, retro fugerunt. Ex quibus profecto piratis quendam postea idem frater cognouit: à quo etiam cum quæreret, qua causa redissent illo die, cum monasterij nauiculam facile capere potuissent, respondit, dicens: Nos non ita vos vidimus: sed tanti ac tales à nobis visistis vt si accederemus, dubium non esset quod redire nobis sine ingenti cæde minime liceret. Quod nimirum viri Dei Constabilis meritis actum esse quis dubitet? vt cælitus terreretur, ne feruorum Dei sumptus inuaderent, si nauis empticias raperet quam præsidia hominis non tutarent,

perterret piratas, nauem suam monasterij capiunt.

for. res empticias

Nec

SURIUS

q. ber
u. ber

RVIII

5

Nec hoc quoque silentio prætereundum est, quod quidam frater Petrus de arce, cum Sacristæ officium gereret, & funem fractum vellet ligare, vbi lucernæ ante Crucem solent ardere, posuit scalam, & cum esset in summitate scalar, cecidit: sed cum caderet, clamabat, dicens: Sancte Constabilis adiuua me. Sicque meritis beati viri, de tanto præcipitio cadens, nullam in suo corpore passus est lesionem.

Item cum beatæ recordationis Arborius, huius monasterij Prior venerabilis, iacens in domo infirmorum, instantissimè & sine intermissione dolore lateris cruciaretur, nec alicuius consilij, vel suæ salutis remedium inuenire potuisset, ad beati viri sepulcrum se deportari fecit, & cum aliquantisper ibi orasset, meritis beati viri dolor lateris continuo ita ab eo discessit, ac si ipsum dolor ille nullatenus tetigisset. Alius quoque frater, cum quartanas febres pateretur, nec villo modo aliquo consilio liberari posset, ad beati viri tumulū deuotissimis precibus accessit, & paucis diebus interpositis, beati viri meritis liberatus est. Candela quoque, quæ ante Crucem, & venerabile beati viri corpus quotidie ardet, de summo cecidit nec vitrum fractum est, nec oleū diffusum. Item vrceo vitreo vino pleno, sæpè & sæpius de sepulcro eiusdem in pavementum cadente, nec vitrum fractum, nec vinū sparsum est. Duo insuper huius monasterij seruientes, cum in vigilia anniuersarij beati viri duas lagenas vino plenas à loco, qui dicitur Tracondia, pro charitate frarum deferrent, altera earum in terram decidit, nec tamen lagena fracta, nec vinum sparsum est.

Nullo modo etiam prætereundum est, quod meritis sanctissimi viri senex quidam, Vrsus nomine qui de more & debito, totius monasterij officinas mundare consueuerat, ad montem iuit, vt scopas insecideret. Qui casu de quadam rupe, cum corrueret, brachium, eius fractū est: cumque dolore, brachij nimium cruciaretur, ad sepulchrū sancti viri veniens, prostratus iacuit, clamans & dicens: Pater beate Constabilis & domine, pro anima patris & matris tuæ adiuua me, & libera me de cruciatu isto. Qui cum tertio eadē repeteret, non solum à dolore, verum etiam à brachij fractione liberatus est. Iohannes quoque cognomento Cirufinus, gutta de capite ad oculū descendente, cum grauissimo cruciaretur dolore, ad sepulcrum eiusdem venit, rogans & suppliciter obsecrans, vt consueta misericordia à tanto cruciatu dolore ipsum eriperet. Qui statim exauditus est, & gutta simul, & dolor recessit. Quidam quoque faber, Petrus de Mari nomine, cum simili dolore grauissimè torqueretur ad sepulcrum eius venit, & de quodam foramine sepulcri eius puluere accepto, oculum fricuit: & statim liberatus est.

Quidam insuper diaconus, Dauserius nomine, cum frequenter ad sepulcrum beati viri se appodians obdormiret, idem sanctus in somnis apparuit ei, dicens: Quare frater de sepulcro meo gambuttam facis? moneo te, vt amplius non facias & ab hoc facto desistas. Qui timore correptus, aliquantis diebus beato viro obdormiuit. Verum eiusdem correptionis immemor existens, in id ipsum rediit, & iterum se appodians, obdormiuit. Cui sanctus iterum apparuit, eique dixit: Nonne tibi prohibui, vt de sepulcro meo non faceres tibi gambuttam? Qui timore perterritus à somno surgens, brachium suum adeo contractū sensit, vt nullo modo ipsum nec plicare, nec extendere posset. Qui effusus precibus, beatum virum deuota mente suppliciter rogauit, vt ipsum liberare dignaretur. Qui mox exauditus, meritis beati viri liberatus est.

In sancta præterea die parasceues, cum de diuersis partibus multitudo virorum & mulierum, sicut mos est Christianæ religionis, sanctum diem illum discalceatis pedibus, & cum lachrymis sacra loca visitando celebraret, contigit quòd multi ad hunc sanctum locum venerunt: inter quos & quadam puella similiter venit, & cum nonnulli pulpitem, vbi lectiones leguntur, ascenderent, puella similiter fortuitū cum eis ascendit, & de eodem pulpito cecidit. Et cum omnes clamarent, Mortua est puella: nutu Dei, & beati viri meritis super pedes suas se erigens, nihil mali habuit.

Hæc de tanto viro suisque prædecessoribus ad præsens dicta sufficiant, licet per eos multa & præclara mirabilia Deus frequenter operetur. Quorum etiam precibus & meritis honestatem & præclaram religionem cum sanctitate in hoc sancto monasterio credimus hætenus conseruatam, & ab omnium hostium incur-

Cap. 16.

Ab alto loco, cadente fratre cecidit, seruat ille sum.

Cap. 17.

Sanat Priorem à dolore lateris.

Item monachum à febribus. Alia miracula.

Cap. 18.

Contractū brachium cuiusdā viri sanat.

Alium ab oculorum dolore liberat. Item alium.

Cap. 19.

for + grabatum.

castigatus obdormiuit ad eius sepulcrum. Iterum liberatur.

Cap. 20.

Puella cadens seruatur illic.

Cap. 21.

causæ monasterium quorū sufficit.

siout

cris patro-
norum sub
fistat.

sione & offensione, Domino auctore, vsque ad finem mundi liberam fore atque munitam. Ergo beatum virum Constabilem humiliter precibus suppliciter exoremus, ut iuxta nominis sui etymologiam, tam presentibus, quam futuris huius monasterij fratribus impetret à Domino suis orationibus constantiam in quotidiano labore ceteraminis, tribuatque stabilitatem in bonis moribus: ut per hæc, aliaque opera charitatis & misericordiae, ad beatam & æternam gloriam, ubi ipse cum Deo regnat, peruenire mereamur: ipso Domino nostro Iesu Christo donante, qui cum patre & spiritu sancto viuit & regnat Deus in secula seculorum, Amen.

VITA BEATI PETRI DAMIANI S. R. E. CARDINALIS ET EPISCOPI OSTIENSIS, VIRI SANE

tam sanctitate quam eruditione celeberrimi: ut habetur in Hieronymi Rauennatis historiographi libro quinto. Vtrum hic in Sanctos relatus sit, comperit non habeo, nisi quod Aloysius octauo suo Tomo de Sanctis, eum beatum Petrum Damiani semper intitulet.

SURIUS

q. ber
uener
RVIII
5

22. Febru.
Cap. 1.
Petri Da-
miana pa-
trina.

Cur Dami-
anus cog-
nominetur.

Matris suae
in eum cru-
delitas.
Semi mor-
tus calētis
aque bene-
ficio ad vi-
tā reuoca-
tur infans
Cap. 2.

Proficitur
alendis sui-
bus.

Inuentum
nummum fa-
cerdoti tra-

PETRVS Damianus Rauennæ, satis obscuro loco, sed inge-
nuo natus, (sunt tamen qui ex nobili Honeitorū, familia or-
tum putant sed falluntur, cū id Petro peccatori conueniat)
diligenter omnibus charitatis officijs à Damiano fratre na-
tu maiore sic nutritus, ac bonis literis imbutus est, ut ab eo
sibi cognomentum adscriperit, vocarique voluerit & scri-
bi Petrus Damiani: quod contigisse in Eusebio Casariensi
legimus, qui à Pamphilo amico, Eusebius Pamphili & vo-
cari & esse perpetuū voluit: quaquam in petro Damiani
id obseruari poterit, quod ipse se tantum Petrum appellat, reliqui, Damiani adun-
gunt. Antequam cucullū sumeret, bonas artes plurimos publice docuit, stylo, ut
illa ferebant tempora barbarici plenissima, satis eleganti: quod & ex illius epistolis
quas ad multos misit, & ex libris quos scripsit, Ab ineunte ætate agitari aduersis
cepit: cum enim mater post plurimos filios, hunc postremum genuisset, quadamq;
die natu maior, patre demortuo, multitudinem fratrum, & hæreditatem parua
conquereretur, ad eam mater (quam iam diu egestatis dolor cruciabat) est indignata,
ac dolore percita, ut se miseram exclamans, atque amplius ut viueret indignam, Pe-
tro vix dum nato lac negauerit, & nihil assiduo infantis ploratu commota, expe-
re eius necem videretur: quæ planè erat consecutura nequaquam sero, nisi fame si-
mul & vi frigoris iam nigrescentem, & voce ferè destitutum, sacerdotis cuiusdam
pelle adueniens, iuuisset. Hæc siquidem crudelitatem matris acriter arguens, & la-
chrymas infantis calamitatemque deplorās, immanitate summa effera animū
leniit, & sociam se matri iungens, calentis aquæ beneficio, alijsque remedijs semini-
uum infantem reuocauit ad vitam.

Haud ita diu post, mater diem suum obiit, & frater natu maior duxit uxorem. Hi
coniuges cum gerere curam pueri velle simularent, tam dura illum acriusque pre-
mebant seruitute, ut is non modo pane, cibisque ac vino vitiosis & corruptis ale-
retur, sed perpetuo nudatis pedibus, pannosus incederet, & multis verberibus va-
pulari: pauloque grandior factus, alendis suis proficeretur. In quo vili famula-
tu, cum die quadam argenteum nummum reperisset, & perinde ac diues repenti-
factus, gratulabundus, quid eo posset aptius mercari, dulci appetitu, puerilem ani-
mum, suauium rerum omnium expertem, per mollia trahente, diuitijs cogita-
ret, tandem calitus afflatus, Quid hæc, inquit, mente reuoluo? Horum certe
voluptas nequaquam fuerit diuturna. Præstabit tradere hoc sacerdoti, qui sacra
Deo faciat. Redijt interea alius eius frater, cui erat nomen Damiano Rauennæque
aliquot annos abfuerat. Is fratris ærumnas miseratus, cum in fidem & clientelam
accit.

accipiens amanter ac paternè fouit, literisque instruendum curauit. Quod cum Ra-
uennæ aliquandiu fecisset optima pueri cognita indole, Fauentiam primo misit,
mox Parmam, vt ibi doctos viros audiret, quod Petrus suis literis testatur.

Breni autè liberales artes omnes edoctus, tantum nominis ac famæ apud omnes
adeptus est, vt summa vtilitate atque auditorum frequentia eas ceteris deinde ex-
plicans, facile primus omni Italia haberetur. Cumq; in dies fauoribus, gratia prin-
cipum, diuitijs & autoritate cresceret, seipsum increpans. Nunquid, dicebat, his
perpetuo caducis atque interituris bonis inhæserim? An non potius his valedi-
cens, cælestia consecter? Quæ cum repeteret sæpius, tandem paulatim coepit diui-
nis studijs & obsequijs nauare operam: itaque sub preciosa veste, induit cilicium,
inediæque & vigilijs, ac diuinis hymnis frequens studium exhibet. cumque libidi-
nis æstu, pro ætatis natura iactaretur, medijs noctibus è cubili surgens, aquis se im-
mergebat, dum torus frigeret: indeque egressus, in lectum minimè regredi, sed
psalmis atque hymnis Deum venerari consueuerat. Mirum fuerit dictu, quam præ-
stiterit egentibus liberalitatem & munificentiam, quæque benignè & piè prandio il-
los acciperet. Quo loco illud nequaquam silentio videtur prætereundum, cum qua-
dam die, vnà cum sodali suo, cuius opera utebatur, pranderet, neque extra vnicum
ex similagine tritici panem quicquam haberet, sodaliq; qui eodem cibo vti con-
sueuerat, cibarius & secundarius panis esset appositus, secum loqui coepisse: Chri-
stus ad mensam meam, inferior mihi est: iamque his atque alijs animo reperitis, cū
panem cum illo commutare decreuisset, pudore tamen retractus est. Itaque come-
dentem pauor sensim arripit, & horror concutit viscerum, tandemque piscis, quæ
manserit in gutture inhæserat, spina, nullis cedens remedijs strangulabat, cum id
sibi ob panem ex similagine sodali minimè tributum accidisse existimans, commu-
tato pane, primo eius bolo conualuit: quam obrem, supra quam dici potest lætus, a-
peruit cunctis miraculum.

His atque alijs ad Dei famulatum in dies magis accensus, cum omninò his cadu-
cis rebus abduci, monachusque fieri decreuisset, id tamen in patrijs finibus ob affi-
nes aliquotque alia impedimenta, minus tutum arbitraretur, hæc cogitantem, assi-
dijsque precibus contendentem à Deo, vt ad salutem sempiternam aditum pa-
raret, à solitudine sanctæ Crucis fontis Auellanae, quæ est in Eugubina diocesi, mo-
nachi duo, de quibus iam multa præclara acceperat, diuinitus impulsu cõueniunt.
His Petrus, postquam de Deo multa locutus cum illis fuisset, animi sui sensum
aperit, petitque, num ab eorum Abbate, si monachus vellet fieri, reciperetur. ipsis
affirmantibus, lætus spondet se illuc quam primum profecturum. Donat interea
scyphum argenteum abeuntibus, verum cum instanter illud, nullis precibus lo-
cum relinquentibus, renuissent, atque ob id conceptam in animo Petri religionem, &
opinionem eorum sanctitatis, magis confirmassent, fecerunt vti maius adhuc
caducarum harum rerum fastidium Petrus incurrerit, nec quicquam aliud, nisi
cælestia, cogitaret.

Post monachorum discessum, vt vsu tractando cognosceret, vtrum eius vita
laborem esset laturus, coniecit se in cellulam satis arctam, vbi per quadraginta dies
vitam, iuxta leges eremitarum S. Crucis, traduxit: quo genere viuendi plurimum
robotatus, nihil iam difficultates, & durum vitæ illius modum timens, suis omni-
bus inscijs, clam ad eam montis Carix solitudinem profectus est. Excipit eum li-
benter Abbas, cucullog; indutum, vni ex monachis in custodiam ac disciplinam,
tyronū more, tradit. Quantum autem profecerit quamq; obedientiam magistro,
reuerentiamque præstiterit, ex eo facile cognosci potest, quod iter cum præcepto-
re eques ingressurus, iussusque ab eo vt indueret molliorem vestem ac pulchrio-
rem, magistrum supplex obsecrauit, ne, quod minus decere ipse arbitrabatur, præ-
ciperet. ceterum magister, qui eum ob perspectas virtutes vnice diligebat, propter
ea que ne in publicum prodiret adeò incultus optabat, nequaquam assiduis repeti-
tisque eius precibus assentiri. Igitur Petrus, ne nimis perfractè pertinax, obedi-
entia repugnaret, (quanquam maximo pudore ac rubore suffusus, quod, quæ reiecit
rat ornamenta, recepisse videretur) nullum præ pudore intueri audens, pulchrio-
re indutus cucullo, magistro comes abiit: cernere autem (quemadmodum ipse
met retulit) omnes eum digito commonstrantes, & sponsi nomine, non monachi
appellantes, quacunque incederet, videbatur.

Ad

dit, vt Mif-
sas celebretLiteras di-
scit.
Cap. 3.Dum diui-
nis studijs
vacat, cor-
pus suū ca-
stigare nõ
negligit.Pietas eius
in pauperes

Miraculū.

Cap. 4.

Ecce quan-
to ardore
monasteri-
um expecti-
erit.

Cap. 5.

Fit mona-
chus.Obedientia
eius quæta

Cap. 6. **Monachorum abstinentia quanta olim fuerit.** Ad cœnobium regressus, maiori in dies abstinentia, ac vigilijs, ad sanctitatem, & ad summum bonum adipiscendum incumbere. Per id temporis monachi illi, quatuor diebus hebdomadæ pane & aqua traductis, tertia & quinta ferijs, parum leguminis, à singulis, suis seorsum cubiculis, cocti, fumebar: diebusque sacre inedia, panis, non quantum quisque vellet, sed certa quantitate ac mensura præbebatur. Vinum rei tantum diuinæ faciendæ, & agroris notum, nulli præterea. Cum verò is esset in vigilijs mos, vt signo dato, matutinis precibus expletis, omnes hymnos Davidis recitarent, præueniens hoc commune signum Petrus, quicquid erat noctis reliquum, continentibus excubijs ducebat: vnde in eum incidit morbum, vt dies noctesque insomnes ageret. sed temperior factus, conualuit. Cumque breui in summam sanctitatis famam creuisset, summis tandem precibus Guidone Strambiato Rauennate, Abbate Pomposiano, id ab sanctæ Crucis Præfæcto impetrante, Pomposiam mittitur, vt monachos illos præceptis diuinis sacrisq; literis instrueret: ibi transegit biennium, quo elapso, ab sanctæ Crucis Præfæcto, qui eum illuc miserat, à suisque monachis reuocatur. Ibi Præfæcto paulò post demortuo, reuens, ac diligenter recusans, tamen cœnobio præficatur. Quod cum intinisset, in Camertibus primum, mox ad montem Regium, quod est in Perusino, vbi cellam reperit, quam D. Romoaldum incoluisse ferebant: deinde in Faentino, tum ad Aceretem, tum ad Gaiunium, (nunc Caiuinam appellant) postea in Ariminensi ad Murcianum cœnobium excitauit.

Cap. 7. **Cōmutat aquam in vinum.** Cum verò esset in Gaiuniano cœnobio, iubet die quadam monachum, qui sibi ministrare cōsueuerat, potum sibi afferre ex fonte. Fecit imperata minister, sed aqua in vinum mutata, alius denuo ab assidentibus monachis mittitur, qui aquam adferat: qua itidem in vinum cōuersa, mandauit Petrus, id ne cuiquā patefaceret: quod & factum: nec id quisquam nisi ab eius interitu vnquam rescuit. Illud etiam fuit factis celebre, quod, cum iuxta facellum suum, plenum vini dolium haberet, transeuntibus illac militibus, & à sacerdote facelli custode potum arroganter petentibus, cū sacerdos vegetem indicasset, & omnia eius foramina ipsi aperuissent, vinum nequam prodijt. Suspicati suat primo se a sacerdote deceptos: itaque superiori aperto foramine, cernūt parum deesse vini: cæterum quanquā iniiciebant virgas in foramina, nihil tamen vini vsquam exijt, cū, alioqui virgæ ipsæ vino maderent. Quod miraculum eo etiam maius est visum, quod peregrino paucis post horis eadem transeunte, ac sibi Dei causa atque nomine præberi potum postulante, cū sacerdotis sermone quæ militibus accidissent, narrantis, ipse deterritus, magnum sperare se beneficium affirmaret, ex eo quod ab insolentium rapina incolome, atque integrum seruatum fuerat, præsertim quod notus iam dudum sibi Petrus fuisset, & suum frequenter exhibuisset: sacerdos timidus licet, & nihil se vini extracturum existimans, aliuduis tamen peregrini precibus, contulit se ad dolium, foramineque recluso, vinum hausit.

Cap. 8. **Seruū cuiusdam in præceptis seruatur illæsum.** Nec minori fuit admirationi, cū vir magnus quidam, opibusque ac copijs affluens qui diebus festis solennioribus Petro pisces dono mittere conlueuerat, nocte, quæ diem natalem Christi Dei proximè antecessit, quod habere antea pisces non poterat, seruum cum pisce grandi misit. Erat fœdum ea nocte calum, nullis aut Lunæ, aut aliorum syderum radijs illustre, & ad perpetuam viæ difficultatem, niues altæ accedebant. Itaque dum seruus ad excelsum ripam peruenisset, eius extrema nimium persequens, lapsa pede, præceps inferius agit: & cum is fuerit casus, vt totus discerpi facile, affringique potuisset, meritis tamen viri sancti, vi diuina, incolumis ac illæsus euasit: validusque & alacer excussum onus, ceruice refumpsit: cumque venisset ad Petrum, & domini munus obtulisset, quod eius meritis euasisset mortem, ingentes gratias egit: cui Petrus, Ne, inquit, fili mi, erranti homini, ac criminum labe conspurcato, velis adscribere, quod Deus sola sua misericordia tibi elargiri non est dedignatus: gratias illi abs te agantur, qui nullamquam deest ijs, qui in calamitatibus periculisque existentes, eius opem suppliciter exorant.

Cap. 9. **Petri profunda humilitas.** Cum item haud ita multos post dies, vnum ex suis monachis ad Abbatem quendam misisset, monacho autem diutius Abbatem, qui abierat, expectare, & tandem eo, quo aberat, adhibere fuisset opus, intelligens, nisi iter noctu faceret, ad præstitutam sibi à Petro diem, non esse reuersurum, duce viæ capto, iter vesperi ingredi-

SURIVS

q. bar
Wobert
RVIII
5

tur: nec diu processum est, cum sese dux ex oculis furtim subtraxit. Itaque ignarus via, vehementer anxius, & incertus quò tenderet, petere à Deo suppliciter, ut praeiret itinere dux, meritis eius, cui obedire satagebat: nec diu post peruenit, quo se via scindebat in duas partes: vbi dum hæsisset paululum, quam caperet ambigens, elegit tandem quam magis tritam vidit, aptioremque existimauit. Cæterum dum conatur in eam iumentum dirigere, illud non modo renuit, sed aliam ingrediebatur: timens autem monachus, ne iumentum id faceret, quia aliàs eam ingredi iam consuesset, calcibus ac verberibus in aliam impellere conabatur, iumento minime assentiente: ad extremum cum irritò nixu diu certasset, iam demùm suspirans, ne fortè brutum illud animal sibi contra morem diuino instinctu resisteret, laxauit habenas, & quidem vano nequicquam euentu: inalbescente enim cælo, recta se ingressum agnouit: pauloque post cum peruenisset ad cœnobium, quæ sibi contigissent, omnia Petro narrat, & Deo atque illi gratias egit immortales.

Pari meritorum virtute, dante Deo, adolescentulum, quem ad Episcopum quendam in negocium mittebat, traiecto flumine in limo altè hærentem, cum illum supplex adolefscens inuocasset, incolumem eduxit: cumque adolefscens inde longius ad urbem prouectus, non reperisset Episcopum, ab iuvene tamen, Episcopi patruelis, benignè exceptus est. In hoc tamen defuisse patruelis Episcopi visus est, quòd cunctis abeuntibus, adolefscens solum in cubiculo grandi reliquit. quæ obrem adolefscens magno arreptus timore, noctem illam totam infonnem duxit. Itaque patrueli Episcopi dormienti Petrus Damiani adesse est visus, qui acri vultu minitans & obiurgans, quòd negligentia nuncium suum adeò malè affecerit, peruerit eum quàm maximè: somno igitur solutus, expectare dum illuceat, ut inuisit hospitem, quæratque ea sibi quid velint: quod cum esset factum, & suum vterque incommodum enarrasset, viri sancti potentiam admirati, extollere Dei gloriam, qui sit in ijs, qui illi ex animo seruiunt mirabilis. Adeò autem hac re adolefscens, quem Petrus miserat, est commotus, ut reuersus ad Petrum, illi se totum commiserit, breuique post ibidem cucullum induerit.

Adeò verò in dies doctrinæ ac sanctitatis eius fama increbuit, ut à Stephano nono Pont. Max. ad Galerum non vocaretur, sed, ut ille ipse scribit, traheretur: neque hoc satis Stephanus pro hominis probitate ac doctrina esse putans, Episcopatum Hostiensem addiderit, sacrique Cardinalium Collegij principem (Decanum appellat) fecerit. Plurimas legationes summa fide & diligentia obiit. Cumque eo tempore sacrati viri publicè scortis & omni libidinum generi indulgerent, vxorumque loco meretrices haberent, & appellarent, dici vix potest, quàm acriter, quàm intrepidè semper illos reprehenderit, atque ad rectè sancteque viuendum omni studio fuerit adhortatus. Verùm ut se Deo totum traderet, & in rerum diuinarum meditatione dies noctesque consumeret, sacro Galero & Episcopatu se abdicauit: cumque ab Nicolao Pont. Max. ad eas iterum dignitates, & honorum insignia assumenda cogeretur, ipseque constanter, & aliquanto fortasse quàm res ipsa & Pontificis maiestas ferret, pertinacius, renueret, Pontifex assensit quidem eius perseuerantiæ, sed tamen poenam in eum centenariam constituit: quæ poena tenebatur ad recitandum, per centum annos, quotidie centies, verberibus adiunctis, psalmum quinquagesimum, quo vsus est Dauid, cum stuprum Bersabeæ, & marito eius mortem obtulisset, illumque Nathan vehementer accusasset, ac minaretur, Deum tam graui scelera nequaquam impunita atque inulta relicturum. Subiuit hanc poenam libenter Petrus, tantusque in eo fuit ardor poenitendi, ut eam annuo spatio exhauserit. Itaque poena persoluta, elegantes ad Nicolaum Pontificem & officij, ac pietatis, religionisque, plenas literas dedit, quibus & purgauit se diligenter, & non minus rationibus, quàm virorum sanctorum exemplo id fecisse testatus est. Hæ literæ quoniam extant, non est cur à nobis explicentur.

Abdidit igitur se in Catrianam solitudinem optatissimam, vbi nec semper ociosus vixit: nam Mediolanensem Ecclesiam malè sentientem, & à Romana abductam ac discrepantem, Simoniacaque labe, & Nicolaitarum hæresi infectam, Nicolao iubente (tametsi id Stephani noni iussu factum plerique velint) cum Romana conciliauit, & in rectam sententiam deduxit. Idem etiam in Rauennati Ecclesia nixus est, Gibertumque Archiepiscopum sæpius fuit hortatus, ut meliora sentiret. Sic autem ad eum inscribere literas consueuerat. Domino Giberto, scilicet.

h cundæ

Deuantē
monachū.
in viam re-
ducit.

Cap. 10.

Aliud mi-
raculum.

Adolefscēs
quidam vi-
sus eius mi-
raculis fir-
monachus.

Cap. 11.
Petrus cre-
atur S. R.
E. Cardina-
lis, & Epif-
copus Offi-
censis.

Abdicat se
suis digni-
tatibus.

2. Reg. 12.

Penitentia
sibi iniun-
ctā quàm
alacriter
impleue-
rit.

Cap. 12.

Ecclesias à
fide lapsas,
cū Romæ
na concilii-
liat.

cunda per Italiam sedis, Antistiti Petrus vltimus eremitarum, seruus, deuotissime feruitus obsequium. Gregorio deinde septimo hortante, per omnem Italiam, sacram inedia, & ciborum ieiunitatem, die Veneris in honorem Crucis instituit, ac potius antiquius institutum, & iam ferè obliteratum reuocauit. quod & de honorarijs precibus, quibus quotidie diuæ Mariæ Virgini Christiparæ debitum cultum exhibetur, factum est: iussitque Pontifex ab omnibus, qui sacris essent initiati, pie ac sanctè quotidie recitandas. Quod autem ad sacram dici Veneris, in honore Crucis institutam, ac potius reuocatam, inedia spectat, quædam de ipsa, qua contigit, minimè omittenda duximus.

Festas de
Domina,
ac feria 6.
ieiunia fe-
re oblitera-
ta restau-
rat.

Cap. 13.

Viso cu-
iusdã mo-
nachi.

In cubiculo dicato ægrotis fenex erat monachus, Leo nomine, qui precibus assiduis, vigilijs, atque abstinentiæ a cibo, iuuenili penè ardore intentus, nocte quæ diè præcessit, quo hic hæc in honorem Crucis sacra inedia instituenta erat, per quietè vidit frequentè conuentum monachorum in templo, qui albis induti vestibus, sua uisumis uocibus & dulci admodum concentu cantabant, Dulce lignum, dulces cianos, & quæ deinde sequuntur. Quo etiam loco comedere consueuerant, panes mensis appositos esse nitidissimos, dulcissimos & sapidissimos: atque inter monachos vndique discumbentes, virum maximè speciosum ac venerabilem, qui vnde eius modi panes, nusquam ad eam diem visi, venissent, interrogauit, Hi sunt, inquit, panes, quibus filij Israel manna percipientes, è cælo alti sunt in solitudine. Vir idè eam Abbatis, quæ erat ad occidentem, transfulit ad orientem solem, ubi in pariete Christi crucifixi imago picta aderat. Paulò etiam post alius monachus, cui Petrus erat nomè, ad cœnobiũ die Iouis regressus, cum nihil adhuc nosset de hac inedia, nocte per quietem Petrum Damiani vidit, qui illũ ad prandium inuitabat, secumque accumbebat. Itaque postridiè accipiens noui ritus disciplinam, larus atque alacer, En, inquit, Dei prædium, ad quod me Petrus Damiani vocauerat. His autem visis monachi sui omnes commoti, qui ob id cernere oculis, planè diuinum institutum illud esse, videbantur: ab eo petunt & flagitant, vt, si quid præterea in reliquo victu ac vestitu commutandum, corrigendum, detrahendum putet, detrahat, corrigat, commutet: quamobrè magis adhuc vili ac demisso vestim atque habitus genere instituto, non minus sermonibus assiduis, quàm vitæ exemplis, eos ad cælestis vitæ præmia euehebat.

Exod. 16.

Irèm alte-
rius mona-
chi visio.

Monachos
suos vt vir
Dei refur-
mauerit.

Cap. 14.

Pietas eius
in Christi
pauperes.

Quò verò tempore Episcopatu tenuit, quicquid supererat, in egentes affluenter effundebat, & ex illis duodecim pedes perpetuò abluebat, epulumque præbebat, & tota vrbe pupillos ac viduas perquirere & iuare. In cœnobiò per quadraginta quædoquè dies comedebat nihil, quod esset igni coctum, sed tantum pomis crudis, abque villo potu, vescabatur: cuius rei discipulus eius, qui conscripsit hanc vitam, testis est. Consueuerat etiam diurnis horarijs precibus atque hymnis recitandis nulli potio subselliõve hærerè: & inritio vtriusque, quadagesimæ, per triduum penitus abstinere cibo: ad quod institutum licet ipse neminem verbis allexerit, quibusdam tamen cœnobijs, id eius exemplo deinde seruantibus, vehementer laudauit, quo diligentius toto ex triduo intra claustra cœnobijs silentium seruaretur: instituens, vt nè Dauidis omnes psalmos communiter absoluissent.

Statuta.

Cap. 15.

Obit eius.

Rauenna tandem discedens ad Pontificem aditurus, nè iter esset omninò inane, monachos inuisit, quos Fauentiæ constituerat extra vrbs portã, in æde D. Mariæ, quæ nunc intra vrbs adductam conspicimus. Ibi febre correptus, octauo, postquam ægrotare cœperat, die, ex hac vita migravit, ea nocte, quæ diè octauum Calèd. Mart. antecessit, anno ab ortu Christi millesimo octuagesimo, Gregorio septimo adhuc Pontifice, & Othone (si Gibertum malè sentientè reijcimus) Rauennatũ Archiepiscopo. Qui Otho vir profectò summa religione fuit atque innocentiæ. Petri Damiani morte ab ijs, qui excubabant iuxta cœnobiũ, nè sanctum cadauer posset à suis monachis, qui è propinquis locis aduenerant, furtim exportari, nunciata, repente ciues oēs ad eius parentalia accurrunt, breuique templum tanta populi multitudine refertum est, vt vndarum modo sese inuicem impellerent, beatusque ille dicretur, cui dabatur viri sancti loculum attingere, & illi munera præbere, pedesque osculari. Sepulcrũ intereà ex cãdidissimo marmore, summa facilitate, ipsis, qui adducebant, admirantibus, ex aliò satis distanti cœnobiò deuehitur, atque in eo, è regione chori, iuxta gradus, quibus ascenditur ad aram, locato, omnibus hymnos ac psalmos concinentibus, Deumque laudantibus, viri sancti corpus reponitur.

Sepultura.

HISTO.

SURIVS

q. bar
nober
RVIII
5

HISTORIA DE INVENTIONE S. CELSI CON. 87

FESSORIS, VEL RELIQUIARVM EIVS, AVTHORE THEO.

dorico monacho doctissimo, qui claruit anno salutis 1005. Verum hanc mutato passim stylo in compendium redegit ob vitandam nimiam prolixitatem propterea quod auctor quaedam satis verbosè prosequutus sit.

Numerum quoque capitum margini adiecimus.

ANNO salutis noningentesimo septuagesimo octavo, Februa. 23. Orthone secundo, maximi Otthonis Augusti filio, Ro. Cap. 1. mani Imperij scepra tenente, Treuirorū ecclesie præfuit Egbertus Archiepiscopus, clarus quidem genere, sed virtutum splendore longè clarior. Erat statura procerus, & insigni vultus elegātia, ita vt inter eius temporis primates nullus eo esset formosior. Monacharū singularis erat & patronus & enutritor, disciplinæq; regularis amator præcipuus: quippè qui sub Episcopi habitu pectus deuotissimi monachi circumferret: sicq; cū Martha foris occuparetur explendo frequens ministrum Domini, vt tamen totum se conferret ad vacandū studio verbi Dei: gratam se hostiam Deo offerens, & in actione columbam, in contemplatione turturè exhibens. Tanta autem eius liberalitas fuit, vt nouum quendam Iohannem eleemosynarium representaret, ambabus manib. amplas facultates suas in pauperes profundes. Monasteria Treuicæ diuisionis ante eius tempora, præter vñtatū Deo seruientium modum, nimia premebantur inopia, eratq; in illis & victus & utensilium admodum curta suppellex. Ea re fiebat, vt monastica religio nō mediocriter illic deficeret, & ignis diuini amoris, quem Dominus Iesus misit in terram, & voluit vehementer accendi, non modò frigereret, sed etiam planè extingui inciperet.

Februa. 23. Cap. 1.

Egbertus, egregius Treuirorū Archiepiscopus.

Huius Vita est To. i. in Ianuario.

Luc. 12:

Cap. 2. Theodoricus Episcopus Treuir.

Egberti Episcopi liberalitas erga monasteria.

Iob. 13.

Cap. 3.

Studium erga noua noua adia S. Eucharij structura.

Itē Otthonis Imperatoris.

Etsi enim venerandæ memoriæ decessor eius Theodoricus doctor fuit facundissimus, & Dominicæ familiæ procurator industrius: at tamen ob multiplices Reipublicæ exactiones sæpè non parū impeditus, monasteriorum necessitudinibus minis cōsultit, quippè cui nec suppeteret, vñde posset. Egbertus verò, honorificè semper appellandus, regia incedens via, militū cupiditatem fregit, prouincialium tyrannidem sua auctoritate cōpressit, & quæcunq; per vim ablata erāt monasterijs, potenter vñdecuraq; recuperauit. ijsq; restituit, neglectaq; & vetustate consumpta sum. moperè in restauranda curauit. Cernens autē fratres monasterij B. Eucharij premi inopia, non mediocriter illorum doluit vicē. Itaq; sapienti vsus cōsilio, Abbatē illis præfecit Gotheriū, in Gandauensi cœnobio disciplina monastica præclare institutum: eiq; tantum contulit agrorū & vinearum, præter alia dona plurima, ad monasterij ornamentum facientia, vt eius perenne meritum ad supremū vsq; mundi diē sua capiat incrementa. Quanta verò etiā alijs suæ diocesis monasterijs, propter paupertatē penè collapsis, elargitus sit, vt in restaurarentur: quibus etiā modis, tanquā in insignis languentium animarum medicus, monasticæ religioni, quæ per id tempus vbiq; pessundari videbatur, sua auctoritate opitulatus sit, nos verbis nullis explicare valemus, quòd modum numerumq; excedant. Deniq; virtutum magistræ charitas adeò sibi pectus illius vendicarat, vt cum beato Iob non immeritò dicere posset: Ex vtero matris meæ egressa est charitas mecum.

Sæpè enim valdè doluit, non sine lachrymis & altis suspirijs testās dolorē suum, quòd sacellū, in quo beatissimus præsul Eucharius cum sanctissimis socijs suis quiescit, tam multis annis ex nimis abiecta & vili materia constructū cerneretur. Atq; ea causa meditabatur structurā nouæ basilicæ, quæ tam insignibus patronis pro humana existimatione digna foret, vetus illud sacellū redituum repositoriū non sine obliqua reprehensione appellans. Cumq; in ea cogitatione crebrò versaretur, contigit eum aliquandò Otthoni Imperatori, quē diximus, familiariter præ cæteris ecclesiarum antistibus adesse, eiq; inter alia, quæ ad Ecclesiasticā vtilitatem pertinerent, colloquia, hanc suam aperire voluntatem. Imperator verò, vtpotè cum primis catholicus, votis illius impensè congratulans, præ nimia animi alacritate in hæc prorupit verba: Benedictus Deus in throno æternæ maiestatis suæ, qui hæc tam gratam sibi, animo tuo adspirauit voluntatem: & benedicta monachorum S. Eucharij con.

cors sodalitas, quorum precibus nostrum imperium à Domino gubernatur. Quod si me superstitite opus hoc erit absolutum, hilarior exibo ab hac vita, modo apud mihi patronus adsit. Tu verò ocyus hinc abito, & in templi huius structuram modis omnibus incumbere. Ego ubi comperero eousque eam processisse, ut cubito vno supra terram emineat, è fisco meo tales tibi suppetias feram, ut intra paucos annos facile suprema manus ei possit imponi. Hac Cæsaris pollicitatione animatus Episcopus, mox accersit fossores & cementarios permultos: qui cum aliquo dies fuissent in opere, præter omnium opinionem in beati Celsi sarcophagum impegerunt, diuina id proculdubio agente prouidentia. Erat is sarcophagus ex miri candoris petra, quam vulgus cretam vocat: impositaque ei visebatur tabula, cui hoc erat inscriptum epitaphium:

Sollicitus quicumque cupis cognoscere tumbam:
Præclarus iacet hic nomine, vel meritis,
Celsus, quem Dominus verò insigniuit honore:
Non segnis patriæ semper ubique vigens.
Qui genus atque ortum claro de stemmate traxit,
Affectuque pio conditur hoc tumulo:

Casu inuenitur sarcophagus beati Celsi confessoris.

Cap. 4.

Operarius autem, qui primus in hunc impexit sarcophagum, rusticus fuit planè rudis & crudus, ut solent plerique tales. Cumque ad rem inopinatam cucurrisset cum agere oporteret, ille rustica temeritate tabulam bidente perfregit, ita ut vix à doctis viris titulus expedire legi posset. Obiurgatus verò ab alijs, quod scripturæ parcere nolisset, ita fertur respondisse: Ecquidnam comerui. Petra hæc, quam perfregi, non pluris apud me est, quam humus, quæ calcatur pedibus meis, nec vllum inter hæc meo iudicio discrimen est. Sed non cessit impune homini temerario, quod margaritam, in summi Regis diademate reponendam, tam negligenter attricare ausus fuit. Tertio indè die subitanea morte extinctus est, & suo exemplo docuit mortales, beatum Celsum cum Apostolo fidelibus esse odorem vitæ in vitam, infidelibus autem & obstinatis odorem mortis in mortem. Et multis sanè ille hominis repentinus interitus, non vulgare metum incussit. Postquam verò tam lætus reperti sarcophagi nuncius ad aures Episcopi Egberti perlatus est, ille mirificè laudauit Deum, & absque mora eò properauit, quibusdã è Clero illum comitantibus: visoque epitaphio, certior factus est, in diebus suis urbem Treuericam diuinitus respectam. Nec tamen ausus fuit, multa adhibita deliberatione, sarcophagum illi suo mouere loco: sed cum sigillo suo illum comunijset, monachos illic constituit, qui sine intermissione ob merita tanti viri collaudarent Deum, donec ipse cum alijs Episcopis communicato consilio, quid in re tanta faciendum esset, statueret.

Pœna temerè hunc sarcophagum perfregit 2. Cor. 2.

Cap. 5.

Interim die ac nocte monachis illis nunc sub diuo, nunc sub tecto diuinum ibi peragentibus officium, non multò post solènis synodus permultorum Episcoporum, tum Abbatum, apud Ingelheim regale palatium coacta est, in qua nonnulla Ecclesiæ Dei profutura promulgata sunt, à posteris pie inuiolatèque obseruanda. Aderat illic etiã Egbertus Treuirorū Episcopus benè meritis, cuius pijs studijs factus est, ut eius ecclesiæ Clerus scièntia & religione conspicuus sit. Postquam autem multa illic pertractata fuere, quæ ad Synodum pertinerent, ut vidit is loquendi sibi offerri opportunitatem, cum inter omnes vel maxime præcelleret, ordine quo par erat, & Tulliana facundia, ea quæ apud eius urbem euenerant, enarrauit, ipsumque epitaphium legit. Quibus auditis, valde exhilaratus Imperator, sic ad synodum locutus est: Gaudete fratres & patres in Domino, & ex intimis visceribus laudate Deum nostrum, qui mira æternæ bonitatis suæ gratia dignatus est respicere ad tempora nostra, dando Ecclesiæ suæ apud Treuirorum urbem nouum patronum beatum Celsum, quem vitutibus illustrem plenumque dierum educens è corpore, hæcenus cæli ciuibus adiunxit. Iterum rogo gaudere. nam, ut verum fatear, non solum indè nobis salus aucta est, sed etiã pijs pastoris eiusdè urbis, quæ hinc præsentem cernitis, integritas testator facta est. Hæc cum dixisset Imperator, antistites omnes, qui in synodo illa aderant, sublatis in cælum manibus, pijs præ gaudio suuderunt lachrymas, immensas præpotenti Deo agentes gratias, qui talè thesaurum non esset passus diutius latere sub terra.

Cap. 6.

Placuit indè vniuerso Concilio, ut Treuirorū Archiepiscopus rediret domum, & cum

Obseruanda præcipua Germanorum erga sanctos deuotionem.

SURIUS

9. Oct.
10. Oct.
RVIII
5

cū Clero suo reliquias beati Celsi leuaret è tumulo, atq; in arcula quadā conditas, sublimes in altari perquā honorifice collocaret. Ille verò hoc accepto mandato & cōsilio, Treuiros profectus est, atq; post dies paucos cōuocauit suā diocēsis Abbatres, monachos, presbyteros, aliosq; e Clero eruditione & sapiētia conspicuos, isq; rem totā exposuit. Qui cū sententię Concilij subscriberent, mox processione instituit cum crucibus, cereis, thuribulis, omniq; ecclesiastico apparatu, & lachrymis infusus, ad beati Eucharij ad accessit: cōmendansque se votumque suū beatissimis confessoribus, tremebundus adiit locum (toto interim collegio altissimis vocibus Deum collaudante) in quo S. Celsi reliquias asseruabantur. Ibi prius fufis ad Deum precibus sarcophagum, ablato sigillo, iussit aperiri. Eo aperto, tāta miri odoris vis & copia erupit, vt omnes illic presentes, in paradisi delicijs se versari existimarent. Porro autem Egbertus Episcopus e sarcophago reuerenter extulit ossā candida, posuitque ea in munda sindone, cantans cum omni Clero, Exultabūt sancti in gloria, latrabuntur in cubilibus suis. id enim illi loco erat congruentissimum. Quis verò pro dignitate explicare queat, quos illic lachrymarū imbres ab oculis presentium expresserit latitia spiritalis, quando etiam ipse pontifex à lachrymis abstinere non potuit: Audiebantur autem etiam commixtum vulgi voces, hoc solum crebrò iterantis: Kyrie eleison, & Gloria tibi Domine.

Processio cum Crucibus &c.

Odor suauissimus ex reliquijs S. Celsi. Psal. 149.

Deindè impositis in arcā sacris reliquijs, à viris pijs arca in ad S. Eucharij summa reuerētia importata est. Vbi autē ad monasteriū illud ventū est, ipse reuerēdissimus presul Egbertus alta voce inchoauit canticū, Te Deum laudamus, ceteris ad finem vsq; cum illo id prosequētibus. Simul autē ardebant lampades, campanæ crepitabāt, à thuribulis incensōrū aromatum fundebātur ardores & fuffitus: vt nulli esset ambiguum, in tam iucūda processione, angelorū pariter atq; hominum cōcentus summa diuinitati in odore suauitatis offerri. Vbi verò iam illatæ fuere in templū sacre reliquias, Episcopus eas reuerenter admodū in sublimi reposuit loco, in ipsa B. Eucharij ara, omnibus communiter gaudentibus, dulcesq; lachrymas vbertim pfundētibus. Et reuerā magna & ineffabilis erat causa gaudēdi, accedente Treuiorū populo tā insigni patrono. Porro ad Missarū solennia pcedente Episcopo, in omniū, qui illa decerant, pectoribus auctus est timor & reuerētia erga B. Celsum, orāruntq; obnixè Deum, vt aliquo signo, eius sanctitas ipso die declararetur: q̄ & factum est.

Cap. 7.

S. Celsi et Euaratio.

Postquā enim Euangelium recitatū fuit, Episcopus pro more concionē habuit ad populum, exposuitq; vt reperta essent sacra pignora, hortabaturque, vt crebrò beatum Celsum viferent, mandās auctoritate Apostolica, vt deinceps singulis annis diem eius natalitiū summo honore celebrarent. Finita concione, rediit ad altare, in honorē S. Celsi pro totius populi Christiani salute nostrā redēptionis hostiam oblaturus. Vbi ad Præfationem post Offertorium ferē vētum est, toto Clero inspicante, panni linei admodū subtilis particulā accipiens, inuoluit illi articulum digiti beati Celsi, impositiq; prunis ardentibus thuribuli, quibus thymiamata cremabantur, totoq; illo tempore, quo Canonē mysticum persoluit, nihil pannus ille ab igne lesus est. De purgatorio igne ab Apostolo dictum est, Vniuscuiusque opus quale sit, ignis probabit. Declaratū hoc est per ignem materiale in B. Celsi digito.

Cap. 8.

Instituitur festum S. Celsi.

Illustre facinorū miraculum. 1. Cor. 13.

Vt eius preclara innotescerent merita, non potuere panniculum adurere carbones ardentes, illo id præstante, qui nunquam non fuit, nunquam non erit, nunquā aliter fuit, nec vnquā aliter erit: quo nihil est secretius, nihil præsentius: qui difficile inuenitur vbi sit, difficile vbi non sit: cuius vnus bonitate facti sumus, iustitia peccas luimus, elementa liberamur: in cuius simplici substantia vel natura nihil est violabile, nihil fictum, compositum nihil: nec terræ particula regnum eius est: qui nulla probat flagitia, nunquam mentitur: cuius imperij ordinem nullum cuiusquā peccatum vel perturbare potest, vel ledere. Quam verò beatum Celsum vrendi potestatem habuit ignis ille purgatorius in die furoris Domini, elementis ardentibus, quando nec tenuem pannum adurere potuit ignis materialis, eius sublimibus meritidis impediretibus: quippe qui super fundamentum, quod Paulus architectus posuit, argentum, aurum & lapides preciosos ædificare non desijt, quoad in carne præter carnem vixit. Absoluta deindè Missa, Episcopus articulum illum, gratum Deo munus, reliqs ossibus rursus adiunxit: dimisitq; populum, cū eis bene precatus esset, laudantem Deum atque dicentē: Nunc cognouimus, quidnā habeamus: quoniam bonus, quoniam in seculum misericordia eius.

Diuina maiestatis pro prietates.

Ibidem.

Psal. 117.

Cap. 9. Expeditis tandem illis, quæ ad inuentionem S. Celsi confessoris egregij pertinet, iam ad miracula veniendum est, quæ per eius præclara merita declarauit Christus, vt totum ad eius cedat laudẽ, sine quo nemo sanctorum quicquam efficere potuit. Quis. n. habet quicquam, quod ab illo non acceperit? Preuenit electos suos, vt bene velint: sed nisi etiam subsequatur eos & præstet vt possint, inanes sunt conatus eorum. non enim volentis est, neq; currentis, sed miserentis Dei. Ita ergo & B. Celsum spiritus sanctus sua gratia & preuenit & subsecutus est: cuius sacre reliquie cum me sem vnum ab inuentione seruata fuissent super altare S. Eucharij, visum fuit Abbatu Gunderado & ceteris fratribus, vt inde ad altare S. Crucis transferrentur. Quod cum factum fuisset, paucis post diebus, multis atque miris declarauit modis præprensens Deus, quantum apud ipsum valeat beatus Celsus confessor eius.

Cap. 10. Fuit enim in illo monasterio Richolphus quidã, ab ipso primo ortu contractus miserandum in modũ, vt vix hominis aliquã præ se ferre speciem videretur. Pedes monstruosi adhærebant natibus, reptabat miser humi. Admonebant eum fratres, vt sepe se conferret ad arã S. Crucis, fore pollicentes, vt S. Celsi intercessione curaretur. Paruit ille, & quadã nocte incumbens in preces apud arã illam, ab vna corporis parte sanatus est. Indẽ se ad suum lectulum recepit. Postea hoc tanto beneficio animatus, rursus eodem loco supplices preces B. Celsi adhibuit. Nocte autem ferẽ media cepit æstare, præ nimio dolore exclamare, & membris omnibus ingentem quandam edere fragorem. Expergefacti fratres accurrunt ad hominẽ, vident iam integra fruentẽ valitudine, veteris morbi nullis in eo vestigijs apparentibus. Aguntur gratias Deo, pulsantur campanæ, vt ciues quoq; excitentur ad laudandũ Deum. Aduolat rei fama ocyus ad archiepiscopũ Egbertũ, venit is cum Clero & monachis ad S. Eucharij cenobiũ, discit rem gestam enucleatius, Mislarũ solennia celebrat, pro concione explicat plebi quid gestum sit, hominẽ sanatum monastico induit habitu, qui postea fortis & incolumis vtilẽ sanẽ operã illi monasterio, charus omnibus nauauit.

Cap. 11. Antẽ paucos annos me præsentẽ contigit, quod iam narraturus sum. Puer quidam ab ipso penẽ matris vtero beato Euchario oblatus, in eius monasterio degerebat cum alijs pueris, & ad Regulã præscriptũ instituebatur. Accidit autem, vt quandoquẽ ex refectorio accepto poculo, ad hauriendam aquam solus exiret: sed cum è puteo eam attrahere non posset, abiit ad S. Materni oratorium, ad cuius fores ex multa pluuia, magna aquarum colluuiẽ confiterat. Interim deliberranti aliquandiu vtrumne biberet ex illa aqua, nec ne, malus dæmon sumpra effigie hominis, apparet, aquam ex illa colluuiõne hausitam offert: bibit puer auidẽ nõ consignato potu, redit ad cenam fratrum. Ea peracta, cum extemplo post dictas gratias fratres redirent, puer idem huc illuc conijcit oculos, & tremebundo pectusculo quandam grunntum edit, animaduertunt fratres dæmonem sibi illum vendicasse. Vincuntur igitur adducunt ad altare B. Eucharij, orant pro illo, tandem aquam sacrant, eamque in honorem S. Celsi bibendam ei porrigunt. Hausta aqua, ilicõ recessit reterrimus saran. Puer autem iam sanæ mentis, cum iureiurando affirmabat, se ea hora, qua fuit à dæmone liberatus, perspicuẽ vidisse beatum Celsum stomachabundum vinculis alligantem dæmonem ad fores, diuque repagulis portæ cum excruciantẽ, denique interdicientem ei, ne deinceps locum illum violare ausus esset.

Cap. 12. Sanatus est etiam puer cæcus, cum eius cognati ad sacras B. Celsi reliquias eũ adduxissent, oblati s; cereis, pro eo Dominũ & eius confessorẽ Celsum deprecati essent. Curatus est quoq; subulcus quidam miserrimẽ contractus. itemq; puer toto corpore mirabiliter inflatus, & vltimũ penẽ trahens spiritum. Anno salutis millefimo septimo, me præsentẽ, dæmoniaca quadam allata est in B. Materni ad e, imposito die integrẽ restituta est. A dolens præclara indole, Burchardus nomine, in B. Eucharij cenobio manebat, ab ipsis penẽ incunabulis Deo illic nutriendus à parentibus oblatus. Is hodieq; superest, & Diaconi fungens ministerio, non parũ vtilis est illi monasterio. In eius aliquando dormientis auriculã irrepit araneus, qui ad eõ diinfestus fuit, vt toto triduo mirẽ affligeretur. Adhibebantur ei etiam medicorũ remedia, sed nihil ei contulerunt. Iam vita eius à plerisq; desperabatur, cum ecce subitõ diuinitus permotus, humi se prosternit, & prolixẽ orans, meritis se beati Celsi commendat. Absolutis precibus, araneus ab aure in volã dextræ manus eius de iit.

SURIUS

q. bar
nober
RVIII
5

Sanatus
tractus.

Is post
rationẽ fit
monachus

dæmoniacõ
liberatur

Cap. 12.
videt cæcus

Contractus
fit incolumis.

116

Ille immenso affectus gaudio, gratias agit Deo, & beato Celso famulo eius fideli.
 Est apud Treuiros monasterium virginum, beatissimæ matri Dei consecratum,
 in quo à Dagoberti Regis temporibus sanctimonialia Deo religiosè famulantur.
 Habet autem Horrei vocabulum. In eo tres nobiles monachæ vel sanctimonialia
 à diuersis morbis, cum beatum Celsum inuocassent, curatæ sunt. Hæc ex multis nos
 miracula literis mandare volumus in laudem præpotentis Dei, cui est honor &
 gloria in sæcula sæculorum, Amen.

Alia mira
 cula.

MARTIVS.

VITA SANCTORVM HEMITERII ET CHELIDONII MARTYRV M PER D. GRE GORIVM ARCHIEPISCOPIVM TVRONENSEM

*scripta. Habetur in libro eiusdem in gloriam plurimorum mar
 tyrum edito, cap. 93.*

M A L A G V R R I S vrbs Hispaniæ Hemiteriũ, Cheli.
 doniumque martyres gestat, sæpeq; ab eorum virtu.
 te miracula cernendo, diuersarum ægritudinum me.
 dicamina capit. Hi etenim martyres a persecutore cõ.
 prehensi, atque ad supplicium rapti, dũ diuersis pœnis
 afficerentur, ob diuini nominis confessionem, excepta
 vltimæ damnationis sententia, deducuntur ad decol.
 landum.

Martij.
 Ecce Sacto
 rum virtus
 & poritas
 etiam post
 mortem.

Cumque eorum capita listor incidere, miraculũ
 populis magnum apparuit. Nã vnus annulus, orari.
 umque alterius, nube susceptũ est, & in cælis euectum
 viderunt. Hæc omnes qui aderant, vsquequò acies oculorum intendere potuit, ful.
 gorem scilicet auri, candoremque lintei, susceptu sequebantur attoniti.

SS. Martyr.
 res capite
 caduntur.

Præbet huius rei testimonium Aurelius Clemens in libro Coronarum his versi.
 bus, dicens: Illa laus occulta non est, nec fenescit tempore, Missa quòd fursum per
 auras euolarunt munera, Quæ viam patere cali præmicando ostenderent. Illius
 fidem figurãs, nube fertur annulus: Hic sui dat pignus oris, vt ferunt orarium: Quæ
 superno rapta statu lucis intrant intimũ. Per poli liquentis axem fulgor auri absco
 ditur, Ac diũ visum sequacẽ textilis candor fugit: Subuehantur vsque in astra, nec
 videntur amplius.

Quere Tõ.
 2. Martij.

VITA DAMIANI SANCTISSIMI RAVENNA TIS ARCHIEPISCOPI, VT HABETVR QVARTO

*libro historiarum Rauennatum Hieronymi Rubei
 viri doctissimi.*

M O R T V O Theodoro Rauennatum Archiepiscopo, ab
 Sergio primo, Romanorum Pontifice, qui Cononi succes.
 serat, in Rauennatum Archiepiscopatum Damianus Dal.
 mata sufficitur, & Romæ sacra insula decoratur. Huius pa.
 rentes, qui Dalmatia venerant, ecclesiæ Rauennati illum
 adhuc puerum obtulerunt: quo loco ad summum sacra.
 rum literarum apicem peruenerat. Archiepiscopus factus,
 sanctissimo instituto, summaque sacerdotum & populi
 tranquillitate & concordia præfuit: hominemque vita iã
 functum ad vitam reuocauisse, fufis ad Deum precibus, ferunt. Bellicos mores, fu.
 roresque truces, qui, diebus festis, in ea regione vrbs, cui Latronum olim erat
 nomen, nunc diui Seuerini titulo appellatur, à perditis hominibus, & mini.
 mùm religios celebrari consueuerant, indictis prius triduanis populo iei.
 nijs, aboleuit, sumpto de hominibus impijs supplicio: tametsi eadem pars vrbs
 h 4 Regio

13. Martij.

Huius Ar.
 chiepisco.
 pi patria.

Suscitat
 mortuum.